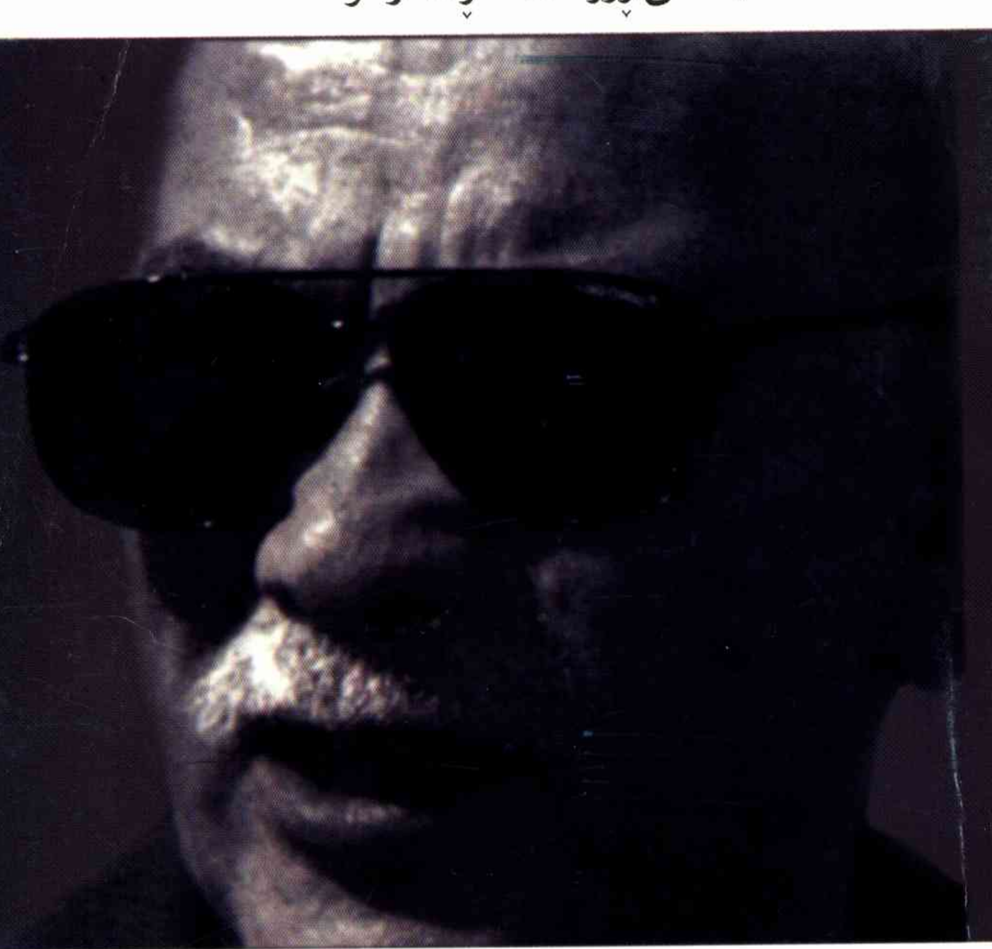
تصوير ابو عبدالرحمن الكردي

خەون یان مۆتەکە

یاداشتی ڕۆژانەی شەڕی ناوخۆ

بەقەڵەمی
نەوشیروان مستەفا

خەون یان مۆتەکە!

دیوی ناوەوەی ڕوداوەکانی کوردستانی عیراق

(١٩٩٢ - ٢٠٠٢)

یادداشتی ڕۆژانەی شەڕی ناوخۆ هەڵگیرسانی و هەوڵەکانی کوژاندنەوە ئایاری ١٩٩٤- ئەیلولی ١٩٩٨

- § بیرەوەری
- § دۆکۆمێنت
- § لێدوان

پێشکەشە
بەوانەی من بە ئەندازیاری شەڕی ناوخۆ ئەزانن

هەڵگیرسانی: ئایاری ١٩٩٤

هەوڵی کوژاندنەوە: گفتوگۆ لە تاران

- خولی یەکەم (ئاب – ٩٤/٩/١٠)
- خولی دوەم (٣/٢٦ – ٩٥/٤/٢٢)
- خولی سێیەم (٦/٢٨ - ٩٥/٧/٢)
- خولی چوارەم (٥ – ٩٥/١٠/٩)

هەوڵی کوژاندنەوە: گفتوگۆ لە پاریس (١٦-١٩٩٤/٧/٢٢)

هەوڵی کوژاندنەوە: ڕێککەوتنی ستراتیجی تا ٢٠٠٠ (١١/٢١ - ١٩٩٤/١٢/٢٨)

هەوڵی کوژاندنەوە: گفتوگۆ لە نیرلاندا

- خولی یەکەم: (٩ – ١٩٩٥/٨/١١)
- خولی دوەم: (١٢- ١٩٩٥/٩/١٥)

هەوڵی کوژاندنەوە: گفتوگۆ بە نامە (٢/١٧ – ١٩٩٦/٣/٢٧)
هەوڵی کوژاندنەوە: ڕێککەوتنی واشنتۆن (١٩٩٨/٩/١٧)

مانگی ٦ ی ١٩٩٤:
دەستەیەکی نوێنەرایەتی سۆسیالیست ئینتەرناسیۆنال هاتون بۆ کوردستان ئەیانەوێ لە نێوان یەکێتی و پارتی دا ناوبژی بکەن. چەند جارێ بۆ چەند کۆنفرەنسێکی خۆیان هەردولایان وەکو "چاودێر" بانگ کردوە.
هاوزەمان لە گەڵ هاتنی ئەوان دەستەیەک کورد هاتون کە بریتیە لە: د کەندال نەزان، سەرۆکی ئینیستیتوتی کورد لە پاریس. د فوئاد حسێن، جێگری سەرۆکی ئینیستیتوت. د نەجمەدین کەریم، سەرۆکی کۆنگرەی نیشتمانی کورد لە ئەمەریکا. هاتون بۆ کوردستان پێشنیارێکیان پێیە فەرەنسا ناوبژی بکا وەفد و سەرکردەی هەردولا بانگ بکا بۆ پاریس. مادام میتران، هاوسەری سەرۆک میتران و سەرۆکی رێکخراوی "فرانس لیبرتی" لە پشتە. خاڵە سەرەکیەکانی پرۆژەکەیان بریتیە لە:
· سەرۆک میتران نوێنەرانی هەردولا بانگ بکا بۆ جێگایەکی نزیک پاریس بۆ گفتوگۆ.
· ئەبێ هەواڵ و دەنگوباسی ئەم بانگهێشتنە و کۆبونەوەکانی و گفتوگۆکانی نهێنی بمێنێتەوە، نابێ بگاتە دەم رۆژنامەوانەکان.
· کۆبونەوەکان لە لایەن نوێنەری تایبەتی سەرۆک میترانەوە سەرپەرشتی ئەکرێ، پسپۆڕ و شارەزای کێشەی کورد و، بەڕێوەبردنی ململانێ بانگ ئەکرێن بۆ یارمەتیدانی هەردولا بۆ نزیککردنەوەی بیروڕاکانیان لە یەکتری.
· ئەگەر گفتوگۆکان بە سەرکەوتویی گەیشتە رێک کەوتن، ئەوسا سەرۆک میتران سەرکردەی هەردولا بانگ ئەکا بۆ پاریس و لە ئاهەنگێکی ئاشکرادا کە دیپلۆمات و رۆژنامەوان و سیاسی وڵاتانی

جیاوازی بۆ بانگ ئەکرێ، بە ئامادەبونی سەرۆک میتران ڕێککەوتنەکە ئیمزا ئەکرێ.
- ئەگەر گفتوگۆکە سەرکەوتو نەبو فەرەنسا خۆی ناکا بە خاوەنی.
بۆ پرۆسەکەش زەمانبەندیەکی دیاریکراویان دانا بو.
وەفدەکە ئەیانەوێ باری سەرنجی هەردولا بزانن لە هەولێر سەرکردە و سەرکردایەتی پارتی یان دیوە. هەروەها مام جەلال و هەندێ لە ئەندامانی م س و سەرکردایەتی یەکێتی.
*
۲۷ ی ٦ ی ۹٤:
مام جەلال ئەمڕۆ بە بروسکەی ژمارە ۲٥۷ ئەم ئاگاداری و ڕێنماییانەی "بۆ گشت هەڤاڵانی م س/ کۆمیتەی سەرکردایەتی/ مەڵبەندەکان" نارد:
"ئەمڕۆ کۆبونەوەیەکی زۆر باش کرا لە ماڵی کاک کۆسرەت بە بەشداری وەفدی سۆسیالیست ئینتەرناسیۆنال، د کەندال و، د نەجمەدین کەریم.
لە لایەن پارتیەوە: هەڤاڵان کاک مەسعود بارزانی، د ڕۆژ، کاک جەوهەر نامیق، کاک موحسین دزەیی، کاک زەعیم عەلیو کاک فرانسوا، بەشدارییان کرد.
لە لایەن یەکێتیەوە: هەڤاڵان مام جەلال، کاک کۆسرەت، کاک د فوئاد، کاک مەلا بەختیار، کاک ئەرسەلان بایز، کاک نەژاد ئەحمەد عەزیز و کاک ئەحمەد بامەرنی، بەشدارییان کرد.
لە کۆبونەوەیەکی دوقۆڵی کاک مەسعود و مام جەلال دا پێکهاتن لە سەر ئەوەی:
هەر دوسبەی نوێنەری هەردو م س کۆببنەوە بۆ ئەوەی دەستبەجێ پەرلەمان و حکومەت بکەونەوە گەڕ باسی چۆنێتی

ئاساییکردنەوەی وەزع و دەستبەجێ راگرتنی حەملەی دیعایە و راوەستاندنی گرتن و تاڵانکردن و ئازاردانی یەکتر بکەن.
پێویستە هەردو م س یش پلان دانێن بۆ چارەسەرکردنی هەمو گیروگرفتە گرنگەکان لە نێوان خۆمان دا بەڵام سەرکردایەتی بەرەش کۆ بکرێتەوە بۆ بەشداریکردنیان لە چارەی گیروگرفتەکان.
تکایە هەموتان بە جدی پەیڕەوی ئەو بڕیارانە بکەن و جێبەجێیان بکەن و ماوە مەدەن بە لاساران و داخ لە دڵان بۆ شێواندنی ئەو رێکەوتنە گرنگە."

*

ئەم وەفدە لە هەولێر بون ئەمڕۆ هاتون بۆ سلێمانی.
رۆژەکەی بە ناو شاری سلێمانی دا گەڕان دوای نانی نێوارە لە گەڵ ئەندامانی سەرکردایەتی یەکێتی ئەوانەی لە سلێمانی بون دانیشتن. فەرەیدون عەبدولقادر، جەبار فەرمان، عومەر عەبدوڵا، عومەری سەید عەلی، کوردۆ قاسم، عیماد ئەحمەد، سالار عەزیز و من.

*

٣٠ ی ٦ ی ٩٤:
پارلەمان بە ئامادەبونی مەسعود بارزانی و جەلال تاڵەبانی کرایەوە. هەردوکیان بۆ پارلەمان دوان. هەروەها جەنەرال حەسەن نەقیب و د ئەحمەد چەلەبی وتاریان دا.

*

١ ی ٧ ی ٩٤:
زنجیرەی کۆبونەوەی هاوبەشی هەردو م س، کە لە کۆتایی مانگی رابوردوەوە دەستی پێ کردوە، بە ئامادەبونی کاک مەسعود و مام جەلال، ئەمڕۆش بەردەوام بوە.

له نامەیەکی تایبەتی دا کە ئەمڕۆ مام جەلال بۆی نوسیوم ئەڵێ:
"بۆ مەسەلەی پێشنیارەکەی کەنداڵ – و ئەوان، ئێمە هەردولا (مەبەستی پارتی و یەکیتیە) بڕیارمان دا کە وەفدەکەمان ١٥ ی ٧ لە پاریس بن. داوایان وایە کە وەفدەکەمان دەسەڵاتداران و بڕیاردەرانی هەردو م س بن. جگە لەوەی کە دەبێ لێ زان و شارەزا و بەتوانا و ئاگاداریش بن و، بەرچاویان رون بێت بۆ چارەی مەسەلەکان!

جا رەئی خودی خۆم ئەمەیە: وەفدی ئێمە بە سەرۆکایەتی تۆ بێت و ئەندامەتی هەڤاڵان د فوئاد مەعسوم و کاک قادری عاحی عەلی و کاک دارۆ و کاکە حەمە و کاک بەرهەم بێت. دەکرێ بۆ هەندێ کاروبار لە کاک حەمە سابیریش کەڵک وەرگرن...

جا تکایە بە پەلە لە رەئی خۆت ئاگادارم بکەرەوە...

دیارە دەبێ لە ٢٢ ی ٧ یش دا من و کاک مەسعودیش لەوێ بین گەر گەیشتنە ئەنجام."

*

٢ ی ٧ ی ٩٤:

لە نامەی رۆژی ٢ ی ٧ دا نوسیوێتی:

"بڕیارمان دا کە تۆ، د فوئاد، کاک قادری حاجی عەلی، کاک دارۆ، د بەرهەم، ببنە وەفدەکەی ئێمە بۆ پاریس. جا پێویست دەکات کۆبونەوە لێرە بکەین و شت ئامادە بکەن بۆ پاریس. بۆیە پێویست دەکات تۆش بێیت بۆ ئێرە، تاکو ئەوانەی لیرەشن لە گەڵتان بەشداری کۆبونەوەکان بکەن. جا تکایە دوسبەی ١٩٩٤/٧/٤ وەرن بۆ هەولێر.

دیارە بە ئیحتیات و رێگە تایبەتیەکەی خۆمان دا دێن."

*

٣ ی ٧ ی ٩٤:

پارتی وەفدەکەی پاریسیان دیاری کردوە پێک دێ لە: سامی عەبدوڕەحمان، وشیار زێباری، موحسین دزەیی، د ڕۆژ شاوەیس و د پیرۆت.

*

٤ ی ٧ ی ٩٤:

چوم بۆ هەولێر بۆ کۆبونەوەی م س یەکێتی بۆ ئامادەکردنی بابەتەکانی گفتوگۆی پاریس. پڕۆژەیەکمان بە زمانی عەرەبی ئامادە کرد ناوەڕۆک و چوارچێوە گشتیەکەی هەمان پڕۆژەی کۆبونەوەکانی ڕۆژانی ٢٣ – ٢٤ ی حوزەیرانە کە مەکتەبی سیاسی لە بەیاننامەیەکی تایبەتی دا بڵاوی کردۆتەوە، بەڵام بە جۆرێکی فراوانتر و بە وردەکاری زۆرترەوە.

*

٥ و ٧ و ١١ ی ٧ ی ٩٤:

بۆ ئاڵوگۆڕی بیروڕا لە گەڵ نوێنەرانی پارتی، پێش سەفەری پاریس، لەو ڕۆژانەدا لە ژورێکی تەلاری پارلەمان لە هەولێر د فوئاد و من لە گەڵ سامی و موحسین چەند جارێ دانیشتین و گفتوگۆمان کرد. بۆچونەکانمان جیاواز و دور بون لە یەکتری. ئێمە پێمان وایە:

ئەبێ ڕێوشوێنی بناغەی دەوڵەتی قانون و نیزام لە کوردستان دا دابنێین.

ئەوان پێیان وایە:

پەلەمان کردوە لە قبوڵی ئەم داوایە دا و، ئاساییکردنەوە و گێڕانەوەی هەلومەرجی کوردستان بۆ دۆخی جارانی پێش ١ ی ٥ ی ٩٤ لە پێش هەمو شتێکەوە دێ.

وام هەست کرد نوێنەرەکانی پارتی ئەم ناوبژیەیان پێ خۆش نیە و، هیچ هیوایەک لە سەر سەرکەوتنی هەڵناچنن. بە تایبەتی ئەوانەی دانرا بون لە وەفدەکەدا بن دەسەڵاتدار نەبون.
کۆن وتویانە: "ئاش لە خەیاڵێ و ئاشەوان لە خەیاڵێ".
هێشتا سەفەرمان نەکردوە حەفتەنامەی "گوڵان" هەواڵی کۆبونەوەی پاریسی بڵاو کردەوە. ئەمەش پێچەوانەی ئەو مەرجانەیە ناوبژیوانی فەرەنسی بۆیان داناوین.

*

١٢ ی ٧ ی ٩٤:
لە هەولێر کە دەرئەچی بەرەو زاخۆ لە سنوری تورکیا هەمو ڕێگاکانی لە ژێر دەسەڵاتی هێزەکانی پارتی دایە. لە دەیان شوێن بازگە و خاڵی پشکنین و سەنگەری چەکداری لێ دانراوە. بۆ ئێمە هیچ زەمانێک نیە بە سەلامەتی بەو ڕێگە زەمینیەدا تێ بپەڕین بۆ تورکیا و لەوێوە بڕۆین بۆ پاریس.
هالیکۆپتەری تورکی هاتە هەولێر ئێمەی هەڵگرت. سەرچڵ قەزاز و مستەفا چاوڕەش لە گەڵمان سەرکەوتن ئەچون بۆ ئیجازە. هالیکۆپتەر لە سەری ڕەش نیشتەوە سامی عەبدوڕەحمان و موحسین دزەیی سەرکەوتن. بە کۆپتەر تا دیاربەکر چوین. لە دیاربەکرەوە بە فڕۆکە چوینە ئەنقەرە.

*

١٣ ی ٧ ی ٩٤:
گەیشتینە ئەنقەرە.
شازاد سائیب نوێنەری یەکێتیە لە تورکیا.
لە ئەنقەرە مستەفا چاوڕەش چو بۆ هۆڵەندا و سەرچڵ قەزاز چو بۆ فەرەنسا.

ویستمان وەزارەتی دەرەوەی تورکیا ببینین هەندێ بیانویان هێنایەوە دیدارەکەیان دواخست بۆ دوای گەڕانەوەمان. ئێمەیان نەبینی بەڵام نوێنەرانی پارتی یان بینی.

فرانک بەیکەر، یەکێ لە کاربەدەستانی سەفارەتی بەریتانی لە ئەنقەرە، کە چەند جارێ هات بو بۆ کوردستان و شارەزای گیروگرفتەکان بو، ئێوارەیەک میوانداری هەردولامانی کرد. لە میانەی قسەکانی دا بیروڕای منی پرسی. وتم: "من زۆر ئومێدەوار نیم". موحسین دزەیی لە تەنیشتمەوە دانیشت بو وتی: "ئەگەر ئومێدەوار نیت ئەی بۆچی بڕۆین بۆ پاریس؟" وتم: "هەوڵێکی خێرە ئەگەر سەرکەوتوش نەبێ باشترە لە هیچ".

بەریتانیا و ئەمەریکا "ناوبژیکردنی پاریس" یان پێ خۆش نەبو. وەکو ئەیان وت پێیان باشە کورد خۆی کێشەکانی خۆی چارەسەر بکا. تورکیاش پێی خوش نەبو. نەیان ئەویست کێشەی کورد پەلوپۆی ناودەوڵەتی بهاوێژێ و پرسەکەی دورایی ناودەوڵەتی پەیدا بکا.

*

١٥ ی ٧ ی ٩٤:

لە گەڵ نوێنەرانی پارتی لە فڕۆکەخانەی ئەنقەرە یەکمان گرتەوە بەڵام هەمومانیان راپێچ کرد بۆ ژوری پشکنین و لێکۆڵینەوە. شازاد سائیب نوێنەری یەکێتی لە تورکیا و فەتحی کارمەندی نوسینگەکەی یەکێتی و، سەفین دزەیی نوێنەری پارتی لە تورکیا و عەبدولموهەیمن بارزانی کە بۆ سەردان لە تورکیا بو، هات بون بۆ فڕۆکەخانە. زیاتر لە دو سەعات گلیان داینەوە. یەکێ لە کاربەدەستەکانی فڕۆکەخانەکە بە توڕەییەوە قیڕانی بە سەرمان دا: "نامانەوێ چارەی ئێوە لەم وڵاتەدا ببینین. جارێکی تر مەیەنەوە بەم ناوەدا!"

هەموومان بە هەمان فڕۆکە لە ئەنقەرەوە چوین بۆ پاریس لە فڕۆکەخانەی شارل دیگۆل نیشتینەوە سەفیر بێرنارد دۆران، راوێژکاری دیپلۆماسی سەرۆک میتران، و د کەندال سەرۆکی ئینیستیتوتی کوردی، هات بون بۆ پێشوازی بە پاس بردینیان بۆ رامبۆیە لە کەناری پاریس. ئەندامانی تری وەفدەکە پێش ئێمە گەیشتبونە پاریس. ئێوارەی هەمان رۆژ هەموومان لە "کۆشکی فرانسوای یەکەم" لە رامبۆیە یەکمان گرتەوە. هەمان کۆشک بو کە یەکەمین کۆبونەوەی سەرانی ٧ دەوڵەتە پیشەسازیە گەورەکەی دنیای تێدا کۆ بوبوەوە.

*

١٦ ی ٧ ی ٩٤:

د محەمەد سابیر نوێنەری یەکێتی و حکومەتی هەرێمی کوردستانەلە فەرەنسا.

خانەخوێی فەرەنسی داوایان لێ کردین پێوەندی و گفتوگۆ لە گەڵ رۆژنامەوان نەکەین ئەیانویست کارەکە بە شاردراوەیی بمێنێتەوە. لە هەولێریش پێیان وت بوین کە ئەبی ئەم کارە بە نهێنی بگرین تا بە ئەنجام ئەگا.

دەزگای تەلەفۆنیان لە ناو کۆشکەکەدا بۆ دابین کرد بوین راستەوخۆ لە گەڵ سەرکرایەتی حیزبەکانی خۆمان راوێژ و وتووێژ بکەین.

ژورەکان هەر یەکەی ناوی یەکێ لە ئەندامانی وەفدەکەی لە سەر نوسرا بو دو ژوریش، ژورێک بۆ مەسعود بارزانی و ژورێک بۆ جەلال تاڵەبانی، تەرخان کرا بو. ناوەکانیان لە سەر دەرگاکانی نوسی بو.

سەفیر دۆران کۆبونەوەکانی ڕێک ئەخست لە ریزکردنی دانیشتنی بەشدارانی کۆبونەوەکان دا تەنانەت لە نان خواردن دا بە وردی پێڕەوی نەریتی دیپلۆماسی ئەکرد.

ئەمڕۆ کۆبونەوە دەستی پێ کرد.

نوێنەرایەتی یەکێتی پێکهاتوە لە: د فوئاد مەعسوم، قادری حاجی عەلی بەگ، د بەرهەم ساڵح، د محەمەد سابیر و من.

نوێنەرایەتی پارتی پێکهاتوە لە: سامی عەبدڕەحمان، د رۆژ شاوەیس، هوشیار زێباری، موحسین دزەیی، د پیرۆت ئیبراهیم و جەعفەر گولی نوێنەری پارتی لە فەرەنسا.

پرۆژەکەی یەکێتی بە عەرەبی نوسرا بو د بەرهەم کردی بە ئینگلیزی و بە هەردو زمان ئەمان دا بە کەسانی پێوەندیدار.

پارتی پرۆژەیەکی بەرامبەریان نوسی بو ئەوانیش دابەشیان کرد.

بابەتەکانی کۆبونەوەکان بریتی بون لە:

- چۆن دەسەڵات لە کوردستان رێک بخرێتەوە. پارلەمان، حکومەتی هەرێم، سەرۆکی هەرێم، دەسەڵاتەکانیان چی بێ و چۆن هەڵبژاردنی گشتی بکرێتەوە.
- چۆن دەسەڵاتی حیزبی لە هی حکومەتی جیا بکرێتەوە و، سەرەتای نیوە بە نیوە و، "ازدواجیەت" لە وەزارەت و دائیرەکان دا نەهێڵرێ.
- چۆن داوودەزگای لەشکر، پۆلیس، ئاسایش، لە سەر بنچینەی تەجنیدی ئیجباری رێک بخرێتەوە.
- چۆن بەڕێوەبەرایەتی وڵات لە سەر بنچینەی لێوەشاوەیی (مجلس الخدمه)، بەڕێوەبردنی کاروباری دارایی لە سەر بنچینەی لێپرسینەوەی (دیوان الرقابە المالیە)، گەشەپێدانی ئابوری بە پێی (مجلس التخطیط) چاک بکرێ.

· چۆن نوێنەرایەتی حکومەتی هەرێم لە لای دەوڵەتانی دنیا بەهێز بکرێ.
· چۆن خەتی پارێزگاری کورد لە ٣٦ ەوە بکرێ بە ٣٤ و گەمارۆی ئابوری لە سەر کوردستان هەڵبگیرێ.
· چۆن پێوەندی داوودەزگای کوردستانی لە گەڵ داوودەزگای ناوەندی لە بەغداد بە گوێرەی "دەستور" ێکی تایبەتی رێک بخرێ.

*

مادام میتران بە هۆی نەخۆشی دڵەوە لە نەخۆشخانە کەوتوە. پەیامێکی بۆ کۆبونەوەکە ناردوە، ئەمە دەقەکەیەتی.

پەیامی مادام میتران

دۆستانی بەڕێز..

نیازم وابوو کە بهاتبایەم لە نزیکەوە بەخیرهاتنم بکردبان و چاوم پێتان بکەوتبا و بەشداری گفتوگۆکانتان بووبام، بەداخەوە بەهۆی نەخۆشی و نا تەواوی باری تەندروستیم ئەم ئارەزوەم نەهاتە دی. سەرەڕای ئەمە، لە نزیکەوە و ڕۆژ بە ڕۆژ لە هەواڵتان دەپرسم و هەوڵ دەدەم بە پێی وزە و توانام یارمەتیتان بدەم.

کۆبونەوەکەتان لەمەڕ داهاتووی گەلی کورد گرنگیەکی تایبەتی هەیە. کوردەکان بە گشتی – هی ئێران و هی تورکیاش- چاوی هیوا و ئاواتیان لە ئەزمونی دیموکراتیکی ئێوە بڕیوە و لایەنگرانتان لە دەرەوەی وڵات شانازیتان پێوە دەکەن. ڕووداوە دڵتەزێنەکانی ئەم دواییانە بە توندی ڕایچڵەکاندین و دڵ و دەرونی بریندار کردین. سەرۆکی هەردو پارتی بەرپرسایەتێکی زۆر گەورەیان بەرامبەر بە مێژودا هەیە. ئەگەر بێتو هەر دولا، بە شێوەیەکی جیدی و لە ڕێگای وتووێژ، چارەسەری کێشەکانتان نەکەن، هەوڵ و کۆششی بێوچانی دۆستانتان لە دەرەوەی وڵات بێ

بەهرە دەمێنێ و لایەنگرانتان ڕەنج بەخەسار دەبن. دیموکراسی چەکی هەرە بەکارتانە، هەوڵ بدەن بە ڕای گشتی جیهانی بسەلمێنن کە گەلی کوردیش دەتوانێ کاروباری ناوخۆی بە شێوەیەکی دیموکراتیانە و لە چوارچێوەی فرەحیزبایەتی و پاراستنی مافی مرۆڤ و ئازادی یەکاندا بەڕێوەبەرێ، ئەو کاتە دەتوانن پشتیوانی و یارمەتی هەرچی زیاتر بۆ لای کێشەکەتان ڕابکێشن. بەڵام ئەگەر دیموکراسی یەکەتان ڕواڵەتی بێت و خاوەنی بناغەیەکی فرە حیزبی نەبێ و ئەگەر لە جیاتی پەرلەمان و حکومەتی قانون، دەستە و تاقمی جۆربەجۆر خاوەن دەسەڵات بن و حوکمی وڵات بکەن، گەلی کوردیش هەر وەک باقی گەلانی جیهانی سێهەم سەیر دەکرێ و حیسابی تایبەتی بۆ نایەتە کرن. لە ژمارەی لایەنگرانتان کەم دەبێتەوە و تەبایی نیشتمانیتان توشی تەنگوچەڵەمەی بێژمار دێت؛ داهاتوی خۆتان و نەتەوەکەشتان لەمەترسی دەخەن.

ئێوە هەمووتان لە هەمبەر دیکتاتۆریدا پێشمەرگەی ئازا و بەجەرگ و سەرۆکی کارزان و بە ناوبانگ بوون، بەڵام لەهەلومەرجی ناسکی ئیمڕۆ دا، گەلی کورد دۆستانتان لە دەرەوەی وڵات چاوەڕوانییان لێتان هەیە کە بە شێوەی "پیاوی دەوڵەت" بجوڵێنەوە و چارەنوس و سەربەرزی گەل و وڵات نەکەنە قوربانی بەرژەوەندی سیاسی یان تاکەکەسی حیزبایەتی یەوە.

هیچ شکێکم لەمە دا نیە کە هەمو لایەکتان بەوپەڕی دڵسۆزییەوە لە پەرۆشی گەل و وڵاتەکەتان دان، هەر بۆیەش دڵنیام کە سەرەنجام ڕێگا چارەیەک بۆ ئیدارەی هاوبەشیی وڵاتەکەتان دەدۆزنەوە و بە ڕێککەوتننامەیەکی نیشتمانی درێژخایەن چارەسەری کێشەکانتان دەکەن. ئیتر کاتی ئەوە هاتوە کە لاپەڕەی شومی پڕ لە ئازاری شەڕی ناوخۆ هەڵبدەینەوە و بەرەو سەقامگیرکردنی دیموکراسیەکی ڕاستەقینە هەنگاو بنێین.

لەم هەلومەرجە سیاسیە تایبەتیەی لە ئاستی جیهانیدا بۆ کورد رەخساوە کەڵک وەرگرن و تێکۆشن لە پێناو سەقامگیرکردنی یەکجارەکی ئازادی و دیموکراسی لە وڵاتەکەتاندا.
دوا رۆژی گەلەکەتان بە هیمەت و مەسئولییەتی ئێوەوە گرێ دراوە، دنیا چاوی لێتانە و ئێوەش دەبێ بە سەربەرزی لەم ئەزمونە مێژووییە دا سەرکەون.
جارێکی تر بەخێرهاتنتان دەکەم و ئاواتی سەرکەوتن لە کارەکانتان بۆ دەخوازم.
دانیەل میتەران پاریس ١٩٩٤/٧/١٣
*
٢١ ی ٧ ی ٩٤:
کۆبونەوەکان درێژەیان کێشا. چەندین شارەزای ناسراو و پسپۆری ئاگاداری کێشەی کورد بەشدار بون. لەوانە: جێرار شالیان، نوسەری کتێبی "کورد: نەتەوەی بێ دەوڵەت". مارک کارڤێت، نوسەر لە رۆژنامەی "لیبراسیۆن". بێرنارد کوشنەر، وەزیری پێشوی کاروباری مرۆڤایەتی حکومەتی فەرەنسی. پرۆفیسۆر گالتونگ، پسپۆری لێکۆڵینەوەی ئاشتی. هەروەها دانێک دیپلۆماتێکی ئەمەریکی و دانێکی تر دیپلۆماتێکی بەریتانی هاتن بۆ چاودێری. چەند شارەزا و پسپۆری کاروباری قانونی و ئابوری لە وەزارەتی دەرەوەی فەرەنسا بەشداری گفتوگۆکان بون.
نوێنەرایەتی هەردولا چەند جارێ گفتوگۆکانیان توند ئەبو، خەریک ئەبو بگاتە پچڕان و کۆڵانی داخراو، ناوبژیوان بۆ ئەوەی کەشی کۆبونەوەکە هێمن بکاتەوە پشوی پێ ئەدان.
هەرچۆنێ بو هەردولا گەیشتنە رێککەوتن. ناوبژیوان هەر لە سەرەتاوە پێوەندی تەلەفۆنیی بۆ نوێنەرانی هەردولا لە گەڵ سەرکردایەتی خۆیان دابین کرد بو. شەوی پێش ئیمزاکردن داوایان

له هەردولا کرد پرس بە سەرکردایەتی خۆیان بکەن. نوێنەرایەتی پارتی تێکستی رێککەوتننامەکەیان بە فاکس دا بە سەرکردایەتی حیزبەکەیان و، نیوەڕۆی رۆژی دوایی ئاگاداریان کردین کە موافەقەتیان لە سەر کردوە.

لە لای یەکێتیەوە من و لە لای پارتیەوە سامی هەردو تێکستی فەرەنسی و ئینگلیزی مان بە شایەتی سەفیر بێرنارد دۆرین، د کەندال نەزان، د فوئاد حسین، د نەجمەدین کەریم، د عەباس وەلی، ئیمزا کرد. هەر لایەک نوسخەی خۆی وەرگرت.

ئێوارەی هەمان رۆژ نوێنەری تایبەتی سەرۆک میتران هاتە لامان. سڵاوی سەرۆکی پێ راگەیاندین، پێخۆشحاڵی دەربڕی بە بۆنەی ئەوەی هەردولا گەیشتونەتە رێک کەوتن و پێک هاتن.

قەول وا بو سەرۆک میتران بۆ مەراسیمی ئیمزاکردنی رێککەوتننامەکە سەرکردەی هەردو حیزب، یەکێتی و پارتی: جەلال تاڵەبانی و مەسعود بارزانی بانگ بکا بۆ پاریس. لە ئاهەنگێکی دیپلۆماسی ئاشکرا و فراوان دا لە کۆشکی ئیلیزێ رێککەوتننامەکە ئیمزا بکەن. سەرۆک میتران بەم بۆنەیەوە قسە بکا. داوا لە کۆمەڵی ناودەوڵەتی بکا یارمەتی کورد بدەن و پشتیوانی لێ بکەن. لە هەمان کات دا داوا لە سەرۆکی ئەمەریکی کلینتن و سەرۆوەزیرانی بەریتانیا جۆن مەیجەر بکا: ئابلۆقەی ئابوری لە سەر کوردستان هەڵبگیرێ و، خەتی ناوچەی ئەمین لە ٣٦ ەوە بگوێزرێتەوە بۆ ٣٤ بۆ ئەوەی هەمو کوردستانی عیراق بگرێتەوە. بەڵام نەبو ناوەرۆکی رێککەوتنەکە ئاشکرا نەکرێ و بە نهێنی بمێنێتەوە تا کاتی ئیمزاکردنی لە بەردەمی سەرۆک میتران دا. نەخۆشی تەگەرەی لەم هەلە مێژوییە دا. بۆ نەشتەرگەری سەرەتانی پرۆستات سەرۆک میتران برایە نەخۆشخانە. هاتنی هەردو سەرکردە کەوتە کاتێکی دیاری نەکراو.

*

۲۲ ی ۷ ی ۹٤:
کۆبونەوەکان تەواو بون.
راگەیاندنی کۆتایی بۆ دەزگاکانی راگەیاندن بڵاوکرایەوە:
" یەکێتیی نیشتمانیی کوردستان و پارتی دیمۆکراتی کوردستان لە پاریس لە سەر ڕێککەوتننامەی ئاشتی ڕێک دەکەون

لە رۆژی ۱٦ ی گەلاوێژ تا ۲۲ گەلاوێژ دو وەفدی باڵای یەکێتی و پارتی لە شوێنێکی نزیک پاریس لێدوان و گفتوگۆیان کرد بۆ چارەکردنی ناکۆکی و کێشەکانی نێوان هەردولا لە کوردستانی عیراق. قسەکردنەکە لە جەوێکی دۆستانە و جدی دا بو. ئەنجامی هێنا بە ڕێککەوتننامەیەکی بەربڵاو و فراوان، کە بە رەسمی لە لایەن بەرێزان مام جەلال و کاک مەسعودەوە دەبێ ئیمزا بکرێ.

کاربەدەستانی کۆشکی ئەلیزی و وەزارەتی دەرەوەی فەرەنسا و سەفارەتی ئەمەریکا و ئینگلتەرا وەک تەنها چاودێر لە هەندێک لە لێدوانەکان دا ئامادە بون، هەروەها چەند دیپلۆماسیەک و سیاسی فەرەنسی و ئەکادیمی ئەوروپی وەک سەرپەرشتیکەری لێدوانەکان ئامادە بون.

لەم دانیشتنانەدا بە تێروتەسەلی باس کرا لە هۆکانی ناکۆکی و کێشەکانی نێوان هەردولا، لە ئەنجام دا ڕێککەوتن لە سەر ئەم خاڵانەی خوارەوە:

پێویستە هەمو کێشە و ناکۆکیەکان بە ڕێگای ئاشتی و دیمۆکراتیانە چارە بکرێن.

هەڵبژاردنی گشتی لە کوردستان بکرێت بۆ هەڵبژاردنی ئەنجومەنی نیشتمانی کوردستان لە مانگی مایسی ۱۹۹٥ لە کاتێک دا فەترەی یاسایی پەرلەمانی ئێستا کۆتایی دێت.

رێک کەوتن لە سەر کۆمەڵێک ئیجرائات بۆ فراوانکردن و پتەوکردنی دەسەڵاتی حکومەتی هەرێمی کوردستان و بۆ نەهێشتنی دەستێوەردانی پارتیەکان لە کاروباری حکومەت دا.
رێک کەوتن لە سەر کۆمەڵێک ئیجرائات بۆ سەرلەنوێ رێکخستن و بنیاتنانەوەی هێزی چەکدار لە ناوچەکە.
هەردولا رێک کەوتن بۆ کارکردن لە سەر سیاسەتێکی دەرەوەی هاوبەش.
دانیشتنەکان دو بانگەوازی بەرز کردەوە بۆ کۆمەڵگای نێودەوڵەتی بۆ کەمکردنەوە ئابلوقەی نەتەوە یەکگرتوەکان بۆ سەر ناوچەکانی کوردستانی عیراق و هەروەهاش بۆ درێژمپیدانی(operation provide comfort) تا ئەو کاتەی چارەسەرێکی دیمۆکراتیانە بۆ کێشەی کورد لە عیراق دەدۆزرێتەوە.
لێدوانەکان بایەخی سەرەکی دا بە تەباییکردنی پەیوەندی نێوان و باری ناوخۆی کوردستانی عیراق.
هەردولا سوپاس و رەزامەندی گەرمی خۆیان ئاراستەی دەسگاکانی فەرەنسا کرد بۆ رۆڵی گرنگیان بۆ ئاسانکردنی گرتنی کۆبونەوەکان. ٢٥ ی ٧ ی ١٩٩٤"

*

خۆمان ئامادە کرد بۆ گەڕانەوە. من نەمئەتوانی بە رێگای زەمینیی زاخۆ ـ هەولێردا بگەڕێمەوە. ئەبو چۆن بە کۆپتەر هاتبوین بۆ تورکیا لە تورکیاوە بە کۆپتەر بگەڕێینەوە هەولێر. شازاد قسەی لە گەڵ کاربەدەستانی تورک کرد. نوێنەرانی پارتیش داوای کۆپتەریان کرد بۆ گەڕانەوە. تورک رازی نەبون بۆ هەرلایەکمان بە جیا کۆپتەرێ ئامادە بکەن. ئەبو لە گەڵ نوێنەرەکانی پارتی پێکەوە بمانبەنەوە. سامی و موحسین و د فوئاد

ئەچون بۆ لەندەن ئینجا ئەگەڕانەوە. ئەبو ئێمەش چاوەڕوانی ئەوان بین تا سەردانەکانیان تەواو ئەکەن. لە گەڵ دارۆی شێخ نوری و د محەمەد سابیر ئەو پشوەمان بە هەل زانی. بە ئۆتۆمۆبیل گەشتێکی توریستی مان لە پاریسەوە بۆ مۆنتی کارلۆ بە شارەکانی کان و نیس دا رێک خست.

*

٣ ی ٨ ی ٩٤:

رۆژنامەی "السفیر" ی بەیروتی زنجیرەیەک وتار و گفتوگۆی بە قەڵەمی "جهاد الزین" بڵاو کردۆتەوە لە ژێر ناونیشانی: "جولە فی بلاد مابین المشكلتين: الماء والاكراد". نوسەر گەشتێکی کردوە لە ئەنقەرە، دیاربەکر، سەلاحەدین و، هەولێر، بابەتەکانی لەوێ نوسیوە.

ئەلقەی ١ لە رۆژی ٢٩ ی تەموزدا بڵاو کراوەتەوە گفتوگۆیە لە گەڵ هەندێ لە کاربەدەستانی وەزارەتی دەرەوەی تورکیا.

ئەلقەی ٢ لە رۆژی ٣٠ ی تەموزدا بڵاو کراوەتەوە باسی جەیشی تورکی و پ ک ک یە.

ئەلقەی ٣ لە رۆژی ١ ی ئاب دا بڵاو کراوەتەوە لە ژێر سەرناوی "دويلتان كرديتان فى شمال العرق".

ئەلقەی ٤ لە رۆژی ٢ ی ئاب دا بڵاو کراوەتەوەگفتوگۆیەکی درێژە لە گەڵ مەسعود بارزانی.

ئەلقەی ٥ لە رۆژی ٣ ی ئاب دا بڵاو کراوەتەوە گفتوگۆیەکی درێژە لە گەڵ جەلال تاڵەبانی.

هەردوکیان بە خۆشیەوە لە رێککەوتنی پاریس ئەدوێن و ئامادەیی دەرئەبڕن بچن بۆ ئیمزاکردنی.

*

٤ ی ٨ ی ٩٤:

دارۆی شێخ نوری و من لە پاریسەوە، د فوئاد لە لەندەنەوە، قادری حاجی عەلی لە ئەمەریکاوە، گەڕاینەوە بۆ ئەنقەرە. ئەمجارەش لە فڕۆکەخانەی ئەنقەرە بێ هیچ هۆیەک گەریان پێ کردم زیاتر لە دو سەعات رایان گرتم. یەکدوروۆژ لە ئەنقەرە ماینەوە. ئەمجارەش وەزارەتی دەرەوە هەندێ بیانویان هێنایەوە ئامادە نەبون بمان بینن. فڕین بۆ دیاربەکر.

*

٦ ی ٨ ی ٩٤:

لە دیاربەکر سواری کۆپتەر بوین بۆ بنکەی سەربازی خابور و لەوێشەوە بە سەر ناوچە شاخاویە جوانەکانی هەکاری دا ئەوان بۆ سەری ڕەش و ئێمەش بۆ هەولێر گەڕاینەوە.

*

١٥ ی ٨ ی ٩٤:

پارلەمان ئەمڕۆ کۆبونەوەی نائاسایی دەس پێ کرد بە ئامادەبونی مەسعود بارزانی و جەلال تاڵەبانی.

*

١٦ ی ٨ ی ٩٤:

لە کۆبونەوەی ئەمڕۆی پارلەمانی کوردستان دا سامی عەبدوڕەحمان و د فوئاد مەعسوم باسی کۆبونەوەکانی پاریس و رێککەوتنەکەیان کرد و، دارۆی شێخ نوری دەقی رێککەوتننامەکەی بە کوردی خوێندەوە. کوردیەکەی تەرجومەیە لە دەقی ئینگلیزیەوە بەڵام ساز و رەوان نیە.

*

تورکیا رێککەوتننامەی پاریسی دائەنا بە هەڕەشەی جدی لە سەر ئاسایشی نەتەوەیی خۆی گۆیا بنچینەی دەوڵەتی کوردی

دائەمەزرێنێ. دژی هەمو رێککەوتننامەکە بو بە تایبەتی مادەکانی دەربارەی:

· دوبارەکردنەوەی هەڵبژاردن چ بۆ سەرۆکایەتی هەرێم و چ بۆ ئەنجومەنی نیشتمانی.

· تەجنیدی ئیجباری بۆ رێکخستنەوەی سوپا و پۆلیس و ئاسایش لە باتی میلیشیای حیزبەکان.

· نوێنەرایەتی حکومەتی هەرێم لای وڵاتانی دەرەوە.

· دانانی دەستوری فیدرالی بۆ حکومەتی هەرێم.

لە چەند لاوە کەوتە هەوڵی پەکخستنی:

· لە دەزگاکانی راگەیاندنەوە هەڵمەتێکی توندوتیژی دژی کورد و رێککەوتننامەکە دەس پێ کرد.

· رای گەیاند کە رێگە نادا بە سەرکردەی هەردو حیزب لە تورکیاوە بچن بۆ پاریس بۆ ئیمزاکردنی رێکەوتنەکە.

· بە رەسمی نارەزایی دەربڕی بەرامبەر حکومەتی فەرەنسا چونکە فەرەنسا یارمەتی کورد ئەدا دەولەت دروست بکا.

· وێنەی رێکەوتننامەکەی دا بە ئێران و سوریا و، داوای کۆبونەوەی وەزیرانی دەرەوەی هەر سێ دەوڵەتی کرد بۆ یەکخستنی هەڵوێستیان دژی دروستکردنی دەوڵەتی کوردی.

*

ئەگەر سەرکرایەتی کورد بیەوێ ئەم رێککەوتنە جێبەجێ بکا سەرکردەکانی بچن بۆ پاریس یا نەچن، سەرۆک میتران شایەتی ئیمزاکردنی بێ یا نەبێ، چی لە جەوهەری مەسەلەکە ئەگۆڕێ. ویستی سیاسی کورد ئەتوانێ هۆی بریاردەر بێ نەک هەڵوێستی تورکی.

*

١٩ ی ٨ ی ٩٤:

رۆژنامەی "السفیر" ی لوبنانی لە ژمارەی رۆژی ١٩ ی ١٠ ی ٩٤ دا دەقی رێککەوتننامەکەی بە عەرەبی بە لێدوانێکی "جهاد الزین" ەوە بڵاو کردۆتەوە.

*

٢١ ی ٨ ی ٩٤:

بۆ جاری شەشەم وەزیرانی دەرەوەی تورکیا، ئێران و سوریا بۆ باسی هەلومەرجی کوردستانی عیراق، ئەمجارە لە دیمەشق، کۆبونەوە. تورکیا هەوڵ ئەدا هەڵویستی هەر ٣ دەوڵەت دژی رێککەوتننامەی پاریس یەک بخات.

*

پاشکۆ

دەقی رێککەوتننامەی پاریس

تێبینی: لە ژ ١١ ی پرۆتۆکۆلەکانی ئەنجومەنی نیشتمانی کوردستان، ل ٥٩١ ــ ٥٩٦ وەرگیراوە.

*

وەفدی پارتی دیموکراتی کودستان و یەکێتی نیشتمانیی کوردستان لە ١٦ تا ٢٢ ی تەموز لە فەرەنسا کۆبونەوە بۆ چارسەرکردنی جیاوازییەکان و گفتوگۆکردن لە بارودۆخی ئێستا و داهاتوی کوردستانی عێراق و گەیشتنە ئەو رێکەوتننامەیە:

١. رێکخستنی دەسەڵاتی کوردستانی عیراق لە لایەن سیستەمێکی دیموکراتیەوە بەڕیوە ئەبرێت کە دەستەبەری فرە حیزبی و رێزگرتن لە بانگەشەی جیهانی مافەکانی مرۆڤ و مافەکانی کەمە نەتەوایەتی و ئاینییەکان دەکات.

١. سەرۆکایەتی کوردستانی عێراق:

أ. سەرۆکی هەرێمی کوردستانی عێراق لە رێگەی هەڵبژاردنی گشتی و راستەوخۆ بۆ ماوەی ٤ساڵ هەڵدەبژێردرێ و

دەسەڵاتەکانی بە پێی یاسای ژمارە ٢ دیاری دەکرێت بەو پێیە ناوی رابەر دەگۆرێت بۆ ناوی سەرۆك، دەبێ لە ماوەی پێش هەڵبژاردنی سەرۆك دا دەستەیەکی سەرۆکایەتی کە پێك دێت لە سەرۆکی ئەنجومەنی نیشتمانی و لە سەرۆك وەزیری کوردستان و سەرۆکی دادگای تەمییز مومارەسەی دەسەڵاتەکانی سەرۆك دەکەن وەکو لە یاسای ژمارە ٢ دا دیاری کراوە بڕیارەکانی ئەو دەستەیە، بەتێکڕای دەنگ دەدرێت.

ب. ئەم رێکەوتنە ئەبێت لەلایەن پەرلەمانەوە پەسەند بکرێت مەبەست لەم دەستەیە واتە ئەو دەستەی سەرۆکایەتییەی کە دائەمەزرێ.

٢. حکومەت:

أ. حکومەتی هەرێمی کوردستانی عێراق لە لایەن حکومەتێکی ئیئتیلافیەوە بەڕێوە دەبرێت تا هەڵبژاردنی داهاتو دێ ئەم حکومەتە فروان دەکرێت بۆ ئەوەی ئەو گروپانەش بگرێتەوە کە نوێنەریان نەبوە وەکو حیزبە سیاسیەکان و کەمە نەتەوایەتیەکان و کەسانی سەربەخۆ.

ب. بڕیاری حکومەت لە چوارچێوەی حکومەت و هەریەك لە وەزارەتەکان دا دەدرێت، بە بێ دەستێوەردانی حیزبە سیاسییەکان.

ج. حکومەت پاش لێکۆڵینەوەیەکی تەواو رێك دەخرێتەوە بە بەرچاوگرتنی ئەو ئەزمونەی کە بە دەست هێنراوە بۆ خولقاندن و کۆتایی پێ هێنانیان یاخود دروست کردنی هەندێ وەزارەت بۆ پڕکردنەوەی پێویستیەکانی هەرێم بە کاریگەرترین شێوە.

د. دامەزراندنی ئەم دەزگایانەی خوارەوە.

١. مەجلیسی خدمە بەرپرسیارە لەدانانی فەرمانبەرانی مەدەنی بێ رەچاوکردنی لایەن و لەسەر بناغەی توانای فەردی.

٢. دائیرەی رەقابەی مالی گشتی کە بەرپرسیارە لە پیاچونەوەی بەڕێوەبردنی دارایی لە هەرێم دا.
٣. ئەنجومەنی نەخشەی ئابوری هەرێمی دانان واتە دەستەی نەخشەکێشان کە بەرپرسارە لە دانانی نەخشەی ئابوری هەرێمی و دەستنیشانکردنی ئەولەویەت بۆ پەرەپێدان.
هـ. لەدروستکردنی حکومەتی نوێ دا سەرەتای یەکسانی لەنێوان هەردو حیزبە سەرەکیەکەدا لە ژمارە و گرنگی وزارەتەکان دا ئەبێ بپارێزرێت.
و. لەناو حکومەت دا هەمو وەزیرێك دەسەڵاتی تەواوی هەیە کە بە پێی یاسا پێی بەخشراوە بۆ بەڕێوەبردنی وەزارەتەکەی، جێگری وەزیر ئەو دەسەڵاتانە جێبەجێ دەکات کە وەزیر بۆی دیاری دەکات بەپێی یاسا.
ز. ئیدارەی ئێستای عێراق کە بێ توانایی خۆی سەلماند. ئەبێ بە چاکی لە ژێر چاودێری دەستەی وەزیران دا رێك بخرێتەوە و موچەخۆرەکانی بە فیعلی کەم بکرێنەوە فەرمانبەرانی مەدەنی دائەنرێن بە پێی توانایان و ئەبێت رەچاوی بێلایەنی سیاسی بکەن، پێویستە بژێوی باشیان بۆ ئامادەبکرێت بۆ ئەوەی بتوانن بەگژ فەسادا بچن و ئیدارەیەکی بە توانا و چاك دروست بکەن.
٣. دەستور:
دەستورێك بۆ هەرێمی کوردستانی عێراق ئەبێ ئامادەبکرێت موئەسەساتی کوردی ئەبێت سوود لە شارەزایانی وڵاتانی فیدراڵ وەرگرن بۆ ئامادەکردنی موسوەدەیەك پێش کۆتایی مانگی ١٠ ی ١٩٩٤ ئەم موسوەدەیە ئەبێ بەرزبکرێتەوە بۆ نموونە ئەنجومەنی نیتمانی کوردستان بۆ لێکۆڵینەوەو بۆ پەسەندکردنی پێش کۆتایی ئەمساڵ.
٤. هەڵبژاردن:

أ. هەڵبژاردنی پەرلەمان و سەرۆکایەتی ئەبێ مانگی ٥ ی ١٩٩٥ ئەنجام بدرێت کاتێ کە ماوەی پەرلەمانی ئێستا کۆتایی دێت.

ب. پێش هەڵبژاردن ئەبێ بارودۆخەکە ئاسایی کرابێتەوە.

ج. سەرژمێری دانیشتوان ئەبێ پێش هەڵبژاردن بکرێت بۆ دروستکردنی تۆمارێکی باوەڕپێکراو بۆ هەڵبژارن. سەرانی حیزبەکان ئەبێ لەبەردەم رای گشتی ناوخۆ و جیهانیدا پەیمانی پابەندبون بە سەرەنجامی هەڵبژاردن کە هەرچۆنێ بێت قبوڵی بکەن. سەرەنجامی هەڵبژاردنەکە هەرچۆنێ بێت حکومەتێکی ئیئتیلافی دروست دەکرێت لەسەر بنچینەی تەرازوی نوێی هێزەکان وەکو نوێنەرایەتی نیسبی هەر حزبێك لە ئەنجومەنی نیشتمانی کوردستان دا. هەڵبژاردنی شارەوانی ئەبێت بەپێی یاسا ئەنجام بدرێت رۆژی ئەم هەڵبژاردنە بەپێی رێککەوتنی نێوان هەردو حیزبەکە ئەنجام ئەدرێت.

ج. بەرگری و ئاسایشی هەرێم:

١. کاروباری سەربازی:

أ. سیستەمی ئێستای بەرگریی نیشتمانی کە بێ توانایی خۆی نیشان داوە ئەبێ رێك بخرێتەوە بەم شێوەیە ئەبێ دەستەیەکی ئەرکان جێگای وەزارەتی (پ م) بگرێتەوە کە پێك دێت لە ئەفسەری سەربازی پایەبەرز و دەخرێتە ژێر دەسەڵاتی راستەوخۆی سەرەك وەزیر و جێگری سەرۆك وەزیرانەوە ئەبێ لەشکرێکی یەکگرتو کە لە ژێر رکێفی حکومەت دابێ و بەرپرسیار بێ لە بەرگری کردن لە هەرێمی کوردستانی عێراق لە سەر بنچینەی تەجنیدی ئیجباری نیشتمانی پێك بێت.

ج. لەماوەیەکی دیاریکراودا ئەبێ مەشقی هێزەکانی پ م کەم بکرێنەوە و بە گوێرەی رێکەوتنی هەردوو حزبەکە.

د. میلیشیات پێویسته به تەدریج چاره بکرێت بەپێی جەدوەلی زەمەنی هاوبەش، هەروەها دەبێ چارەیەك بدۆزرێتەوە بۆ بژێوی گوزەرانی چەكدارەكانیان.
هـ. بۆ جێبەجێكردنی عەمەلی ئەو خاڵانەی ڕێككەوتنەكەش پێویسته سوود له شارەزایانی بێگانه وەربگیرێت.
٢. دەزگاكانی پۆلیس و ئاسایش:
أ. بۆ گرنگیدان و به تەنگەوەهاتنی سەلامەتی كەسان و مڵك و ماڵ له هەرێم دا پۆلیس و ئاسایشی ناوخۆ ئەبێت بەزویی ڕێك بخرێته ژێر دەسەڵاتی تەنیا حكومەتەوە.
ب. ئەم ڕێكخستنەوەیه ئەبێ به لێپرسراوی و چاودێری دەستەی وەزیران ئەنجام بدرێت و پێویستی به ئامرازی تەكنیكی و دارایی هەیە، كەسانی ناو ئاسایش و پۆلیس ئەبێ بەرادەیەی بەرز مەشق وەرگرن و بژێویەكی باشیان هەبێ بۆئەوەی بتوانن بەتەواوی خۆیان تەرخان بكەن بۆ كارەكانیان.
ج. ئەبێ ئەكادیمیەی پۆلیس دابمەزرێ تاكو مەشقی تایبەتی بكەن له سەر بنچینه سەرەكیەكانی ڕەفتاری مەدەنی و دیموكراتی و چاودێری مافەكانی مرۆڤ و گوێڕایەڵی بۆ حكومەت.
هـ. شارەزایانی بێگانه ئەبێ بانگ بكرێن بۆ یارمەتی دانی هێزەكانی ناوخۆ به تایبەت له بواری تەكنیكی و مەشق دا.
و. جەدوەلێكی زەمەنی ئەبێ به زویی دابنرێت به دەستنیشانكردنی ماوە و قۆناغەكانی ئەم ڕێكخستنەوەیه. كۆنفرانسێكی پۆلیس و ئاسایشی ناوخۆ ئەبێ ببەسترێت پێش كۆتایی مانگی ٩ بۆئەم ڕێكخستنەوەیه و كات و مەرجەكانی.
ز. ئەو یەكەو ئەو كەسانەی لەلایەن حیزبەكانەوە دانراون ئەبێ بگوێزرێنەوە دەزگا حكومەتیەكانی تر، تەجنیدكردنی ژمارەی پێویست له پۆلیس و ئاسایش ئەبێ لەرێگەی تەجنیدی ئیلزامی

نیشتمانی و ناونوسینی دەرچوانی دانیشگاکان و شارەزایان بێ پاش بەسەربردنی ماوەی مەشقی پێویست بێ.

٣. ئابوری و دارایی:

أ. بەهۆی ناڵەباری بارودۆخی ئابوریەوە لەکوردستانی عێراق کە ٢ ئابلوقەو چەندین جەنگی یەك لەدوای یەك و وای کردوە کە زیاتر لە ٥٠% هێزی کار لە کاربکەون و ئەم بارودۆخە بەهۆیەکی سەرەکی پێکدادانی ئەم دواییە ئەژمێردرێ و یارمەتیەکی فراوانی دەرەکی پێویستە بۆ هێمن کردنەوەی و دروستکردنی سەقامگیری لە هەرێمدا.

ب. جێگیرکردنی سەقامگیری لەهەرێمدا پێویستی بە هێورکردنەوەی سزاکانی نەتەوە یەکگرتوەکان (un) هەیە بۆئەوەی رێگا بە کرینی کەلوپەلی پێویست بدات بۆ چاککردنەوەی ئابوری و بەتایبەتی پاڵاوگەیەك بۆ دابینکردنی پێویستی زۆری خەڵکی بۆ وەدەستهێنانی وزە.

ج. لەبەرئەوەی کە یارمەتیەکان لەرێگای رێکخراوە ناحکومیەکانەوە جێبەجێ دەکرێن، حکومەتی هەرێم ناتوانێ وەکو پێویست نەخشەی ئابوری هەبێت بۆیە پێویستە حکومەتی هەرێم راستەوخۆ داوای یارمەتی لە حکومەتەکان و دام دەزگاکانی یارمەتی بێگانە بکات، بۆ بوژانەوەی ئابوری هەرێم پێویستە ئەنجومەنی نیشتمانی کوردستان یاسایەك دەربچوێنێ کە هەیکەلی کارکردنی رێکخراوە ناحکومیەکان و خۆماڵیەکان و بیانیەکان دیاری بکات، بەزوترین کات داهاتەکانی گومرگ پێویستە تەنیا بچێتە خەزێنەی حکومەتەوە، حزبەکان پێویستە حسابات پێشکەش بە حکومەت بکەن دەربارەی ئەو داهاتانەی کە وەدەست هێنراوە لە هەموو داهاتی ١ ی ٥ ەوە پێویستە حکومەت هیچ پارەیەك نەدات بە حیزبەکان تاوەکو گومرگ نەچێتەوە ژێر دەسەڵاتی فیعلی خۆی.

دەزگاكانی گومرگ پێویستە كە شایستەی ئەو كارە نین و چەند فەرمانبەرێكی مەدەنی بگۆڕدرێن كە دەستنیشان دەكرێن، بەگوێرەی توانا و شارەزاییان بەبێ رەچاوكردنی ئیعتباراتی سیاسی، پێویستە بانكی هەرێم بەرگری لێ بكرێت و بپارێزرێت لەلایەن هێزی پۆلیسی حكومەتەوە بەبێ دەست تێوەردانی حیزبەكان.

٤. پەیوەندییەكان هەرێمی و دەرەوەی:

١. پەیوەندی لەگەڵ وڵاتانی دراوسێدا

أ. ئیدارەی كوردی پێویستە ماوەی پەناهەندەی سیاسی بدات بەو كوردانەی داوای پەناهەندەی سیاسیی دەكەن بەو مەرجەی چالاكی سەربازیان لەناو كوردستانی عێراقدا نەبێ و كوردستانی عێراق وەكو بنكەیەكی سەربازی بۆ پەلاماردان بەكار نەهێنن.

ب. لەكاتێكدا ئێمە كە باوەڕمان بە مەبدەئی دەست تێوەرنەدانی هاوبەش لەكاروباری ناوخۆی كوردستانی عێراق و وڵاتانی دراوسێدا هەیە، هەردولایەن داوای چارەسەری ئاشتیانە و دیموكراتیانە بۆ مەسەلەی كورد لەم وڵاتانەدا دەكەن.

ج. هەمو هاوكاریەك لەگەڵ وڵاتانی دراوسێ یان لەگەڵ حیزبە سیاسیەكاندا هەبێ پێویستە بەكار نەهێنرێ لەلایەن حیزبێكی كەوە دژی حیزبێكی تر، بەڵكو پێویستە بۆ بەرژەوەندی كوردستانی عێراق بێت، پێویستە هەردوو حزب ئاگاداری یەكتر بكەنەوە و هاوكاری یەكتری بكەن و خۆیان لابدەن لە هەڵوێستی یەك لایەنە لەسەر حسابی كود لەگەڵ وڵاتانی دراوسێدا.

٢. نوێنەرانی حكومەتی هەرێمی كوردستان وەك نوێنەری رەسمی دیاری كراوە و پێویستە كارەكانی بەهاوكاری لەگەڵ جێگرەكەیدا لە پەیوەندییەكانی دەرەوەدا ئەنجام بدات.

ب. مەكاتبی حیزبەكان پێویستە دەست نەخەنە ناو كاروباری نوێنەرایەتی حكومەتی هەرێم لەبواری كاروباری دەرەوەدا.

ج. مەكاتبى حكومەتى هەرێمى كوردستان لەدەرەوە لەلايەن حكومەتەوە دائەمەزرێت و ئيدارە ئەكرێت وەكو قۆناغى دەست پێكردن ئەم ئۆفيسانە لەلايەن هەردو حيزبەكەوە يارمەتى دارايى بۆدابين ئەكرێت.

د. پێويستە نوێنەرەكانى حكومەتى هەرێم لەدەرەوەى وڵات بە دەوريى لە گەڵ سەركردايەتى هەردو حيزبەكە كۆبونەوە بكەن.

هـ. هەوڵى سازدانى سيمينارو چاوپێكەوتن و هەروەها رێكخستنى دەورەى كارى ديپلۆماسى بدرێ.

و. ليژنەيەكى راوێژكار كە لە چەند خەبير و شارەزايەك لە بوارەكانى سياسيەتى دەرەوە دروست بكرێت بۆ ئامۆژگارىكردنى حكومەتى هەرێمى كوردستان، لەنيۆرك و بەلجيكا دابمەزرێ.

٥. جەدوەلى زەمەنى.

أ. ئاسايى كردنەوە واتە (تطبيع) بە زوترين كات بكرێت.

ب. پێش كۆتايى هاتنى مانگى ٨ ى ١٩٩٤ حكومەتى نوێ پێويستە پێك بێت و ئەنجومەنى سەرۆكايەتى پێويستە دابمەزرێت.

ئامارى گشتى دانيشتوان جێبەجێ دەكرێ لە مانگى ١٢ ى ١٩٩٤.

د. ئەو شارەزايانەى كە مستەر كۆشنەر پەيمانى داوە كە بۆمانى تەرخان بكات لەگەڵ كەسانى شارەزاى تر بگەنە كوردستان پێش دەست پێكردنى ئامار.

چاودێرەكان و خەبيرەكان بۆ چاودێرىكردنى هەڵبژاردنەكان پێويستە بۆ كوردستان بەماوەيەكى زۆريش پێش دەست پێكردنى هەڵبژاردنەكان و ئەگەر دەكرێ لەدەست پێكردنى ساڵى ١٩٩٥ەوە بێت.

و. مسودەيەك بۆ دەستورى هەرێم ئامادە دەكرێت بەيارمەتى چەن پسپۆرێك لەمانگى ١٠دا پێش كۆتايى ساڵى ١٩٩٤ لەبەردەم

پەرلەمان دا پەسەند بکرێت یا دەزگا نوێیەکان کە ئەمانەن: مەکتەبی چاودێری دارایی گشتی، ئەنجومەنی نیشتمانی، فەرمانبەرە مەدەنیەکان، ئەنجومەنی خزمەتگوزاری، ئەنجومەنی پلان کێشان لەلایەن حکومەتە نوێکەوە دروست بکرێت کۆتایی ساڵی ١٩٩٤.

٦. چاودێری و ناوبژیکردنی هەردو حکومەتی فەرەنسی و ئینگلیزی بۆ ئەم رێککەوتننامەیە بە شەرعی مۆرکرا لە رۆژی ٢٢ ی ٧ ی ١٩٩٤ بە ئامادەبونی بەرێز بێرنارد دۆران راوێژکاری دەوڵەت و سەفیری فەرەنسا و مستەر کەندال نەزان سەرۆکی پەیمانگەی کوردی لە پاریس و مستەر فوئاد حسێن و مستەر عەباس وەلی بریکاری سەرۆکی پەیمانگای کوردی لە پاریس و د. نەجمەدین کەریم سەرۆکی ئەنجومەنی کورد لە ئەمەریکا. لیژنەیەکی چاودێری و ناوبژی کردن پێك هێنراوە لە چەند کەسایەتیەکی کوردی و بیانی کە لە کاتی جیاوازی بیروبۆچون دا یاخود چۆنیەتی تێگەیشتنی لە مەتنی ئەم رێکەوتننامەیە هەڵدەستن بە یارمەتی دان و راوێژکردن، شێوەی پێکهێنانی ئەم لیژنەیە بەتەواوی دیاری ئەکرێت پێش ئیمزاکردنی کۆتایی ئەم رێککەوتننامەیە لە لایەن سەرانی کوردیەوە.

نەوشیروان مستەفا
سەرۆکی وەفدی ی ن ك
سامی عەبدولڕەحمان سەرۆکی وەفدی پ د ك
ئامادەکراوەو ئیمزا کراوە.
*

یەکێتیی نیشتمانیی کوردستان
سکرتێری گشتی

الاتحاد الوطني الكردستاني
الأمين العام

Patriotic Union of Kurdistan
Secretary General

[illegible]

سڵاوێکی گەرم

شادی و خۆشییتانم داوایە و ئێوەش باشین.

[illegible]

[illegible]

١٩٩٦/٧/١

یەکێتیی نیشتمانیی کوردستان
سکرتێری گشتی

الاتحاد الوطني الكردستاني
الامين العام

Patriotic Union of Kurdistan
secretary General

برای خۆشەویستم کاکە [illegible] بەڕێز

سڵاوێکی گەرم

شادمان بووین بەسەلامەتیتان داوای [illegible] باشتان.
بڕیارمان دا کە تۆ و [illegible] کاک قادر حاجی عەلی و [illegible]
بێنە وەفدەکەی ئێمە بۆ پاریس. چونکە پێویست دەکات
کۆبوونەوە لێرە بکەین و پێشتر ئامادە بکەین بۆ پاریس.
بۆیە پێویست دەکات تۆش بێیت بۆ ئێرە، تاکو
ئەوانەی لێرەشن لەگەڵتان بەشداری کۆبوونەوەکان بکەن.
جا تکایە دووشەممە ٤/٧/١٩٩٤ ~~[illegible]~~ وەرن بۆ هەولێر.
دیارە بە ئیمکانیات و ڕێگە تایبەتییەکەی [illegible] دێن.
هەمیشە تا ئەوەی بە خواتان دەسپێرم

وە هەر بژین
برای دڵسۆزتان
مام جەلال

١٩٩٤/٧/٢

( )

مشروع

الاتحاد الوطني الكردستاني

الى اجتماعات باريس من اجل:

معالجة اسباب النزاع الداخلي

وتطوير الادارة الكردية في كردستان العراق

مبادئ عامة

١. مسألة الرئاسة

٢. مجلس الوزراء

٣. الامن الداخلي

٤. الدفاع الخارجي

٥. اصلاح الجهاز الاداري

٦. الضمان الاجتماعي

٧. السياسة الخارجية

٨. الانتخابات العامة

مبادئ عامة

١. يتفق الطرفان على اقامة نظام ديمقراطي تعددي علماني يوفر الحقوق والحريات الديمقراطية والمساواة التامة لجميع المواطنين رجالا ونساءا بصرف النظر عن القومية والدين.

٢. ضمان الحقوق القومية والديمقراطية للقوميات الصغيرة الكائنة في كردستان كالتركمان والاشوريين والعرب.

٣. تثبيت مضمون الاعلان الدولي لحقوق الانسان عن طريق ادخال مفاهيمه ومضامينه في القوانين المعمول بها في كردستان وفي جميع مجالات الحياة.

٤. الفصل بين السلطات الثلاث: التشريعية والتنفيذية والقضائية.

٥. ضمان استقلال القضاء، وتشكيل مجلس الدولة لتقدير دستورية القوانين وانسجامها مع الديموقراطية ومبادئ حقوق الانسان.

٦. يستحسن درج حقوق المرأة في دستور اقليم كردستان الذي يجب أن يصدره المجلس الوطني الكردستاني.

١. مسألة الرئاسة

البديل الاول

١. الغاء قانون انتخاب (القائد)

٢. الغاء قانون مجلس الرئاسة

٣. تشكيل مجلس رئاسي ثلاثي من

٣. ١. رئيس المجلس الوطني

٣. ٢. رئيس مجلس الوزراء

٣. ٣. رئيس محكمة التمييز

٤. أن يتولى كل من السيدين ج طالباني و م بارزاني رئاسة احد المجلسين الوزاري والوطني.

البديل الثاني

١. الغاء قانون انتخاب (القائد)

٢. الغاء قانون مجلس الرئاسة

٣. تشريع قانون جديد لانتخاب حاكم أو رئيس أو والي اقليم كردستان.

٤. بقاء البديل الاول لحين اجراء الانتخابات العامة.

البديل الثالث

١. انتخاب الرئيس من قبل المجلس الوطني الثاني

٢. بقاء البديل الاول لحين اجراء الانتخابات العامة.

٢. مجلس الوزراء

٢. ١. تعديل مجلس الوزراء على أن يتشكل اما:

٢. ١. ١. من قادة الحزبين وتوسيع القاعدة السياسية باضافة ممثلين عن احزاب ج ك والقوميات الاشورية والتركمانية والعربية.

٢. ١. ٢. أو من الفنيين المختصين.

٢. ٢. فصل سلطة الحزبين [illegible] عن الوزارة أو المكاتب.

٢. ٣. الغاء مبدأ المناصفة والمساواة في الصلاحيات بين الوزير ووكيل الوزارة.

٢. ٤. الغاء الوزارات غير الضرورية واستحداث وزارات جديدة.

٢. ٥. تأسيس مجلس الخدمة لتعيين الموظفين والغاء مبدأ احتكار الوظائف العامة من قبل الحزبين.

٢. الامن الداخلي

٢. ١. قوات الشرطة المدنية.

٣. ١. ١. فتح كلية الشرطة.

٣. ١. ٢. قبول عدد من خريجي الكليات كضباط وضباط صف للشرطة بعد التدريب.

٣. ١. ٣. تطهير الجهاز الحالي من العناصر غير الكفوءة.

٣. ١. ٤. قبول العدد المطلوب من عناصر الشرطة عن طريق التوجيه أو التطوع بعد الاعلان والمنافسة والمقابلة من قبل لجنة مختصة غير خاضعة للحزبين.

٣. ١. ٥. يستقيل منتسبي قوات الشرطة من احزابهم.

٣. ١. ٦. تسريح الافراد والعناصر التي تم تعيينهم عن طريق التزكية الحزبية وفقا لمبدأ المناصفة، وتأمين رواتبهم من قبل مؤسسة الضمان الاجتماعي.

٣. ١. ٧ الاستعانة بالخبرة الاجنبية لتطوير كفاءة الجهاز.

٣. ١. ٨. تربية ضباط وعناصر الجهاز بروح احترام حقوق الانسان.

٣. ٢. جهاز الامن

٣. ٢. ١. قبول عدد من خريجي الكليات كضباط وضباط صف في جهاز الامن بعد التدريب.

٣. ٢. ٢. تطهير الجهاز الحالي من العناصر غير الكفوءة.

٣. ٢. ٣. قبول العدد المطلوب من عناصر الامن عن طريق التوجيه أو التطوع بعد الاعلان والمنافسة والمقابلة من قبل لجنة مختصة غير خاضعة للحزبين.

٣. ٢. ٤. يستقيل منتسبي جهاز الامن من احزابهم.

٣. ٢. ٥. تسريح العناصر التي تم تعيينهم عن طريق التزكية الحزبية وفقا لمبدأ المحاصصة، وتأمين رواتبهم من قبل مؤسسة الضمان الاجتماعي.

٣. ٢. ٦. الاستعانة بالخبرة الاجنبية لتطوير كفاءة الجهاز.

٣. ٢. ٧. تربية ضباط وعناصر الجهاز بروح احترام حقوق الانسان.

٤. الدفاع الخارجي

٤. ١. عقد مؤتمر عسكري من الضباط الاكراد لبحث كيفية تشكيل هيئة أركان وتشكيل هيكل عدد من انواع القطعات المستقلة او الفرق مثلا.

٤. ٢. يتم تعيين ضباط هذه من بين خريجي الكليات العسكرية العراقية والكردية وعدد من كوادر البيشمركة بعد اجتيازهم دورات عسكرية.

٤. ٣. يتم فتح مراكز للتجنيد او التطوع.

٤. ٤. يتم تزويد الجنود وفقا للمقاييس المتبعة في جيوش العالم.

٤. ٥. تكون مهمة هذه القوات الدفاع عن حدود اقليم كردستان العراق مقابل العدو الخارجي ويحرم عليها التدخل في الشؤون الداخلية بما فيها النزاعات السياسية والعشائرية.

٤. ٦. يستقيل منتسبو قوات الدفاع الخارجي من احزابهم.

٤. ٧. حل جميع الميليشيات التابعة للاحزاب وتأمين رواتبهم من قبل مؤسسة الضمان الاجتماعي.

٤. ٨. تنظيم قانون حيازة وحمل السلاح.

٥. اصلاح الجهاز الاداري

٥. ١. تقليص عدد الموظفين بعد دراسة العدد الضروري والفائض.

٥. ٢. تسريح الفائض منه

٥. ٢. ١. احالة المستحقين منهم على التقاعد بنفس رواتبهم عند الاحالة.

٥. ٢. ٢. نقل القسم الاكبر الى مؤسسة الضمان الاجتماعي ويتقاضون رواتبهم كمساعدة العاطلين لحين ايجاد عمل لهم.

٥. ٢. ٣. تشجيع المسرحين من الخدمة للعمل في القطاع الزراعي.

٥. ٣. زيادة رواتب المستمرين في الخدمة بنسبة ٣ – ٤ اضعاف.

٥. ٤. رفع كفاءة الموظفين والاستعانة بالخبرة الاجنبية وفتح دورات لهم.

٦. الضمان الاجتماعي

٦. ١. يتم تطوير وتوسيع مؤسسة الضمان الاجتماعي.

٦. ٢. تقوم المؤسسة بتأمين الرواتب الشهرية لـ

٦. ٢. ١. المسرحين من الشرطة والامن والجيش الموحد والميليشيات.

٦. ٢. ٢. المسرحين من موظفي الخدمة المدنية.

٦. ٢. ٣. العاطلين عن العمل.

٦. ٣. تصرف رواتب هذه الفئات لحين ايجاد العمل لهم.

٧. السياسة الخارجية

٧. ١. رسم سياسة خارجية تستهدف:

٧. ١. ١. بناء العلاقات الودية مع دول العالم.

٧. ١. ٢. الحصول على الاعتراف القانوني والسياسي بالادارة الكردية.

٧. ١. ٣. استمرار الحماية الدولية.

٧. ١. ٤. رفع الحصار الدولي عن كردستان.

٧. ١. ٥. الحصول على المساعدات الاقتصادية والعسكرية والفنية والثقافية.

٧. ٢. رسم سياسة خارجية مشتركة تجاه دول الجوار الاقليمي تقوم على الاسس التالية:

٧. ٢. ١. سياسة حسن الجوار وعدم التدخل في الشؤون الداخلية.

٧. ٢. ٢. تحريم وتجريم التعاون مع الدول المجاورة ضد الاحزاب الكردستانية العراقية وضد شعوب المنطقة.

٧. ٢. ٣. تحريم وتجريم التعاون مع الدول المجاورة في مجالات الارهاب والتخريب والتجسس ضد مصالح شعب كردستان.

٧. ٣. فصل ممثلية الاحزاب عن ممثلية الادارة الكردية.

٧. ٤. تقوية وتنشيط ممثليات الادارة الكردية.

٨. الانتخابات العامة

٨. ١. المجلس الوطني

٨. ١. ١. يعمل المجلس الوطني الحالي حتى انتهاء مدته القانونية.

٨. ١. ٢. يحترم الفريقان قرارات المجلس ولا يمارسان الضغط على اعضائه ولا يتدخلان في شؤونه الداخلية.

٨. ١. ٣. يشرع المجلس القوانين الضرورية فيما يتعلق بالمواد المذكورة في هذا المشروع.

٨. ١. ٤. يعدل المجلس قوانين انتخابات المجلس الوطني، والزعيم، وهيئة الرئاسة.

٨. ١. ٥. يشرع المجلس قانون انتخاب المحافظ ومجلس المحافظة.

٨. ١. ٦. يشرع المجلس قانون انتخاب رئيس البلدية ومجلس البلدية.

٨. ٢. تجري الانتخابات العامة للمجلس الوطني (والرئيس) بعد:

٨. ٢. ١. الانتهاء من احصاء النفوس.

٨. ٢. ٢. الانتهاء من انتخابات المحافظين ورؤساء البلدية ومجالس المحافظة والبلدية.

ورقه عمل الحزب الديمقراطي الكردستاني ـ الموحد
المقدمه الى اجتماع باريس في اواسط تموز / ١٩٩٤
لمعالجه النزاع الداخلي في كردستان العراق

١. الحق القتال الداخلي ضررا جسيما بمصالح الشعب الكردي و بمصداقيه القياده و الاداره الكرديه و كذالك بالتجربه الديمقراطيه الناشئه . كما احرج هذا القتال الانتحاري اصدقاء الشعب الكردي في الخارج لاسيما دول التحالف الغربي التي تواصل عمليه توفير الراحه لحمايه الكرد من عدوان النظام العراقي و ضمان استمرار المساعدات الانسانيه و الدوليه كما اضعف دور المعارضه الديمقراطيه في مواجهه نظام بغداد الدكتاتوري .

٢. ان السبب الرئيسي للنزاع هو داخلي و قائم على الصراع على السلطه و النفوذ بين الحزبين المتحالفين من جراء وجود فراغ قيادي موحد و الالتجاء الى العنف و القوه لتغيير موازين القوه على الارض بدلا من تبني الاسلوب السلمي الديمقراطي لتقرير مصير قياده اداره الاقليم بتفويض مباشر من الشعب .

٣. ان تجربه المناصفه المتساويه في الحكم (الففتي ففتي) فرضتها نتائج الانتخابات و لكن جعلها تنسحب على كافه مناحي الحياه و الى ادق الوظائف لغرض الكسب الحزبي مما تسبب في اخفاق هذه التجربه في اداره الاقليم و تنظيم العلاقه بين الحزبين على اساس مبدا المشاركه و التوافق . و هذه التجربه عمقت الخلافات و الاستقطاب السياسي بين الطرفين . و زاد من تازم الوضع و تدهوره ظروف سياسيه و اقتصاديه ،اقليميه و دوليه قاسيه عكست نفسها في عدم وجود حل سياسي في المستقبل المنظور لضمان مستقبل الشعب الكردي في العراق . و ساهم كذالك في تازيم الوضع استمرار الحصارين الدولي وحصار النظام العراقي على اقتصاد شعب كردستان العراق اضافه الى التدخلات الاقليميه المستمره في شوون الاقليم لتقويض تجربه الاداره الكرديه و التهديد المستمر لقوات النظام العراقي .

٤. افرزت عمليه القتال الداخلي تقسيما جغرافيا للاقليم و استمرار هذا الواقع يهدد وحده و مصير الشعب الكردي و ما يلفظه الحزب الديموقراطي الكردستاني جمله و تفصيلا .

٥. ان الحلول العسكريه غير قادره على حل النزاع و ستكون اثار استمرار العمليات العسكريه و عواقبها و خيمه على مستقبل الشعب ، ولا بد من التمسك و الالتزام بالحلول السلميه القائمه على مراعاه مبادئ الديموقراطيه في تداول السلطه بشكل شرعي و تبني نهج السلام و الحوار بين الاطراف المتنازعه .

٦. ان التطبيع يجب ان يكون كاملاً و شاملاً لكافة المناطق و المحافظات و على جميع الاصعدة و لابد ان تكون التسوية سياسية للنزاع متكاملة و غير مجزأة و ان تشمل كافة اطراف و حركات و فئات النزاع دون استثناء .

٧. ان معالجة الاوضاع بصورة جذرية تتطلب العمل الجاد باتجاه التوافق المطلوب و التواصل عن طريق الحوار و المشاركة الواسعة في بحث و دراسة الازمة الى ميثاق وطني متكامل . ويقترح الحزب الديمقراطي الكردستاني آلية عقد المؤتمر الوطني للتوصل الى هكذا صيغة من خلال اشراك كافة الاحزاب السياسية و المنظمات و الاتحادات المهنية و رجال العلم و الثقافة و ممثلي العشائر و الاقليات القومية و الدينية و رجال الدين الافاضل في هكذا مؤتمر .

٨. ان القيادة الكردية استطاعت احتواء النزاع و السيطرة عليه بنفسها دون تدخل خارجي و ذلك في اواخر ايار ١٩٩٤ و لعب المؤتمر الوطني العراقي دوراً مشرفاً في احتواء النزاع المسلح .

٩. ان التدخلات الاقليمية في الشؤون الداخلية لاقليم كردستان العراق قائمة و منذ فترة و هي ليست وليدة هذا النزاع الاخير . و نعتقد بان هذه القوى ستواصل تدخلاتها ما لم يتم ترتيب البيت الداخلي الكردي و صيانته و حمايته من مناورات هذه القوى الاقليمية .

١٠. ان حل النزاع الحالي يتطلب الاسترشاد بمايلي .

أ- ادامة مسيرة التطبيع الشاملة و الكاملة على الارض في كافة المحافظات و الاسراع في تطبيق الاجراءات الضرورية اللازمة لاعادة الاوضاع الى ماكانت عليه قبل ١٩٩٤/٥/١ .

ب- الاتفاق على مجموعة من الاجراءات العملية و المرحلية لاعادة عمل الادارة الكردية بشقيها البرلمان و حكومة الاقليم . واجراء التغييرات اللازمة في هيكلية حكومة الاقليم في مستويات تقاسيم السلطة و في وزارة البيشمركة و ما يتعلق بالوحدات الاختصاصية لادارة الاقليم . ولابد من التواصل الى صيغة واقعية للعمل المشترك بين قيادة و قواعد الحزبين الى حين تنفيذ الحل الجذري و الشامل اللازمة و باعتقادنا تكون اسس حل هذه المرحلة كالتالي :-

- قيام رئيس البرلمان و رئيس الحكومة و بشكل مشترك بممارسة صلاحيات القيادة او الرئاسة مما يضيف صلاحيات و سلطات مهمة على كيان الاقليم .
- وضع ضوابط لتنظيم العلاقة بين عمل الاحزاب و عمل الادارة بحيث لايتقاطعان ولايتداخلان .
- تبديل رئاسة البرلمان و الحكومة بين الحزبين المتحالفين و نقترح في هذه المرحلة تولي الحزب الديمقراطي الكردستاني رئاسة الحكومة و ان يتولى الاتحاد الوطني الكردستاني رئاسة البرلمان للفترة القادمة .
- اجراء تغيير وزاري والغاء وزارة البيشمركة و الاستعاضة بها بهيئة للدفاع الوطني .
- وقف انتهاكات حقوق الانسان و الحريات العامة و معاقبة القائمين بها .

- 2 -

ـ ونعتقد بان التوصيات و المقترحات الواردة في باب مسالة المشاركة و المساواة في الحكم صالحه لكي تكون ايضا من اسس هذه المرحله .

ج ـ يعتقد الحزب الديموقراطي الكردستاني بان الحل الجذري للازمه الراهنه يكمن في اجراء انتخابات حره و عامه لانتخاب قائد او رئيس الاقليم و المجلس الوطني الكردستاني في آن واحد و ذلك بعد انتهاء المهلة القانونيه للبرلمان في ايار ـ حزيران ١٩٩٥ على ان يسبق ذلك تطبيع شامل و كامل للاوضاع بكافه المناطق و ان يعقد احصاء سكاني و يتم اعداد سجل انتخابي للمصوتين و تامين رقابة دوليه واسعة من قبل مراقبين اجانب للعمليه الانتخابيه و كذلك الاتفاق المسبق و المعلن بين الاطراف المشاركه في الانتخابات على احترام نتائجها .

المسائل الاساسيه و الجوهريه التي تتطلب المعالجه

الانتخابات العامه و مسالة القياده او الرئاسة

اولا ـ

أ ـ التطبيع الشامل و الكامل في كافه مناطق كردستان و رفع القيود و انهاء الضغوط و الملاحقات و اطلاق حريه العمل السياسي في الاقليم .

ب ـ اجراء انتخابات المجلس الوطني بعد انتهاء المهله القانونيه للبرلمان في ايار ١٩٩٥ .

ج ـ اجراء احصاء سكاني و اعداد سجل انتخابي وفق القواعد و الضوابط المعمول بها و الاستعانه بالخبره الاجنبيه المحايدة في هذا المجال على ان تنتهي العمليه قبل نهايه السنه الحالي ١٩٩٤ .

د ـ التحرك بشكل مشترك لدعوة مراقبين دوليين للاشراف على الانتخابات من ممثلي الحكومات و البرلمانات و المنظمات الدوليه و المنظمات الغير حكوميه و المعاهد و الاعلام الخارجي و المعارضه العراقيه .

هـ ـ الاتفاق المسبق و المعلن بين الاطراف المشاركه في العمليه الانتخابيه على احترام نتائج الانتخابيه .

و ـ ان راي حزبنا هو ان يسعى الحزب الفائز بالاغلبيه الى تشكيل حكومه وحده وطنيه تشمل جميع الاحزاب الممثله في البرلمان و ليس الاستحواذ على السلطه حيث ان وضع شعبنا و بلادنا يتطلب ذلك . على انه من حق اي حزب ان يلتجئ الى المعارضه السياسيه و السلميه البناءه بدلا من المشاركه في الحكومه فيما اذا اراد ذلك .

ثانيا ـ
اجراء المرحله الثانيه من انتخاب قائد او رئيس الاقليم وفق القانون رقم ٢ لعام ١٩٩٢ بشكل حر و مباشر من قبل الشعب و في ان واحد مع انتخابات المجلس الوطني القادمه .

مسأله المشاركه و المساوات في الحكم

أ ـ استقرار البرلمان في عمله بصوره اعتياديه و ضمان قدسيته و حرمته .
ب ـ استئناف حكومه الاقليم لعملها و اعاده اداراتها و هياتها في جميع المحافظات .
ج ـ تقديم حكومه الاقليم لاستقالتها الى البرلمان على ان تستمر في مهامها بشكل موقت حتى يتم تشكيل وزاره جديده و حتى يتم اجراء التغييرات الضروريه على المناصب الوزاريه و على تشكيله الوزاره
د ـ الغاء وزاره البيشمركه و تشكيل القوات المسلحه و قوات الامن الداخلي وفق مبدا التجنيد الاجباري العام .
هـ ـ عدم جواز كون رئيس الوزراء و رئيس الماليه و الاقتصاد من نفس الكتله الحزبيه .
ز ـ اشراك اطراف اخرى في الحكم لاسيما التركمان و الحركه الاسلاميه .
ح ـ تقويه جهاز القضاء و صيانه استقلاليته للقيام بصلاحياته في مراقبه السلطتين التشريعيه و التنفيذيه و مراقبه تطبيق القوانين الصادره من البرلمان .
ط ـ تعزيز قدرات قوى و اجهزه الامن الداخلي للاقليم من خلال التدريب و الاختصاص و التجهيز
ي ـ مكافحه البطاله المقنعه المتفشيه و ايقاف التعيينات غير الضروريه و تقليص عدد الموظفين و العاملين في جهاز الادوه الحكوميه و توفير امتيازات الضمان الاجتماعي لهم .
ك ـ الغاء القوات العسكريه غير القانونيه و مظاهر التسلح و المعاهد العسكريه الخاصه .
ل ـ تاسيس اعلام موحد لحكومه الاقليم من تلفزيون و اذاعه و صحافه و تمويل ذلك من واردات حكومه الاقليم .
م ـ تشكيل مجلس خدمه مدنيه لاقرار التعيينات حسب الاختصاص و الكفاءه الحاجه .
س ـ تشكيل ديوان الرقابه الماليه لمراقبه مصروفات و واردات اجهزه الحكوميه و لمكافحه مظاهر التسيب و التبذير و كذلك التدقيق في حسابات العاملين الماضيين .
ع ـ تشكيل هيئه عليه للتخطيط لمساعده تنفيذ برامج الاعمار و التنميه بشكل متوازن .

- ٤٥ -

ف- العمل باتجاه تامين بطاقه تموينيه من واردات الاقليم و من المساعدات الاجنبيه و مكافحة مظاهر الفساد و سوء الاداره و كذلك ضبط واردات الكمارك وانمائها و تصفيه الجهاز الحالي من العناصر غير المسئوله و الغير الكفوءه .

السياسه الخارجيه

١- التمسك و الالتزام بالفدراليه ضمن عراق ديموقراطي موحد و بنهج و سياسه المؤتمر الوطني العراقي الهادفه الى اقامه نظام ديموقراطي فدرالي تعددي في العراق .

٢- الالتزام بسياسه مشتركه بخصوص الاحزاب و الفئات الغير الممثله في الحكم و الاحزاب الكردستانيه وفق مصالح شعب كردستان العراق العليا .

٣- دعم و تطوير التمثيل الكردي الخارجي وابعاده عن الحزبيه و التركيز على كسب المزيد من الدعم و العون الخارجي لاداره الاقليم و التعامل الواقعي معها .

پەیامی مادام دانیێل میتران بۆ بەڕێزان بەشداربووانی کۆبوونەوەی پاریس

دۆستانی بەڕێز،

ئاواتم وابوو کە بهاتبایەم لە نزیکەوە بەخێرهاتنم بکردبوایەن و چاوم پێتان بکەوتبایە و بەشداری گفتوگۆکانتان بووبام، بەداخەوە بەهۆی نەخۆشی و ناتەواوی باری تەندروستیم ئەم ئارەزووەم نەهاتە دی. سەرەڕای ئەمە، لە نزیکەوە و ڕۆژ بە ڕۆژ لە هەواڵتان دەپرسم و هەوڵ دەدەم بەپێی تووانا و توانام یارمەتیتان بدەم.

کۆبوونەوەکەتان لەسەر داهاتووی گەلی کورد گرینگییەکی تایبەتی هەیە. کوردەکان یەکێکن – هی ئێران و هی تورکیاش – چاوی هیوا و ئازادییان لە ئەزموونی دیموکراتیکی ئێوە بڕیوە و لایەنگرانتان لە دەرەوەی وڵات شانازیتان پێوە دەکەن. ڕووداوە دڵتەزێنەکانی ئەم دواییانە بە توندی ڕایچڵەکاندین و دڵ و دەروونی بریندار کردین. سەرۆکی هەر دوو پارتی بەرپرسیارێتییەکی زۆر گەورەیان بەرامبەر بە مێژوو دا هەیە. ئەگەر پێشوو هەر دوو لا پەشێمانییەکی بێبەدی و لە ڕێگای دیالۆگەوە چارەسەری کێشەکانتان ئەکەن. هەوڵ و کۆششی بێ وچانی دۆستانتان لە دەرەوەی وڵات بێ بەهرە دەبێتی و لایەنگرانتان ڕەنج بەخەسار دەبن. دیموکراسی چەکی هەرە بەکاریگەرانە. هەوڵ بدەن بە ڕای گشتی جیهانی بسەلمێنن کە گەلی کوردیش دەتوانێ کاروباری ناوخۆی بە شێوەیەکی دیموکراتیانە و لە چوارچێوەی فرەحیزبایەتی و پاراستنی مافی مرۆڤ و ئازادییەکاندا بەڕێوەبەرێ؛ ئەو کاتە دەتوانن پشتیوانی و یارمەتی هەرچی زیاتر بۆ لای کێشەکەتان ڕابکێشن. بەڵام ئەگەر دیموکراسییەکەتان ڕواڵەتی بێت و خاوەنی ناوەڕۆکێکی فرەحیزبی نەبێ و ئەگەر لە جیاتی پەرلەمان و حکومەتی قانونی، دەستە و تاقمی جۆراوجۆر خاوەن دەسەڵات بن و حوکمی وڵات بکەن، گەلی کوردیش هەر وەک باقی گەلانی جیهانی سێهەم سەیر دەکرێ و حیسابی تایبەتی بۆ نایەتە کردن. لە ژمارەی لایەنگرانتان کەم دەبێتەوە و تەنیا ئیشتیهای تووتی تفەنگ و چەکداری پتر دەبێتە داهاتووی خۆتان و نەتەوەکەشتان لە مەترسی دەخەن.

ئێوە هەمووتان لە هەمبەر دیکتاتۆریدا پێشمەرگەی ئازا و بەجەرگ و سەرۆکی لەکارزان و بەتوانا بوون، بەڵام لە هەلومەرجی ئاسایی ئێستادا، گەلی کورد و دۆستانتان لە دەرەوەی وڵات چاوەڕوانیان لێتان هەیە کە بە شێوەی دەوڵەتداری پەروەردە بکەن و چارەنووس و سەروەری گەل و وڵات نەکەنە قوربانی بەرژەوەندی سیاسی یان تاکەکەسی حیزبایەتییەوە.

هیچ شکێکم لەمەدا نییە کە هەمووی لایەکتان بەرەوڕووی دڵسۆزییەوە لە پەرۆشی گەل و وڵاتەکەتان دان. هەر بۆیەش دڵنیام کە سەرەنجام ڕێگاچارەیەک بۆ ئیدارەی هاوبەشی وڵاتەکەتان دەدۆزنەوە و بە ڕێککەوتنی ئاشتیانەی ئیشتیمانی درۆخانەی چارەسەری کێشەکانتان دەکەن. ئیتر کاتی ئەوە هاتووە کە لایەنی خودپەرستی و پەڵەتاڵی ناوخۆ هەڵبوەشێنەوە و بەرەو سەقامگیرکردنی دیموکراسییەکی ڕاستەقینە هەنگاو بنێن.

ئەم هەلومەرجە سیاسییە تایبەتییە لە ئاستی جیهانیدا بۆ کورد ڕەخساوە کەڵکی وەرگرن و ئینگرەش لەپێناو سەقامگیرکردنی یەکجارەکی ئازادی و دیموکراسی لە وڵاتەکەتاندا.

دواڕۆژی گەلەکەتان بەدەستی خۆتانە و مەسئولییەتی ئێوەیە گرێ دراوە. دنیا چاوی لێتانە و ئێوەش دەبێ بەسەرکەوتوویی لەم ئەزموونە مێژووییەدا سەرکەون.

جارێکی تر بەخێرهاتنتان دەکەم و ئاواتی سەرکەوتن لە کارەکانتان بۆ دەخوازم.

دانیێل میتران

پاریس – ١٩٩٤/٧/١٤

مسعود البارزاني: لقاءات وزراء الخارجية السوري التركي الإيراني، تدخلٌ في شؤون العراق الداخلية

لن ننسى فضل سوريا وإيران.. لكن موقفهما شبه سلبي منذ أعلنا الحكم الذاتي

جهاد الزين

صلاح الدين - شمال العراق

عراقي، تعمل على دوسة كعكة تقسيمية، وربما الشيء المهم الذي يمكن أن يخرج به المؤتمر هو ميثاق للإقليم (كردستان العراق) إذا اتفقنا على ميثاق عمل يكون بمثابة دستور للإقليم. كذلك سنتجاوز الكثير من المشاكل، والمهم أن تجري الانتخابات في موعدها في أيار العام المقبل، على أن يجري إحصاء دقيق للسكان قبل الانتخابات، ونحرص على أن تتم هذه الانتخابات في جو نزيه وبحضور دولي وعربي ومراقبة جهات محايدة.

■ هل تم الاتفاق في باريس على الانتخابات والإحصاء أم أن مؤتمر باريس لا يزال منعقداً؟

□ نعم تلقيت برقية منه الأمس، تقول إنه تم التوصل إلى اتفاقات جيدة.

■ يعني ستتفكر [illegible] جلال الطالباني إلى باريس للتوقيع النهائي عليه؟

□ هناك إشارة إلى أن الوعد [illegible] فيما بعد.

■ ألم يكن ممكناً أن يتم هذا الاتفاق في مع الطالباني على أرض كردستان نفسها بدون الحاجة للذهاب إلى باريس؟

□ والسبب رأيي أنه إذا لم تحل المشاكل بيننا هنا لن تحل لا في باريس ولا في لندن ولا في أي مكان آخر، ولكن كانت هناك مبادرة من الحكومة الفرنسية ومن الرئيس ميتران، ولم يكن من اللائق من قبلنا أن نقول لا للمبادرة هذه وهذا دليل على أنه لا زال هناك اهتمام دولي وبحث في مستقبل، ولكن من الناحية العملية في العراق لن يكون مجدياً إذا لم تحل المشاكل هنا وعلى الأرض.

■ اليمين يقول في أوساط دبلوماسية أن المبادرة الفرنسية التي لا تحظى على ما يبدو بارتياح أميركي رغم المشاركة الأميركية فيها، وتهدف فعلياً إلى تحضيركم كأطراف كردية للحوار مع بغداد أكثر من التوسط لحل خلافاتكم؟

□ الحقيقة الهدف الأساسي من هذه المبادرة هو مساعدتنا على حل مشاكلنا الداخلية، وحسب ما سمعت من السيد الأخ جلال الطالباني مع وزير الخارجية الفرنسية السيد [illegible] أن الوزير [illegible] أنه من الأفضل لنا أن نتفاوض مع بغداد. نحن أمر ولكن نكون خدمتنا [illegible] والتأكيد حل القضية الكردية مع بغداد هو الحل الأفضل، ولكن في نفس الوقت هناك أمور [illegible] هنا، إذا كان هو أساس أي تفاوض والمفاوضات تجري بمواقفنا الآن [illegible] فلا يكون لنا موقف موحد. أما التفاوض [illegible] بيننا وبين بغداد فهذا أمر آخر.

■ هل تشكركم الأطراف العراقية الأخرى المعارضة هذا الرأي بضرورة الحوار؟

□ ربما يكون صحيحاً، هناك أطراف تعتبر من المعارضة ولكن لا أثر لنشاطها على الأرض بين القواعد الشعبية، في عهد المفاوضات على طول الخط، ليست لديها القيادات لا مع الأرض ولا مع الشعب كي تشعر بمعاناة الشعب، فإذا كانت المفاوضات تؤدي إلى حل ديموقراطي للمسألة الكردية وللعراق فكل حريص على مصلحة الشعب والعراق سيكون مع المفاوضات.

■ ألا ترى أي مقايضات مع بغداد [illegible] ما [illegible] أي [illegible] إقامة دولة كردية مستقلة؟ لكن رغم تأكيداتكم يبدو أن الدول المحيطة غير واثقة من أنكم ستتخلون عن أي فرصة تتيح لكم إعلان الدولة؟ وإلى أي حد تتحكم هذه المخاوف في علاقاتكم مع المحيط فضلاً عن علاقاتكم مع بغداد؟

□ أسمح لي أن أعيده حسب القناعي، وهو سؤال يطرح في كثير من المناسبات. إذا عرفنا القضية الكردية بأنها قضية أمة مجزأة، يكون الحل لها هو الحق في تقرير المصير وإقامة دولة مستقلة، وما جرى لها بعد الحرب العالمية الأولى كان ظلماً ولم يستشرها أحد. لكن هذا أصبح أمراً واقعاً، فلا يمكن بإمكاننا أن نغيره، ولا هناك قوة مؤثرة تساعدنا في تغيير هذا الواقع، لكن إذا قلت إنه ليس عندي رغبة في تغيير هذا الواقع أكون منافقاً

عندئذٍ أنا رغبة أن وتعتبرها هذا مشروعاً، شيء وما هو أمر واقع، شيء آخر. الواقع المفروض تقسيمه وعلينا أن نبحث عن حل، هذا الحل يقوم عبر الحفاظ على وحدة الدول المعنية، ومن هنا أحدد هنا:

أولاً ـ القضايا لا يمكننا أن نقف على أرجلنا.

ثانياً ـ الاستقلال عن العراق غير ممكن، بحدودنا مع سوريا وتركيا وإيران والعراق.. فإذا كانت كل هذه الدول ستقف ضدنا كيف نحافظ على استقلالنا لذلك التحرك الانفصالي ليس في محله والوقت غير مناسب، ولكن الحل يقوم على أساسين:

أ ـ نضال ديموقراطي في بغداد.

ب ـ أساس العراقي الذي نكون شركاء في القرار المركزي في بغداد تحمل واجباتنا ونأخذ حقوقنا. أما لا نريد الانفصال ومسألة الاستقلال تتعلق بكل المنطقة وتحتاج إلى تغيير في الأيديولوجيات والمفاهيم والوقائع، أما في الجزء المتعلق بالعراق فلا نريد الانفصال، هذا أكيد.

■ والشيء الذي أنت خير من يعرف تعقيد المسألة، وخصوصاً نظرة العرب إليها، وتحديداً حرصهم على وحدة العراق، فهناك شعور بأن الأمراء الأكراد يستقدمون من قبل دول الغرب لابتزاز وتهديد دول المنطقة؟ وكلامك الآن يعكس الفهم الدقيق للوضع في المنطقة، وإلا كان اهتمام الغرب بالقضية الكردية هو اهتمام تحت شعارات إنسانية غير الفكر الانفصالي، لأن هناك عدداً من الجماعات في المنطقة يمكن استغلال المسألة الكردية ودعمهم؟ هذا الانطباع بأن أنكم لن يحرركم الذي تعتبرونه عن كونكم قوة ابتزاز لدول المنطقة، كيف السبيل للخروج منه وإرساء الثقة بينكم وبين شعوب المنطقة أساساً؟

□ قد يكون هناك هذا الفهم للمسألة الكردية، والفهم خاطئ، المشكلة أننا غير مفهومين على حقيقتنا عند العرب وغيرهم بسبب التعتيم الذي حصل والحق من أن يحصل الحقوق، سواء لفهم قضية الشعب الكردي مثلما أن الأمم تاريخياً. الأمة الكردية ليست أقل شأناً من الأمم الأخرى ولكن في الوقت نفسه ليست أقل شأناً من غيرها إلا أمة عريقة لها حضارة ساهمت في بناء الحضارة الإسلامية، لذلك الشعب الكردي يعتبر نفسه مظلوماً ظلماً كبيراً خصوصاً في السنوات الأخيرة ارتكبت بحق الشعب الكردي جرائم رهيبة مثل عملية الأنفال، إن الأكراد أنها جرت في أواخر الثمانينات عندما أقدم الجيش العراقي على نقل وإبادة عشرات ألوف الأكراد؟ ولغاية الآن لم نتوصل إلى كل المعلومات عن هذه العملية، حتى مجازر حلبجة لم يتحدث عنها سوى القليل، حتى من المعارضة العراقية.

■ أسمح لي أن أذكرك هنا أن معروف أن صحافيين أميركيين في عاصمة عربية هي بيروت، والقضية التي أثارتها سيزيرا حلبجة جعلتها واحدة من أشهر أحداث العالم في الثمانينات، لذلك الشكاوى التي تنالها مبالغ فيها من عدم الاهتمام بما تعرض له الأكراد؟

□ يمكن أنكم صحيح في لبنان، على كل حال حسب معلوماتي أن رد الفعل لم يكن كافياً حتى بعض الحكام العرب عندما سئل عن حلبجة قال: ولن يعتقد الأكراد أن صدام حسين سيرشهم بماء الورد، هذا خلق جرحاً مع ذلك يجب أن نعيش معاً في المنطقة، أن نبحث عن سبل التعاون، عن سبيل ديموقراطي لحل مشاكلنا، فالواحد يدافع عن الوطن عندما تكون له حقوق، وصدقني أن الأكراد دافعوا عن العراق، (والسفير: الكلام ينطلق من خلفية هي الاتهام الذي وجه للأكراد أنهم تعاونوا مع إيران خلال هجومها على حلبجة إبان الحروب مع العراق)، والأخوة العربية الكردية يجب تكريسها عبر حوار لا يؤدي مع قوى عربية متفهمة وحريصة عليها.

■ تستطيع أن تحدد لي ما أشكل التحالف النظام العراقي، ولكن أرغب أن أسألك كزعيم سياسي ووريث زعامة عائلية، ما هو نقدك الذاتي لسياستك لمحدد توريث القيادة وما هو نقدك للسياسات الكردية بشكل عام؟

□ سؤال صعب، ولا أتذكر أنه من جانبنا، وخصوصاً منذ عام ١٩٩١، لم نقم بالتحرك المطلوب، كان بإمكاننا أن نفعل أكثر من ذلك، أما في الجوانب الأخرى فليس لدي نقد، وإذا كان هناك نقد أكون سبباً أو تنبيهي، التحرك على الساحة العربية مثلاً كان ناقصاً.

■ سأطرح عليك سؤالاً بصيغة خاصة، سأذكر أمامك أسماء الدول الإقليمية والدولية، بحيث تعرف علاقاتكم مع كل دولة باختصار حين يرد اسمها، دولة دولة، تركيا سوريا:

□ أنا أعتبر علاقاتنا مع سوريا علاقات أخوة وعلاقات صداقة، سوريا فتحت أبوابها أمامنا في أيام صعبة، عندما كانت أبواب كثيرة مغلقة أمامنا، أصبحت مفتوحة الآن، لذلك حتى من ناحية الالتزام الأخلاقي، يمكن أن تتصور هذا الموقف، وهذا الدعم، سيما عندما لمنا نقدر على الموقف السوري، أتمنى من سوريا أن تدخل في صلب الموضوع بدل أن تأخذ هذا الموقف السلبي البارد. (السفير: الحدود السورية مع الإقليم الكردي مقفلة رسمياً ودمشق من ناحية ثانية عبر منظمة البعث العراقي التابعة في دمشق لم تشارك في صياغة المؤتمر الوطني العراقي).

■ تركيا:

□ علاقاتنا جديدة مع تركيا، لم تكن لنا علاقات معها، ولكن بعد عام ١٩٩١ أصبحت تركيا المنفذ الوحيد لنا إلى العالم، ولهذا نعتبرها علاقات ضرورية جداً لنا لأنها منفذنا إلى العالم الخارجي، أما بالنسبة لإشكالات تركيا الداخلية مع المسألة الكردية لقد أعلنا موقفنا بوضوح وبجرأة: هناك شعب كردي مضطهد في تركيا، له كامل حقوقه، هذه قضية وهناك الحركة وحزب العمال الكردي المسلح في تركيا، نرى نحن نختلف مع هذا الحزب في أسلوبه وفي كثير من المسائل، والمشكلة تنبيهاته تكمن في ما يقوم به على أرضنا في كردستان العراق. مع ذلك نحن نعتبر أن القضية الكردية في تركيا يجب أن تحل بطريقة ديموقراطية وسلمية، لا العنف الذي يمارسه الحزب يحل القضية ولا العنف الذي تمارسه القوات التركية يحلها، وعلاقاتنا مع الحكومة تعتمد على أساس موقفه من شؤوننا الداخلية، إذا لم تتدخل في شؤون إقليم كردستان العراق، ولكننا نستطيع معه، أما ما يحدث داخل تركيا فهذا ليس شأننا.

■ إيران؟

□ طبعاً حدود موجودة بيننا وبين إيران، سواء مع كردستان العراق أو مع العراق ككل، إيران لم ترحب بالأحزاب الكردية طويلاً، ولها علينا مسألة أخلاقية لا يجوز أن ننساها، لكن إيران أيضاً تدعم قيام الانتخابات في كردستان العراق، موقفها يتبدد وبارز، ثم هذه الاجتماعات الثلاثية التي تجريها مع تركيا وسوريا على مستوى وزراء الخارجية، هذه تعتبرها أولاً تدخلاً في الشؤون الداخلية العراقية، إذ لا يجوز أن يكون عن العراق بغياب العراق، سواء العراق الحكومي أو العراق الشعبي، وما كنا نتوقع أن تقف إيران ولا سوريا هذا الموقف شبه السلبي من حكومتنا في الإقليم حتى من المعارضة العراقية الأخرى غيرنا.

■ فرنسا؟

□ علاقاتنا مع فرنسا نعتبرها جيدة، وفرنسا لعبت دوراً في دعم القضية الكردية، وأول عاصمة وافقت على تأسيس وجود كردي وشعبي وفي

الاتصال به.

■ ليس من حقي أن أدعوه إلى مكان أنت صاحبه، أنا على كل حال سأزوره بعد الظهر.

□ سندرس الفكرة لاحقا ونرى.

■ هل ستدخلون في عملية استنزاف داخلي عبر استمرار المشاكل بينكم وبين «الاتحاد الوطني» أم سترون أنفسكم مضطرين إلى الحسم العسكري ذات يوم؟

□ الحقيقة حل المشاكل لا يكون إلا بالحوار وبروح ديموقراطية، وكنا اعتبرنا هذا الاقتتال انتحاراً، ولذلك حاولنا إيقاف القتال حيثما استطعنا. وحتى يكون الأمر واضحاً أؤكد أننا لم ندخل نحن في القتال، في بعض المناطق ربما اضطررنا إلى اتخاذ مواقف دفاعي، وأنا لم أسمح لقوات الحزب الديموقراطي أن تدخل في قتال واسع، بحيث نعامل بالمثل عبر شن هجمات واسعة، والآن ليقنا القتال لن يحل المشكلة، وأنا متفائل لأننا استطعنا أن نوقفه وتجاوزنا المرحلة الخطرة.

■ تجاوزتم المرحلة الخطرة؟

□ نعم، أعتقد تجاوزناها، قد تحدث مناوشات حتى في أربيل، ولكن خطر القتال الشامل تجاوزناه.

■ ما هي الضمانة أنكم تجاوزتموه؟

□ الجانب الآخر فهم في الحقيقة أنه لا يمكن أن يكسب شيئاً.

■ هذا كلف وحده؟

□ نعم، كان الطرف الآخر يعتقد أنه يمكن أن يكسب بالقتال، هذه القناعة انتهت لديه، هذا هي الضمانة. والحقيقة نشعر بخجل، بإحراج، مما حدث أمام أصدقائنا وجماهيرنا. كنا نتباهى أننا نمثل تجربة ديموقراطية وإذا بالاقتتال يقتلنا.

غداً: حوار مع جلال الطالباني

«إسرائيل لا تعمل لدولة كردية.. بسبب تركيا ولكنها ستفرح إذا نشأت»

جلال الطالباني:

لا أشك في اعتراف النظام العراقي بإسرائيل ولكن في اعتراف إسرائيل بالنظام العراقي

أربيل - شمال العراق - جهاد الزين

[illegible]

التي سيشكل بنيها كانت تحت سيطرة الحزب، وبالتالي لم تكن آمنة. لكن ترتيب الانتقال تأخر بعد أن رفضت تركيا إعطاءه طائرة هليكوبتر، وتفاقمت المسألة حسب روايته بأن إيران تدخلت عبر دفع أنصارها في الحركة الإسلامية في كردستان لمواجهة «الاتحاد» ومعهم «حزب الله» وسيتولاه الطالباني.

■ عندكم في لبنان «حزب الله» حزب حقيقي هنا وهمي. لأن أحد أعمام مسعود البارزاني شكل مجموعة مسلحة من عشيرته سماها «حزب الله»، ومع ذلك حصل اشتباك عليه من ابن شقيقنا وهذه المجموعة تلقت الجأت إلى الاتحاد في بلدة حاج عمران، ثم حصلت حلقة الهجوم على بيت كان لي في صلاح الدين ولحق أربعة من حراسه كسامع تلك في تسمية الوقت هنا الدكتور شلبي يتحدث وسهدته. وأنا في هذا الوقت عند الأول في دمشق، وتحركت بعد حادثة الهجوم على بيتي لبيانه من والاتحاد على مقربة من مقر مسعود البارزاني. نجح الدكتور شلبي في جمعنا معا بعد أن كنت قد تمكنت من العودة في طائرة هليكوبتر تركية واتفقنا على بعض الاتفاقيات وإطلاق الأسرى ووقف إطلاق النار وبدء عملية التطبيع بإعادة الأقوال، ومن جهتنا نفذنا الاتفاق وأوقفنا الحملة الإعلامية. لكن قيادات الحزب لم تنسحب والحملة الإعلامية توقفت في الجريدة الرسمية لكن في الوسائل الأخرى لم تتوقف.

■ وما الحل الآن حتى لا يصبح الطرفان أسرى مركبات مسألة الأحياء التي لا تستقل في أي لحظة وأكثر من دلالة على قياداتكم؟

□ هذه القلة مهمة جدا ولقد عقدت لها بحكم التجربة اللبنانية في الحوار، نحن طبعا لا نمتلك عشائر، تركيبة الحزب الديموقراطي تنصهر على عائلة. هذه العائلة لها امتيازاتها، لها موروثها في الحركة الكردية مثل معظم الأحزاب التقليدية عندكم بينما تركيبة الاتحاد الوطني تتمحور حول مثقفين وطلاب وفلاحين وكسبة وأنا نتحدث حول ملكية.

■ طرحت هذا السؤال على أحد قيادات الحزب بالأمس حول الفارق بين تركيبتين. لكنه مع اعترافه بشيء من ذلك قال إن هذا لم يمنع من أن تفوز قائمة الحزب في انتخابات لطلبة جامعة أربيل وهي بيئة مثقفين.

□ سأحكي لك كيف ربح الحزب جامعة صلاح الدين في أربيل جامعة عراقية تكونت في عهد البعث وبقيادات بعثية. الجامعة لها عدد محدد من الأساتذة يحق لهم الانتخاب والأساتذة المساعدون لا يحق لهم رغم أن عددهم أكثر. القوى الانقلاب يقول بأن رئيس الجامعة ينتخب من قبل الأساتذة من حملة الدكتوراه عددهم ٦٤ تقسيمهم كالآتي: ١٦ الحزب الديموقراطي، ٢٦ للاتحاد الوطني، ٧ للحزب الشيوعي، ٦ للإسلاميين، ٤ للمستقلين. وبعض المستقلين، الحزب الديموقراطي والإسلاميون والبعثيون دخلوا في قائمة واحدة ليحصلوا على ٢٦ صوتا ونحن ٢١ صوتا، والباقي من منها الشيوعيون والمستقلون. هنا التحالف الثلاثي لم يحصل على النسبة المطلوبة ٣٢ صوتا، أي النصف زائد واحد لكن اعتبروا على أنهم الأكثرية. لذلك ظلت النتيجة معلقة. عندما عدت إلى الداخل عالجت الموضوع وقلت اتفقوا الترشيح الذي حصل على ٢٦ صوتا رغم أنه دون النسبة القانونية. لكن بالنسبة للنقابات الأخرى فنحن فزنا في اتحاد المهندسين واتحاد الأطباء ونقابة المهندسين الزراعيين واتحاد الجيولوجيين. أما اتحاد الفلاحين والعمال الكردستاني من عشرة والاتحاد العلمي، حيث فسروا منطقة (٠٠٤ القسام) الرئيس من عندما لهما في اتحاد الطلبة رفض الحزب الديموقراطي إجراء الانتخابات لاتحاد الفلاحين والعمال ولأبناء كردستان منذ حتى في تعويض اتحاد الأبناء رئيسه منا.

■ عاد الوفد للسؤال عن كيف تمولون أنفسكم ماليا وأنتم مسلحون بحزبين. الشكوى في التمويل معكم لا يتركم لكيف يتوقف؟

□ سأحكي لك بكل صراحة. أيام الوفاق الداخلي كانت الموارد موحدة في وزارة المالية المشتركة، وتدفع رواتبهم. بعد الاقتتال كل واحد سيطر في منطقته على مصادر التمويل وهي الجمارك. نقطة إبراهيم الخليل الحدودية مع تركيا في زاخو سيطر عليها الحزب الديموقراطي. كذلك نحن في السليمانية سيطرتنا على النقاط الحدودية مع إيران، والذي يحدث الآن أن ما يمر في مناطق الحزب يأخذون جمركا عليه وما يمر عندنا نأخذه أيضا، وما يأتي إلينا تدفع به رواتب الموظفين في السليمانية ومنطقة كركوك والحكومة المشتركة تدفع في أربيل والمنطقة الوسطى والحزب الديموقراطي في دهوك.

■ أليست هناك أشكال أخرى للتمويل؟

□ بالنسبة للاتحاد أنا أعترف أنه ليست لدينا مصادر أخرى، بل أتحدى الآخرين لا أعرف. لكن هناك المساعدة الإيرانية التي تقدم للحركة الإسلامية جهارا نهارا على المشهد. هذه مسألة غير مخفية.

■ سمعت مثلا أن الشيخ عثمان موجود الآن في السعودية. فهل الحركة تجمع بين السعودية وإيران؟

□ نحن سألناهم ولكن هذه المسائل مقرراتهم. تساعدهم الإيرانيين ونقول لهم نحن نساعدكم ضد المعارضة الكردية الإيرانية، وأخرى من جانب السعودية تقول لها ساعدتها لمواجهة الخطر العلماني والمرجعية الأولى الوطني الكردستاني الذي ينشر الكفر والإلحاد، والمرجعية الثانية الخطر الشيعي الذي يريد أن ينقل الأفكار الخمينية الهدامة إلى أبناء السنة. هكذا يكتبون للسعودية التي تدفع لهم نقودا وكميات كبيرة. وإلى ذلك هناك جناح في الحركة مرتبط بالأفغان يقوده شخص اسمه ملا كريكار، والأجنحة الثلاثة في الحركة، السعودية والإيرانية والأفغانية متصارعة.

■ هل تعتبرون أنتم كاتحاد تابعا للمعارضة الكردية في إيران؟

□ نحن كحزب كردي لا يمكننا أن نقف ضد الأحزاب الكردية في أي منطقة من مناطق كردستان، وهذا ينطبق على موقفنا من حزب العمال في تركيا الـP.K.K وعلى موقفنا من الحزب الديموقراطي الكردستاني في إيران وعلى كل الأحزاب الكردية في الدول الأخرى والتي لها وجود في المنطقة. لكن نطلب من هذه الأحزاب أن لا تنطلق عسكريا من كردستان العراق إلى هذه البلدان. سياسيا لها صحفها وفاعلياتها ومقراتها الثابتة الموجودة لدينا، بعبارة أخرى النشاط السياسي والإعلامي مسموح، والنشاط العسكري ممنوع ولكن هم أحيانا يخترقون هذا الحظر، وهذا ينطبق على الـP.K.K الذي له مقر هنا.

■ إذا كنت تتحمل تهمة تحالف مع الإيرانيين الذين تختلف معهم، فكيف تتحمل هذه التهمة مع حزب P.K.K المعادي لتركيا بمشروع النشاط المسلح على أرضها ضد تركيا؟

□ تركيا أيضا لم تكن وجهة ضغط إلى الحدود في الأيام الأخيرة. تركيا كانت ضد الاقتتال، لكنها تعتبرنا من أنصار الـP.K.K. في ما يتعلق بإيران لم نخف يوما على المسؤولين الإيرانيين علاقتنا بالأحزاب الكردية في إيران وعلى رأسها الحزب الديموقراطي الكردستاني، بل هناك مرة توسطنا بين الحكومة الإيرانية وبين الحزب الديموقراطي الكردي الإيراني، ولكن هذه الوساطة أنهوها بقتل عبد الرحمن قاسملو زعيم الحزب. وكانت لنا علاقات جيدة مع الإيرانيين أيام النضال ضد صدام حسين، لكن المشكلة أن طهران تطالبنا بطرد القوى الكردية الإيرانية الموجودة في مناطقنا، وجوابنا عليها هو هؤلاء الأكراد إيرانيون وجدوا هنا أيام سيطرة صدام حسين، وبالتالي من يقبل أن يقوم الأكراد العراق بطرد الأكراد الذين استضافهم صدام حسين؟ ألن يكون صدام حسين أكثر كردية منا. هذا غير مقبول. نحن قلنا للإيرانيين نستطيع أن نمنع هؤلاء من ممارسة نشاط عسكري ضدكم عبر الحدود، ولكن لا يمكن لنا طردهم. إننا لا نستطيع أن نتحول إلى حراس حدود الجمهورية الإسلامية ضد الأكراد. العبي ما تقدمه هو الحل.

■ هل ستفعلون ذلك هذا الآن؟

□ لأنه نحن عرضنا عليهم ذلك لكنهم لم يقبلوا ويريدوننا ضمن الحركة الإسلامية وأعضاء الحزب الديموقراطي الكردي لتحن نمنع الآخرين؟ لكن هنا لا نزال مستعدين للاتفاق معهم على هذه الأسس. وهذا ينطبق على الـP.K.K. إنه نحن لدينا اختلافات مع الـP.K.K كقوى سياسية في أسلوب العمل في التحالفات، فنحن نتحالف مع الأمريكان والإنكليز والغربيين والـP.K.K يعتبر كل هؤلاء امبرياليين. نحن اشتراكيون وهم ماركسيون. على كل حال هل نستطيع أن نتحول إلى جندرمة للحكومة التركية ضد حركة كردية؟

■ الذي تقاتلونه إيران مستمر في المسألة التركية حيث مركز القوات التركية التي تشرف على حماية المنطقة الآمنة في شمال العراق، ومع ذلك علاقاتك بتركيا تبدو متوترة عكس مسعود البارزاني.

□ أنا اسمي جلال الطالباني وليس مسعود البارزاني. قلنا لهم نحن مستعدون أن نحرس حدودكم لمنع الـP.K.K من التسلل إلى بلادكم واجتمعنا بالـP.K.K وقلنا لهم يا إخوان ظروفنا لا تسمح بأن تنطلقوا عسكريا إلى تركيا. فالمطلوب منكم إخلاء المناطق الحدودية، إما تعودون إلى بلدكم وتقاتلون هناك كما تشاؤون هذا أمر يعود لكم وإما أن تتركوا الحدود. فنحن لا يمكن أن نسمح لكم بالبقاء مثل جنوب لبنان للانطلاق على إسرائيل، وحصل صدام بيننا وأجبرنا الـP.K.K على الرضوخ وإخلاء المناطق الحدودية سنة ٩٣.

■ شاركتم مع الحزب الديموقراطي في هذا الصدام؟

□ كل واحد في منطقته. عندما وافق الـP.K.K على ترك المناطق الحدودية قلنا له اذهب وسنعطيك في أي منطقة أخرى، شاكين إليها وتكتمون فيها سياسيا بدون نشاط عسكري، فقبلوا وتم توقيع اتفاق بين حكومة الإقليم كردستاني وحزب العمال الكردي وقع نيابة عنه عرفه أوجلان شقيق عبد الله أوجلان زعيم الحزب فانتقلتم من منطقة برادوست التي هي تحت سيطرتنا إلى منطقة بعيدة مئتي كيلومتر عن الحدود العراقية الإيرانية. ولنا منذ ذلك ١٢ شهرا والحكومة التركية لم تسجل علينا حادثة واحدة أو مخالفة واحدة عبر الحدود إلى تركيا. بعد ذلك بعشرين وقعت حادثتان حدوديتان في بلدية ٤... قلنا لهم مستعدون لتحقيق حادثة من منطقتنا وحادثة من منطقة الحزب الديموقراطي. أمنا بتشكيل لجنة بحضور الصحافيين والضباط الأتراك فلم نجد نفقا واحدا من مسلحي الـP.K.K وكتبوا ذلك في صحفهم. مع ملاحظة ضرورية هنا هي أن أغلب منطقة الحدود مع تركيا تقع بيد الحزب الديموقراطي، أما المثلث الحدودي التركي-العراقي-الإيراني من الجهة العراقية فهو تحت سيطرتنا، وهي منطقة وعرة جدا. فهل لنا منطقة واحدة خلال سنتين لتحقيق جدي؟

هذا كل ما حدث معنا، ولكن من ناحية ثانية أنا في العام الماضي تعطلت بين تركيا وبين الـP.K.K أوقفت القتال من جانب واحد من جانب الـP.K.K ولم الم يكن يعترفوني بل بعد استشارة مع الرئيس الراحل توركوت أوزال وعلم رئيس الوزراء آنذاك رئيس الجمهورية الحالي سليمان ديميريل، وعلم نائب رئيس الوزراء آنذاك الدكتور أردال إينونو قبل أن أذهب

- 2 -

هل هي وثيقة انفصالية أم فدرالية؟

جهاد الزين

نص الاتفاق

أ ـ تنظيم السلطة

II ـ الدفاع والأمن في الإقليم

III ـ الاقتصاد والمالية

الأحزاب سيؤدي إلى تعريض وضع الجمارك تحت سلطتها التنفيذية.

ز- إعادة تنظيم قسم (مديرية) الجمارك وتنظيفه من العناصر غير الكفوءة واستبدالهم بموظفين معينين على أساس جدارتهم واحترافهم دون أخذ الاعتبارات السياسية بنظر الاعتبار.

ح- أن بنك الإقليم يجب حمايته وصيانته من قبل قوات الشرطة التابعة للحكومة دون تدخل الأحزاب.

IV- العلاقات الإقليمية والخارجية:

أ- العلاقات مع الدول المجاورة

١- تقوم الإدارة الكردية بتقديم اللجوء السياسي للأكراد المناضلين بشرط أن لا يقيموا قواعد عسكرية داخل كردستان العراق وأن لا يقوموا بهجمات مسلحة عبر الحدود.

٢- في الوقت الذي نؤمن بمبدأ عدم التدخل في الشؤون الداخلية في كردستان العراق وشؤون الدول المجاورة فإن الطرفين يرحبان بالحلول السلمية والديمقراطية للقضية الكردية في هذه الدول.

٣- إن أي تعاون مع الدول المجاورة ومع الأحزاب السياسية يجب أن لا يستغل من الطرف الآخر بل يجب أن يكون لمصلحة الشعب الكردي في كردستان العراق ولهذا الغرض فإن الطرفين سوف يعلمان بعضهما البعض ويتشاوران مع بعضهما ويتفقان للمبادرات الأحادية الجانب على حساب الكرد في الدول المجاورة.

ب- علاقات حكومة إقليم كردستان في الخارج:

١- أن ممثل حكومة الإقليم هو الممثل الرسمي ويتعاون بشكل ويتشاورون مع المكتب في مجال العلاقات الخارجية.

٢- أن المكاتب الحزبية يجب أن لا تتدخل في عمل ممثلي الحكومة الإقليمية فيما يتعلق بالشؤون الخارجية.

٣- تأسيس مكاتب حكومة إقليم كردستان في الخارج وتمويلها من قبل الحكومة وفي المراحل الأولى فإن الحزبين سوف يمولان هذه المكاتب.

٤- إجراء لقاءات منتظمة ودورية بين ممثلي حكومة الإقليم في الخارج وكذلك بين ممثلي تنظيم الحزبين.

٥- عقد سيمنارات واجتماعات لممثلي وتأمين مشاركتهم في التدريب الدبلوماسي.

٦- تشكيل لجنة عليا من الخبراء والمحترفين في السياسة الخارجية لتقديم المشورة إلى حكومة الإقليم في شؤون السياسة الخارجية.

٧- تأسيس مكاتب لحكومة الإقليم في نيويورك وبروكسل.

V- الجدول الزمني:

أ- التطبيق فوري.

ب- قبل نهاية آب ١٩٩٤ تتشكل الحكومة الجديدة ويتشكل المجلس الرئاسي.

ج- إجراء الإحصاء السكاني في شهر تشرين الأول (أكتوبر) ١٩٩٤ وإعداد قوائم الناخبين قبل نهاية كانون الأول (ديسمبر) ١٩٩٤.

د- الخبراء الذين وعد بهم السيد كوشنر والشخصيات الأخرى يجب أن يصلوا إلى كردستان قبل الإحصاء.

هـ- وصول الخبراء والمراقبين للانتخابات إلى كردستان قبل الانتخابات وفقاً لذلك وحصولهم في أوائل عام ١٩٩٥.

و- مسودة مشروع الدستور للإقليم يجب أن تعد مع مساعدة الخبراء في الشهر (تشرين الأول) وتقديمها إلى المجلس الوطني الكردستاني للتصديق عليه قبل نهاية عام ١٩٩٤.

ز- المؤسسات الجديدة (مجلس الخدمة المدنية، ديوان الرقابة المالية ومجلس التخطيط) يجب أن تتشكل من قبل الحكومة الجديدة قبل نهاية عام ١٩٩٤.

VI- الرقابة والفصل:

وضعت نصوص الاتفاق باللغتين الإنكليزية والفرنسية في ٢٢ تموز ١٩٩٤ بحضور سيادة بيرنارد دوران مستشار الدولة والسفير الفرنسي وكمال فؤاد رئيس المعهد الكردي في باريس السيد فؤاد حسين، السيد عباس ولي نائب رئيس المعهد الكردي في باريس ود. نجم الدين كريم رئيس المؤتمر الوطني الكردستاني وهذه الوثائق هي حقيقية.

ولجنة الرقابة سوف تؤسس من الشخصيات الكردية والأجنبية والمستشارين بلجنة الفصل في حالات تعارض الآراء في المسائل المتعلقة بتفسير وتطبيق بنود الاتفاقية.

وتشكيلة هذه اللجنة سوف تحسم قبل التوقيع النهائي على الاتفاقية من قبل الحاكمين الكرديين وبعد الاستشارة مع الأحزاب المعنية.

السيد سامي عبد الرحمن
رئيس وفد الحزب الديموقراطي الكردستاني
السيد نوشيروان أمين
رئيس وفد الاتحاد الوطني الكردستاني

اتفاقية باريس الكردية ـ الكردية:

لماذا «فوبيا» دول الطوق؟

هوشنك الوزيري *

نشرت صحيفة (السفير) اللبنانية بعددها (٦٩٩٢) الصادر بتاريخ ١٩/١٠/٩٤ نص الاتفاقية التي تم عقدها بين وفدي الحزبين الكرديين (الحزب الديمقراطي الكردستاني والاتحاد الوطني الكردستاني) في النصف الثاني من شهر تموز (١٦-٢٢/٧/١٩٩٤) في العاصمة الفرنسية باريس. ولم ينشر نص الاتفاقية هذا سابقاً ولم يعلن عن كامل تفاصيله وكل ما نشر منه لم يتعد سوى بضعة أسطر مشتركة في تصريح ما أو بيان مشترك للحزبين.

[illegible]

[illegible]

* كاتب كردي من العراق

(يتبع)

إتفاقية باريس الكردية ـ الكردية (٢)

[illegible]

خەون یان مۆتەکە!
دیوی ناوەوەی روداوەکانی کوردستانی عیراق
(۱۹۹۲ - ۲۰۰۲)

یادداشتی رۆژانەی شەڕی ناوخۆ

هەڵگیرسانی و هەوڵەکانی کوژاندنەوە
ئایاری ۱۹۹٤- ئەیلولی ۱۹۹۸

§ بیرەوەری
§ دۆکومێنت
§ لێدوان

پێشکەشە

بەوانەی من بە ئەندازیاری شەڕی ناوخۆ ئەزانن

هەڵگیرسانی: ئایاری ۱۹۹٤

هەوڵی کوژاندنەوە: گفتوگۆ لە تاران

- خولی یەکەم (ئاب — ۹٤/۹/۱۰)
- خولی دوەم (۳/۲٦ — ۹٥/٤/۲۲)
- خولی سێیەم (٦/۲۸ - ۹٥/۷/۲)
- خولی چوارەم (٥ — ۹٥/۱۰/۹)

هەوڵی کوژاندنەوە: گفتوگۆ لە پاریس (١٦-١٩٩٤/٧/٢٢)

هەوڵی کوژاندنەوە: ڕێککەوتنی ستراتیجی تا ٢٠٠٠ (١١/٢١ ـ ١٩٩٤/١٢/٢٨)

هەوڵی کوژاندنەوە: گفتوگۆ لە نیرلاندا

- خولی یەکەم: (٩ ـ ١٩٩٥/٨/١١)
- خولی دوەم: (١٢- ١٩٩٥/٩/١٥)

هەوڵی کوژاندنەوە: گفتوگۆ بە نامە (٢/١٧ ـ ١٩٩٦/٣/٢٧)

هەوڵی کوژاندنەوە: ڕێککەوتنی واشنتۆن (١٩٩٨/٩/١٧)

*

هەوڵی کوژاندنەوە: گفتوگۆ لە تاران

- خولی یەکەم (ئاب ـ ٩٤ /٩/٥)
- خولی دوەم (٣/٢٦ ـ ٩٥/٤/٢٢)
- خولی سێیەم (٦/٢٨-٩٥/٧/٢)
- خولی چوارەم (٥ ـ ٩ / ١٠ / ٩٥)

خولی یەکەم: (ئاب - ٩٤/٩/٥)

د سادقی شەرەفکەندی سکرتێری حیزبی دیموکراتی کوردستان لە ١٢ ی ٩ ی ١٩٩٢ دا لە بەرلین کوژرا. لەو کاتەدا مام جەلالیش لە بەرلین بو. هەردوکیان چوبون بۆ بەشداری لە کۆبونەوەی سۆشیال دیموکرات دا. بەو بۆنەیەوە یەکێتی بەیانی دەرکرد و پرسەی بۆ دانا و، مام جەلال لە هەندێ گفتوگۆدا پەنجەی تاوانی کوشتنەکەی بۆ ئێران

درێژ کرد. ڕێگەی بە حیزبی دیمۆکرات دا پرسەیەکی گەورەی بۆ دابنێن.
بەکر فەتاح، نوێنەری یەکێتی بو لە تاران. کاربەدەستانی ئێرانی بانگیان کرد بو ڕونکردنەوەیەکیان بداتێ لە سەر قسەکانی مام جەلال کە ئاخۆ هیچ بەڵگەیەکی هەیە بۆ سەلماندنی ئیتیهامەکانی. بەکریان تەنگاو کرد بو. بەکر هات بوەوە بۆ کوردستان ئیتر نەگەڕابوەوە بۆ ئێران. پاش چەند ڕۆژێ یەکێتی خۆی دەفتەرەکەی و ماڵەکەی مام جەلالی چۆڵ کرد. ئیتر یەکێتی نوێنەرایەتی رەسمی لە ئێران نەما بو.

*

کە شەڕی یەکێتی – بزوتنەوەی ئیسلامی هەڵگیرسا و دواتر کە شەڕی یەکێتی – پارتی قەوما یەکێتی هیچ نوێنەرایەتیەکی لە ئێران نەبو، هیچ پێوەندیەکی سیاسی لە گەڵ هیچ داوودەزگایەکی دەوڵەتی ئێران نەمابو، تا گفتوگۆی لە گەڵ بکا. ئێران نارازی بو لە یەکێتی و بە هێزێکی سپڵەی دائەنا کە لە تەنگانەدا پەنا بۆ ئێران ئەبا و لە خۆشی دا بایی نەبێ. لە ڕۆژانی شەڕەکان دا لە چەند لاوە هەوڵ درا پێوەندی یەکێتی - ئێران ئاسایی بکرێتەوە، لەوانە:
سەید محەمەد باقیر حەکیم، سەرۆکی مەجلیسی ئەعلای سەورەی ئیسلامی.
د ئەحمەد چەلەبی، سەرۆکی ئەنجومەنی ڕاپەڕاندنی موئتەمەری وەتەنی عیراقی (موع).
لە ناو ئێرانیەکانیش دا، ئەگەرچی هەندێکیان دژی یەکێتی بون، بەڵام هەندێکی تریان کە لە سەردەمی جەنگی عیراق – ئێران دا ناشنایەتی‌یان لە گەڵ یەکێتی و بەرپرسەکانی پەیدا کرد بو، هەوڵیان دا سود لەم هەلومەرجە وەربگرن بۆ دوبارەکردنەوەی پێوەندی ئێران لە گەڵ یەکێتی.
مەسەلەکە خرا بوە بەردەس "شورای عالی ئەمنیەتی میللی"، شورا موافەقەتی لە سەر کرد بو. هێشتا لە دیمەشق بوین "وابەستەی نیزامی" سەفارەتی ئێران لە سوریا سەردانی مام جەلالی کرد و، ئامادەیی ئێرانی

دەربڕی بۆ گوێزانەوەی لە ڕێگەی ئێرانەوە بۆ کوردستان. هەروەها ئامادەیی ئێرانی دەربڕی کە لە تاران میوانداری بارزانی و تاڵەبانی بکەن بۆ پێکهێنانەوە و ئاشتکردنەوە. تاڵەبانی ئامادەیی پیشان دا بەڵام بارزانی رازی نەبوبو.

کاتێ گەیشتینەوە کوردستان، ئێران تا ئەهات بەهێزتر بە قازانجی پارتی دەستی وەر ئەدایە شەڕەکانەوە، لە هەمان کات دا ئامادەیی دەرئەبڕی بۆ ئاساییکردنەوەی پێوەندی لە گەڵ یەکێتی و ناوبژیکردن لە نێوان لایەنە شەڕکەرەکان دا.

یەکێتی پێویستی بە دامەزراندنەوەی پێوەندی بو لە گەڵ ئێران. ناوچەکانی ژێر دەسەڵاتی یەکێتی هەموی هاوسنورە لە گەڵ ئێران، بەڵام ناوچەکانی ژێر دەسەڵاتی پارتی بەشێکی هاوسنورە لە گەڵ ئێران، بەشەکانی تری هاوسنوری تورکیا و سوریایە. سنوری ئێران – یەکێتی بۆتە بنکەی کۆبونەوە و خۆسازدانی هێزەکانی پارتی و بزوتنەوەی ئیسلامی و حیزبوڵا و، لەو سنورانەوە هێرش ئەکەنە سەر هێزەکانی یەکێتی بەڵام سنورەکانی پارتی – ئێران، تورکیا، سوریا، هەموی هێمن و ئەمینە. هێزی یەکێتی و شەڕی لێ نیە.

لەو رۆژانەدا دەستەیەک کاربەدەستی قەرارگای رەمەزان هات بونە کوردستان سەردانی سلێمانی و هەولێریان کرد بو. مام جەلال و هەندێ لە بەرپرسەکانی یەکێتییان دی بو. باسیان لەوە کرد بو کە یەکێتی دەستەیەکی نوێنەرایەتی بۆ گفتوگۆ لە گەڵ کاربەدەستانی ئێران بنێرێتە تاران. هەر ئەوان داوایان کرد بو کە ئەبێ منیشیان لە گەڵ بم.

*

کۆتایی ٨ ی ٩٤:

دەستەی نوێنەرایەتی ئێمە پێک هات بو لە: فەرەیدون عەبدولقادر، شێخ محەمەدی شاکەلی، موحسین عەلی ئەکبەر و، من.

بە ڕێگای پەروێزخان – قەسری شیرین دا چوینە ئێران. لە سنور فەرماندەی قەرارگای رەمەزان و چەند کەسێکی تر لە بەرپرسەکانیان پێشوازییان کردین. لە سەردەمی جەنگی عیراق- ئێران دا سپای

پاسداران "قەرارگای رەمەزان" ی دامەزراند بو فایلی کاروباری عیراقی پێ سپارد بو. بارەگای سەرەکی لە کرماشان بو.
چوینە کرماشان میوانی قەرارگا بوین دۆستانە پێیان وتین: "بەخێر بێن بۆ ماڵی خۆتان!" هەندێ لە فەرماندە و بەرپرسەکانی قەرارگا کورد بون، لە عەشیرەتی لەک بون، یەکێکیان هەڵگری بڕوانامەی دکتۆرا بو لە ئەدەبی عەرەبی دا لە زانکۆی خرتوم لە سودان وەری گرت بو.
ئێوارەکەی کۆبونەوەیەکمان لە گەڵ کاربەدەستانی قەرارگا هەبو. مەبەستیان خوێندنەوەی بیری ئێمە بو بەر لە کۆبونەوەکانی تاران.
رۆژی دوایی بە فڕۆکە لە کرماشانەوە فڕین بۆ تاران لە فرودگای میهراباد پێشوازییان کردین و لە ئوتێلی لالە دایان بەزاندین.
لە گەڵ کاربەدەستانی پێوەندیدار زنجیرەیەک کۆبونەوەمان لە تاران کرد. دەستەی نوێنەرایەتی ئێران بەرپرسەکانی دەزگایەک بون بە ناوی "فەرماندەیی نەصر" کە تێکەڵاو بو لە نوێنەرانی چەند دامەزراو و وەزارەتێکی ئێران لەوانە: شورای عالی ئەمنیەتی میلی، سپای پاسداران، وەزارەتی ئیتیلاعات و، راستەوخۆ سەر بە رەهبەری ئینقیلاب، سەید عەلی خامنەئی، بو وەکو خۆیان ئەیان وت.
کۆبونەوەی یەکەم بە هێرشێکی توندی سەرۆکی دەستەی نوێنەرایەتی ئێران بۆ سەر کوردی عیراق و یەکێتی دەستی پێ کرد. بە ناچاری منیش بە هەمان توندی وەڵامم دایەوە. گفتوگۆکان خەریک بو بە پچڕان کۆتایی بێ. بۆ ئەوەی کۆبونەوەکان نەپسێ و بتوانین درێژە بە گفتوگۆ بدەین و لە بەر چاوی ژمارەیەکی زۆری بەشدارانی کۆبونەوەکە توشی دەمەقاڵێ نەبین لە سەر داوای سەرۆکی دەستەی ئێرانی رێک کەوتین تا ئەگەینە ئەنجامێکی دیاریکراو، رێککەوتن یا رێکنەکەوتن، بە دوقۆڵی گفتوگۆ بکەین.
۳ رۆژ لە سەر یەک هەمو بەیانیەک سەعات ٦ ی بەیانی تا سەعات ۹ بە دوقۆڵی لە گەڵ عەلی ئاغامحەمەدی کۆ ئەبوینەوە و، ئەگەر پێویستی بکردایە هەندێ جار ئێوارانیش دائەنیشتینەوە.

ئێران هەرچی گلەییەکی لە کوردی عیراق و یەکێتی هەبو، ئەو بە رونی و راشکاوی، بێ موجامەلە و تەعاروف، هەموی باس کرد.

کوردی عیراق و یەکێتی‌یش هەرچی گلەییەکیان لە ئێران هەبو، وەکو ئەو منیش بە رونی و راشکاوی، بێ موجامەلە و تەعاروف، هەمویم بۆ باس کرد.

رۆژانە راپۆرتی گفتوگۆکانی ئەگەیاند بە رەهبەری ئینقیلاب، سەید عەلی خامنەئی و، بە سەرکۆمار، عەلی ئەکبەر هاشمی رەفسنجانی.

هەوڵی ئێمە بە رادەی یەکەم بۆ دو شت بو:

یەکەمیان، بێلایەنکردنی ئێران لە شەڕ و ناکۆکیەکانی نێوان حیزب و رێکخراوەکانی کوردستانی عیراق.

دوەمیان، ئاساییکردنەوەی پێوەندی ئێران و یەکێتی.

کۆبونەوەی گشتی بە بەشداری نوێنەرانی هەردولا دەستی پێکردەوە.

ئێرانیەکان گلەییان لە ئێمە زۆر بو، بەڵام ئەوی سەرەکی و مەبەستی ئەوان بو، مەسەلەی داڵدەدانی نەیارانی جمهوری ئیسلامی ئێران یا بە زاراوەی ئەوان "داڵدەدانی زدی ئینقیلاب" بو، بە تایبەتی سەرکردایەتی و بارەگاکانی سەرکردایەتی و پێشمەرگەکانی حیزبی دیمۆکراتی کوردستانی ئێران. داوایان ئەوە بو کە یەکێتی یا حکومەتی هەرێم رێگا بە دوژمنانی ئەوان "زدی ئینقیلاب" نەدا ئەرزی کوردستانی عیراق بکەن بە بنکەی چالاکی چەکدار دژی ئێران.

ئێمەش گلەییمان لە ئێران زۆر بو، دوژمنایەتی ئێران لە گەڵ تەجروبەی تازەی دروستکردنی حکومەت و پارلەمان و، هەوڵی روخاندنی. دەستوەردانە کاروباری ناوخۆی کوردستانی عیراق و، یارمەتی دانی پارتی و بزوتنەوە و حیزبوڵا لە شەردا دژی یەکێتی.

یارمەتیدانی پارتی و بزوتنەوە و حیزبولایان لە شەڕەکانیان دا دژی یەکێتی خستە بەرامبەر یارمەتیدانی یەکێتی بۆ "زدی ئیقیلاب" دژی ئێران. بە رونی تێیان گەیاندین کە تا ئەو کاتەی یەکێتی چارەی کێشەی نەیارەکانی ئێران نەکا و سنورێک دانەنێ بۆ چالاکیە چەکداریەکانی ئەوان، ئەوا یەکێتی‌یش نەبێ چاوەڕوانی ئەوە نەبێ لە ئەرزی ئێرانەوە

رێگا لەچالاکیەکانی دوژمنانی یەکێتی بگیرێ. بە واتەیەکی تر یا هەردولا ئەبێ رێز لە ئاسایشی یەکتری بگرن، یان ئەگەر ئاسایشی کوردستانی ئێران بە هۆی چالاکی دوژمنەکانیانەوە لە ئەرزی کوردستانی عیراقەوە تێکچو، ئەوا ئاسایشی کوردستانی عیراقیش بە هۆی چالاکی دوژمنەکانیانەوە لە ئەرزی کوردستانی ئێرانەوە تێک ئەدرێ.

جێبەجێکردنی رێوشوێنی ئاسایش مەرجی پێشەکی بو بۆ ئاساییکردنەوەی پێوەندی و، کردنەوەی سنوری ئێران بۆ بازرگانی و هاتوچۆ و، دامەزراندنی پێوەندی باشی سیاسی، ئابوری، بازرگانی و فەرهەنگی و، یارمەتی تەکنیکی بە گەڕ خستنەوەی کارگەکان.

لەو کاتەدا کە ئێمە لە تاران سەرگەرمی گفتوگۆ بوین، هێزەکانی پارتی و هاوپەیمانەکانی لە هەڵەبجەوە پەلاماری شارەزور و، لە هێرۆ وە پەلاماری قەڵادزەیان دا. لە هەردولاوە شکێنران. هێزەکانی یەکێتی گەیشتنە ناو هەڵەبجە و لای قەڵادزەش گەیشتنە سەر سنور. زۆری نەمابو هێزەکانیان بە تێشکاوی بکەنەوە بە دیوی ئێران دا. ئێران بۆ هەڵساندنەوەی هێزی تێشکاوی پارتی و هاوپەیمانەکانی بە کاتیۆشا و تۆپخانەی قورس کەوتە بۆردومانی خەست و بێ بەزەییانەی هێزەکانی یەکێتی و دانیشتوانی ناوشار و ئاواییەکانی ژێر دەسەڵاتی یەکێتی. لەو بۆردومانە کوێرانەیەدا سەدان کەس کوژران و بریندار بون.

*

لە کاربەدەستێکیانم پرسی: "بۆچی ئێران هەمیشە پێوەندیەکی باشی لە گەڵ پارتی هەبوە، کەچی لە گەڵ یەکێتی لە زیگزاگ دا بوە؟"

لە وەڵام دا بە زەردەخەنەوە وتی: "پارتی هەرچەندە تینی بۆ بەرین سنورێکی بۆ خۆی دیاری کردوە لێی تێ ناپەڕێ، بەڵام یەکێتی کە زۆری بۆ بێنی سنوری نیە."

هەر لە میانەی ئەم قسانەدا یەکێکی تریان وتی: "پارتی لە پێوەندیەکانی دا لە گەڵ ئێران نەگۆڕە، لە زەمانی شاوە تا ئێستا لە سەر یەک خەت هێناوێتی، بەڵام یەکێتی زو زو ئەگۆڕێ. ئێوە لە زەمانی

جەنگ دا شەڕی زۆرتان لە گەڵ هێزەکانی عیراق کردوە، ئازایەتی زۆرتان نواندوە، پارتی لە شەڕدا دژی عیراق کارێکی ئەوتۆیان نەکردوە، بەڵام لە شەڕی زدی ئینقیلاب دا ٦٠٠ شەهیدیان لە گەڵ ئێمە داوە، لە کاتێک دا ئێوە یارمەتی زدی ئینقیلابتان ئەدا."

"ئێوە بیری دروستکردنی کوردستانی گەورەتان لە سەردایە نەخشەی کوردستانی گەورەتان لە بارەگاکانی خۆتان دا هەڵواسیوە. داڵدەی دیمۆکرات و پ ک ک تان داوە..."

"مەسەلەی فەلەستین یەکێکە لە مەسەلە گرنگەکانی رۆژهەڵاتی ناوەڕاست. ئەو هەمو پشتیوانیە ناو دەوڵەتیەی هەیە. نە ناصر و میسر، نە ئەسەد و سوریا، نە شاحسێن و ئوردون، رێگەیان بە فیداییەکانی فەلەستین نەدا لە ئەرزی ئەوانەوە هێرش بکەنە سەر ئیسرائیل. ئێوە خۆتان لەوان بە گرنگتر ئەزانن رێگە بە زدی ئینقیلاب بدەن لە ئەرزی ئێوەوە هێرش بکەنە سەر ئێران. قوربانیانی چالاکیەکانی زدی ئینقیلاب لە ساڵێک دا بە قەد ژمارەی کوژراوی رۆژێکی روداوی ئۆتۆمۆبیلەکانی جادەکانی تاران نابێ.. ئەوانە بەم کارانەیان ئەتوانن چ گۆڕینێ لە ئێران دا بکەن؟"

کورتەی قسەکانیان ئەوە بو: "یا لە هەردو دیوی سنور ئاسایش پارێزراو نەبێ یان ئەگەر ئاسایشی دیوی ئەوان پارێزراو نەبێ ئاسایشی دیوی ئێمەش پارێزراو نابێ."

وەڵامی زۆری بابەتەکانیانم دایەوە لە میانەی قسەدا منیش وتم: "ئەو رۆژەی خوا منی خەڵق کرد، لە خۆمی نەپرسی بە کورد دروستم بکا یان بە شتێکی تر، ئەگەر لە خۆمی بپرسیایە بێگومان شتێکی ترم هەڵئەبژارد. بەڵام خوا بە کورد و بە سوننی دروستی کردوم و تازە ناتوانم نەتەوایەتی خۆم بگۆڕم ببم بە فارس یان عەرەب یان تورک و مەزەبی خۆم بگۆڕم لە سوننیەوە بە شیعە... ئەگەر بە تەمەننا بێ، هەمومان تەمەننای دروستبونی دەوڵەتی کوردستانی گەورە ئەکەین بەڵام واقیع لە گەڵ تەمەنناکەی ئێمە ناگونجێ. ئێوەش ئەزانن هەلومەرجی ناوخۆ و، هەلومەرجی ناوچەیی دەوڵەتانی دراوسێ و، هەلومەرجی

جیهانیی دەوڵەتانی گەورەی دنیا ڕێگەمان نادەن دەوڵەتی کوردی دروست بکەین. ئێمە واقیع ببینین لەو ڕاستیە تێ ئەگەین..."

لە سەردەمی جەنگی عیراق – ئێران دا، لە ئێران نەخشەیەک چاپ کرا بو لە بازاڕدا ئەیان فرۆشت لە سەری نوسرا بو: "راه قدس از کربلا میگذرد" بەشێکی سەرزەمینی رۆژهەلاتی ناوەڕاستی دابوە دەم ئەرزی ئێران. ئەم نەخشەیەم بیر هێنانەوە.

*

شارەوانی تاران رۆژنامەیەکی دەرئەکرد بە ناوی "همشهری" یەوە. لەم رۆژانەدا کە ئێمە لە تاران بوین سەروتارێکی بۆ باسی کوردستانی عیراق تەرخان کرد بو. کابرای نوسەر لە وتارەکەی دا باسی مەترسی کێشەی نەتەوەیی کوردی کرد و، هاتنی هێزەکانی بێگانە بۆ ناوچەکە و، ئەو پیلانەی دژی ئێران ئەرێسرێ، ئەنجامگیری بەوە کرد بو کە سەدام "فاسید" و کورد "ئەفسەد" ە داوای لە حکومەتەکەی کرد بو لە پێناوی قازانجی ئێران دا بۆ "دەفعی ئەفسەد" لە گەڵ "فاسید" رێک بکەوێ.

*

٥ ی ٩ ی ٩٤:

لە ئێران گەڕاینەوە. کۆبونەوەکانمان لە تاران دو حەفتەی خایاند. بە هەمان رێگای پەروێزخان دا کە هات بوین گەڕاینەوە. لەم سەفەرەدا:

نەمانتوانی ئێران لە شەڕەکان دا بێلایەن بکەین.

نەمانتوانی هیچ بەڵێنێکیان لێ وەربگرین بۆ شکاندنی ئەو ئابلۆقە ئابوری و سیاسیەی لە لایەک لە لایەن پارتی و لە لایەکی ترەوە لە لایەن ئێرانەوە خرابوە سەر ناوچەکانی یەکێتی.

نەمانتوانی "دەفتەری یەکێتی" لە تاران بکەینەوە.

بەڵام دەرگای گفتوگۆ و هاتوچۆی کردەوە. موحسین عەلی ئەکبەر، کە شارەزای کاروباری ئێران بو، ئەرکی ئەفسەری پێوەندی یەکێتی و ئێرانی پێ سپێردرا.

*

پاش چەند رۆژێ کاربەدەستێکی گەورە و چەند کەسێکی تر لە هاوڕێکانی هاتن بۆ کوردستانی عیراق. سەردانی هەردو مەکتەبی سیاسی یەکێتی و پارتی یان کرد. ئێمە لە تاران بیروڕای خۆمان بۆ رون کرد بونەوە کە سەرانی کوردی عیراق لە ئەنجامی رەفتاری حکومەتی ئێران دا گەیشتونەتە ئەو باوەڕەی ئێران دژی حکومەتی هەرێمی کوردستانە و، لە هەوڵی روخاندنی دایە. یەکێ لە کارەکانی ئەم نێردراوانە ئەوە بو بۆ سەرانی کوردی عیراق رون بکەنەوە کە حکومەتی ئێران دژی دابەشکردنی ئەرزی عیراقە، بەڵام رێزی ویستی گەلی عیراق ئەگرێ و، دۆستی کوردی عیراقە و، دوژمنی حکومەتی فیدرالی و پارلەمان و تەجروبەکەی نیە. تەنیا داوایان ئەوەیە کە رێزی سنوری ئێران بگرن و، نەهێڵن ئەرزی کوردستانی عیراق ببێتە بنکەی تێکدانی ئاسایشی ئێران.

*

خولی دوەم: (٣/٢٦ – ٩٥/٤/٢٢)

١١ ی ١ ی ٩٥:

بە پێی ئەو بروسکانەی لەم دوسێ رۆژەدا پێم گەیشتون:

نێچیروان بارزانی چۆتە ئێران سەرکردایەتی هێرشی هێزەکانی پارتی بکا بۆ سەر ناوچەکانی یەکێتی لە سنوری سلێمانی.

فەرەیدون عەبدولقادر چۆتە تاران بۆ ئەوەی ئێرانیەکان قانع بکا لە شەڕی یەکێتی و پارتی دا بێلایەن بن و دەوری ئیجابی بگێڕن لە گێڕانەوەی ئاشتی دا.

شەهلایی، بە نوێنەرایەتی ئێران هاتوتە کوردستان لە نێوان مام جەلال و کاک مەسعود دا هاتوچۆی مەکۆکی ئەکا بۆ ئەوەی: یەکێتی دەستەی نوێنەرایەتی بە سەرۆکایەتی بەندە و پارتی دەستەی نوێنەرایەتی بە سەرۆکایەتی نێچیروان بنێرن بۆ تاران. پێشمەرجی ئێران، لە زمانی شەهلاییەوە، بۆ راگرتنی شەڕی ناو کوردستان راگرتنی پەخشی رادیۆی دیمۆکراتە.

حیزبی دیمۆکرات ئامادە نیە گوێ لە یەکێتی بگرێ. نە چالاکی چەکدار رائەگرێ و نە پەخشی رادیۆکەی رائەوەستێنێ.
نوێنەری ئەمەریکا هەڕەشەی لە هەردولا، مام جەلال و کاک مەسعود، کردوە کە نابێ ناوبژی ئێران قبوڵ بکەن، ئەگینا ئەوان دەس لە پاراستنی کورد بەر ئەدەن.
دیمەنی سیاسی ئەم رۆژانەی کوردستان لە تابلویەکی سوریالی ئەچێ!
*

۱-۲ ی ۲ ی ۹۵:
کۆسرەت، سەرۆکی ئەنجومەنی وەزیران، ئەو لە هەولێرە و من لە سلێمانی، ئەمڕۆ نامەیەکی بۆ نوسیوم، ئەڵێ:
"بە رەئی ئێمە:
۱. پارتی بە پشتیوانی ئێران ئیدامە بە شەڕەکە ئەدات هەروەهاش عەلاقەشیان هەیە لە گەڵ عیراق بۆیە ئێمە پێمان باشە جەنابتان بچن بۆ ئێران هەم بۆ وەزعی ئیقتیسادی و هەم دەرگایەکیشمان هەبێ.
پارتیش ناتوانێ هەندە ئیبتیزازمان بکات لە سەر گومرگی ئیبراهیم خەلیل.
لە بەرژەوەندی هەمو کوردستانیش دایە ئێمە دەرگایەکمان هەبێ ئەم حەسارە لە سەر سۆران وا بەردەوام بێ شەڕیشمان نەکەن هەر ناتوانین بژین.
۲. سیاسەتی خیارات المفتوحە بە کار بهێنین بۆ هەمو لایەک.
۳. جەبهەکانیش قایم بکەین لە دیفاع دابین تاکو جەنابتان لە سەفەرەکەتان دا مۆفەق ئەبن هیچ حەملەیەک نەکەین.
چەندی زو لە گەڵ ئێران ئیتیفاق بکەین چاکە."
*

۱۰ ی ۲ ی ۹۵:

بە پێی هەواڵێکی ژمارەی ئەمڕۆی ڕۆژنامەی "الحیاه" ی لەندەنی، دەیڤید لەیت، بەڕێوەبەری بەشی سەروی خەلیج لە وەزارەتی دەرەوەی ئەمەریکا، لە کۆڕێک دا لە سەر هەلومەرجی کوردستان لە "دامەزراوی واشنتۆن بۆ کاروباری ڕۆژهەڵاتی نزیک" دا، هۆشیاری داوە بە هەردو حیزب کە ناوبژی ئێرانی قبوڵ نەکەن چونکە "ئێران لایەنێکی بێلایەن و پاک نیە... ئامانجەکانی بە هیچ جۆرێ لە گەڵ ئامانجی عیراقیەکان یا ئامانجی حکومەتی ئەمەریکی ناگونجێ."

دەیڤید لەیت لە ڕۆژانی ٢٤-٢٧ ی کانونی دوەمی ئەمساڵ دا سەردانی کوردستانی کرد و، سەرانی موع و یەکێتی و پارتی دی. منیش لە کۆیە لە گەڵی دانیشتم. لە دانیشتنەکانی دا هەڕەشەی کردوە کە ئەگەر شەڕ درێژە بکێشێ یا ناوبژی ئێرانی قبوڵ بکرێ، ئەوان دەس لە پاراستنی کورد هەڵئەگرن، واز لە "پرۆڤاید کۆمفۆرت" ئەهێنن، کورد بۆ سەدام بە جێ ئەهێڵن!

*

١٩ ی ٢ ی ٩٥:

ئەمڕۆش کۆسرەت دیسان نامەیەکی تری بۆ ناردوم بە هەمان ناوەرۆکی نامەی پێشو نوسیوێتی:

"ئەم نامەیە تاریخە بۆ جەنابتان ئەنوسم چونکە دو مانگە هاوار ئەکەم کەس بە قسەم ناکات ئەویش بێ تەرەفکردنی ئێرانە ئێستاکەش مەجال ماوە تکایە تکایە مام جەلال بە دیمۆکرات بڵێ ئێزگەکە دابخەن.

دواجار ئەشکێین هیچمان پێ ناکرێ نەتیجە موهیمە لە هەمو شتێک دا.

جاشی تورکیا موهاجیرەکان داخل یان کردوە.

ئێران تەداخول بکات میزانەکە ئەگۆڕدرێت بۆیە پێویستە تاکو کاتمان لە دەست ماوە عیلاجێک بکەین.

مەسعود بە قسەی ئێران ئەکات بە قسەی ئەمەریکا ناکات دوێنێ بەو ئەمریکیەی لە گەڵ د. ئەحمەد چەلەبی بو قسەم کرد ئەویش رەئی وا بو مەسعود بە قسەی ئەمریکا ناکات بە قسەی ئێران ئەکات.

ئەوجا خۆت نامەیەک بۆ مام جەلال بنوسە و ئاگاداری دیمۆکرات بکەن ئێزگەکە دابخەن و کاک فەرەیدون لە تارانە لە گەڵ نێچیروان و ئازاد بەرواری بە هۆی ئێرانەوە ئەتوانن کۆبونەوەیان پێ بکەن.

ئەم نامەیە بۆ مێژو بۆتانم نوسی چونکە پێش ٢٠ رۆژ نامەیەکی لەم بابەتە بۆ جەنابی مام جەلال نوسی دیار بو بە کورتبین حسابی کردین لە کۆبونەوەی م س گوتی تۆ هەر بەر لوتت ئەبینی باشە با جەبهەی هەڵەبجە و بەمۆ و پێنجوین و قەلادزێ مان لێ بکەنەوە حاڵمان چی ئەبێ و دیمۆکرات چیمان بۆ ئەکات. بزانم ئەو کاتەش ئەمریکا تەعامول لە گەڵ ئەمری واقیع ئەکات یان نەء. ئەمریکا هیچ عەلاقەی نیە بە ی ن ک و پ د ک هەدەفی سەدامە. پارتی لە کوردستان بێ یەکێتی لە کوردستان بێ عەلاقەی نیە.

باشە ئەمریکا با پارەمان بداتێ خۆ ئەتوانێ.

بە هەرحاڵ قسە زۆرە مەسەلەکان هەر عەسکەری نیە ئەگەر عامیلی ئێرانی و تورکی تێدا نەبێ پارتی ئەو هێز و حیزبە نیە بتوانێ شەڕی ی ن ک بکات بەڵام بە پشتیوانی ئێران و تورکیا میزانەکە ئەگۆڕن."

*

١١ ی ٣ ی ٩٥:

جەعفەری سەحرارودی، نێردراوی ئێران بۆ گفتوگۆ لە گەڵ یەکێتی و پارتی گەیشتۆتە کوردستان. پێشنیار ئەکا نوێنەرایەتی هەردولا بۆ گفتوگۆی ئاشتی بە چاودێری ئێران بچن بۆ تاران.

ئێران کەوتۆتە بەینەوە ئەیەوێ رێکخستنەوەی پێوەندی یەکێتی و پارتی خۆی رێکی بخاتەوە ئەم کارە لە دەس ئەمەریکا و ئینگلیز و تورک دەر بهێنێ.

ئەمەریکا هەر لە سەرەتاوە بە توندی دژی ناوبژیوانی ئێران بو. ئاگاداری هەردولایان کرد بو کە نابێ قبوڵی بکەن، بەهانەیان ئەوە بو

ئێران بێلایەن نیە و پلانی تایبەتی خۆی هەیە بۆ خۆ تێ هەڵقورتان لە کاروباری کوردستان.
تورکیاش بە هەمان شێوە دژی ناوبژی ئێرانیە. پێی وایە نفوزی ئێران لە کوردستان دا بەهێز ئەکا.
*

تەجروبەی رابوردو سەلماندویەتی کە رێککەوتنی کوردی – کوردی ئەگەر هێزێکی دەرەکی لە پشت نەبێ، یا چاودێری جێبەجێکردنی نەکا، سەرناگرێ. یەکێتی و پارتی چەند ساڵ شەڕیان بو نەیانتوانی بگەنە پێکهاتن تا ئێران تێکەوت هەردولای لە تاران کۆکردەوە رێککەوتنێکی پێ ئیمزا کردن (تشرینی یەکەمی ١٩٨٦). ئەو ئاشتیە لە نێوان یەکێتی و پارتی دا درێژەی کێشا تا هەڵگیرسانی شەڕی ئەمجارە.
*

٢٠ ی ٣ ی ٩٥:
رۆژێ پێش نەورۆز ٣٥ هەزار سەربازی تورکیا بە پشتیوانی فڕۆکە و تۆپ و زرێپۆش بە درێژایی ٢٢٠ کیلۆمەتر بۆ راونان و لە ناوبردنی بنکەکانی پ ک ک لە سنوری کوردستانی عیراق – تورکیا لەشکرکێشیان دەس پێ کردوە.
پێش هێرشەکەیان هێزەکەیان لە سیلۆپی بە ئاشکرا مۆڵ دا بو.
کاک مەسعود سەردانی سیلۆپی کرد و لە گەڵ هەندێ لە جەنەراڵەکانیان کۆبۆتەوە.
*

٢١ ی ٣ ی ٩٥:
ئەمڕۆ نەورۆزە. ئەم بەیانیە پارتی هێرشی کردۆتە سەر پێنجوین گرتویەتی.
*

٢٣ ی ٣ ی ٩٥:
ئەمڕۆ گەیشتینە کرماشان.

نوێنەرایەتی یەکێتی: د فوئاد مەعسوم، فەرەیدون عەبدولقادر، شێخ محەمەدی شاکەلی، موحسین عەلی ئەکبەر و، من.

نوێنەرایەتی پارتی وەکو ناوبژیوانی ئێرانی ئەڵێ پێک هاتوە لە: نێچیروان بارزانی، سامی عەبدوڕەحمان، بروسک شاوەیس، ئازاد بەرواری.

*

۲٤ ی ۳ ی ۹٥:

لە کرماشانماینەوە.

*

۲٥ ی ۳ ی ۹٥:

گەیشتینە فڕۆکەخانەی میهراباد لە تاران.

دو رۆژە لە پێنجوین شەڕە. ئێوارەکەی یاوەرەکەمان داوای لێ کردین داوا لە سەرکردایەتی یەکێتی بکەین شەڕ رابگرن گۆیا پارتی ئامادەیە شەڕ رابگرێ.

*

۲٦ ی ۳ ی ۹٥:

شەوی رابوردو تا بەیانی لە پێنجوین شەڕ بوە یەکێتی خەریکی دەرکردنی هێزەکانی پارتیە لە پێنجوین. پارتی شکاوە چەند فەرماندەیەکیان کوژراوە. هەڵاتون بۆ ناو ئێران.

ئەمڕۆ یەکەم دانیشتن لە گەڵ لایەنی ئێرانی دەستی پێ کرد.

نوێنەری ئێران لە قسەکانی دا چەند بابەتێکی دیاریکراوی باس کرد:

- ئێران نەیەوێ بارودۆخی دراوسێکانی ئارام بێ.
- هەردولا، یەکێتی و پارتی، دۆستی ئێرانن کوژرانی هێزەکانیان بە قازانجی دوژمنە.
- ئەگەر کێشەی زدی ئینقیلاب نەبێ ئێران نایەوێ پشێوی "ئیختیشاش" لە سەروی عیراق دا هەبێ.

· ئێران لە پارتی دا مەسعود بارزانی و لە یەکێتی دا جەلال تاڵەبانی ئەناسێ. ئەوانەی خوارەوە هەرچی بکەن ئێران هەر ئەوان بە لێپرسراو ئەزانێ.

· ئێران قبوڵ ناکا لایەک لایەکەی تر "حذف" بکا.

· جارێکی تریش ئەوەی دوبارە کردەوە، کە ئەگەر کێشەی داڵدەدانی زدی ئینقیلاب نەبێ، ئێران دەس وەر نادا تە کاروباری ناوخۆی کوردستان و خۆیان هەر شێوەیەکی حوکمڕانی حکومەتی کوردی یا فیدراڵی هەڵئەبژێرن، ئەوان دژی ناوەستن.

· ئەگەر بێنە سەر پارچە پارچە کردن ئەوسا ئێران رەئی خۆی هەیە

· دوای راپەڕین یەکێتی خۆی بارگەوبنەی لە ئێران پێچایەوە. ئێران لە هەڵبژاردن دا یارمەتی دان و، داوای لێ کردن پەیوەندی باشتر بکەن.

دوای سپاسی میوانداری ئێمە پێخۆشحاڵی خۆمان دەربڕی بۆ ناوبژیوانیی ئێران. پێمان وتن هیچ مەرجێکی پێشەکی مان نیە بۆ گفتوگۆ لە گەڵ پارتی. ئامادەین بۆ باس و چارەسەرکردنی هەمو ناکۆکیەکان.

پاشماوەی کاتی دانیشتن باسی لەشکرکێشی تورک و رێگای روخانی رژێم کرا.

مام جەلال، وەکو داوامان کردبو، لە سەعات ٧ ئێوارەی ئەمڕۆ ٢٦ ی مانگەوە فەرمانی راگرتنی شەڕی لە هەمو مەیدانەکان دا دەرکرد. نازانین کاک مەسعود و پارتی هەمان شتیان کردوە یا نە!

*

٢٧ ی ٣ ی ٩٥:

سەعات ٤،٥ بەیانی پارتی لە قۆڵەکانی: سێبەردان، شاوەیس، کانی قرژاڵە، بەحرکە، هێرشی کردۆتە سەر هەولێر. تۆپبارانی شار و ئۆردوگاکانی کردوە. هێرشەکە شکێنراوە. فاقە مەخموری، یەکێ لە

فەرماندە ناسراوەکانی پێشمەرگەکانی هەولێر، کوژراوە. دیارە پارتی پابەندی ئاگربڕەکە نەبوە،

عەسرەکەی لە گەڵ ئاغامحەمەدی دانیشتین باسەکان لە دەوری دو بابەت ئەخولایەوە: ناوبژی ئێران لە نێوان ینک و پدک و، ڕێگای روخانی رژیم.

*

٢٨ ی ٣ ی ٩٥:

کۆبونەوە درێژەی پێ درا.

نوێنەرایەتی ئێران پێک هاتوە لە: عەلی ئاغامحەمەدی، موجتەبا تورابی لە (ستادی فەرماندەیی کول)، هاشمی لە وەزارەتی ئیتیلاعات، رەمەزانی لە نەیروی قودس، مەحمود رەحیمی لە قەرارگای رەمەزان.

*

٢٩ ی ٣ ی ٩٥:

کۆبونەوە لە گەڵ هەمان دەستە درێژەی پێ درا. باسەکان:

- پێوەندی دوقۆڵی و یارمەتیدانی گێرانەوەی ئاسایش
- زدی ئینقیلاب
- حزوری بێگانە لە کوردستان
- هەڵوێست لە رژیمی عیراق

*

پارتی هێرشی کردۆتە سەر کانی قرژاڵە، کە دەروازەی داگیرکردنی هەولێرە، شکاوە. غازی فەیسەڵ، یەکێ لە فەرماندەکانی یەکێتی، بریندار بوە لە سەر مردنە. لەوەتی ئێمە گەیشتوینەتە تاران پارتی ٣ هێرشی گەورەی کردوە جارێک بۆ سەر پێنجوێن و دو جار بۆ سەر هەولێر. هەر سێ جار شکاوە.

*

نێچیروان بە بیانوی کاری پێویستەوە گەڕاوەتەوە بۆ کوردستان. ناوبژیوان گفتوگۆکانی دواخست تا ئەو ئەگەڕێتەوە. خانەخوێ پێشنیاری کرد لەو ماوەیەدا گەشتێ بۆ ئەسفەهان بکەین.

*

١ ی ٤ ی ٩٥:

به فڕۆکه چوین بۆ ئەسفەهان له "میهمانسەرای عەباسی" دایان بەزاندین.

ئەسفەهان پایتەختی هەندێ له شاهەکانی سەفەوی بوه. شا عەباسی کەبیر لەوێوه حوکمڕانی کردوه. ئێرانیەکان ئەوەندە بەم شارەوە نازیون وتویانە: "اصفهان نصف جهان" واتە ئەسفەهان نیوەی دنیایە. ئێرانی شانازیەکی زۆر ئەکا بە رابوردوی وڵاتەکەیەوە. پیاو کە ئێران ئەبینی هەق ئەدا بە ئێرانی شانازی بە رابوردوی خۆیانەوە بکەن. سەردانی پردەکانی خواجه و ٣٢ پول و دو کۆشک و چوار مزگەوتمان کرد. یەکێ له کۆشکەکان هی شاعەباس بو. نەخشەی هەندێ لەم شوێنانە بەهادینی عامیلی کێشاویەتی کە زانەیەکی شیعەی لوبنانی بوه.

*

ئەبێ ئەمڕۆ وەفدی پارتی بگەن: نێچیروان بارزانی، سامی عەبدوڕەحمان، ئازاد بەرواری، بروسک شاوەیس.

*

٢ ی ٤ ی ٩٥:

پاشنیوەڕۆ بە فڕۆکە گەڕاینەوە تاران.

ئەمڕۆ ڕێکەوتی سیانزە بەدەرە. خەڵکی شارەکان کەس لە ماڵ نامێنێ بۆ سەیران ئەچنە دەرەوەی شارەکان. ئێمە چوین بۆ سەردانی مزگەوتە کۆنەکان.

دو کەس لە سەرانی موع ئێستا لە تارانن:

د محەمەد بەحرلعلوم، ئەندامی سەرۆکایەتی موع، لە کوردستان گەڕاوەتەوە لە تارانە. ئێوارەکەی هات بۆ سەردانمان نائومێد بو لە چارەسەرکردنی کێشەکان.

هانی فکێکی، ئەندامی ئەنجومەنی ڕاپەراندنی موع، چەند ڕۆژێکە لە لەندەنەوە هاتوتە تاران بە نیازی سەردانی کوردستان. دوێنێ بەیانی

ئازاد بەرواری، سامی عەبدورەحمان و بروسک شاوەیسی دیوە ئەویش دوای ئەو بینینە ئومێدێکی بە ئاشتی نەبو.
١٧ حیزبی کوردستانی عیراق، پێکەوە یادداشتێکیان داوە بە یەکێتی نارەزایی دەربڕین لە سەر داخستنی رادیۆی دیمۆکرات. داوایان کردوە رێ بدرێ رادیۆکەیان سەرلەنوێ بکەوێتەوە کار. لە ناو ئەم حیزبانەدا هەن ئاگاداری و دەنگوباسی نەیارانی ئێران، بە تایبەتی دیمۆکرات و کۆمەڵە، کۆ ئەکەنەوە و ئەیدەن بە ئێران و لە ناویان دا هەیە کە لێکۆلینەوەی پۆلیس و دادگا ساخی کردۆتەوە دەستیان لە کوشتنی کادرەکانیان دا هەبوە و هێرشی چەکداریان کردونەتە سەر. کەچی ئێستا بۆ پرۆپاگاندەی سیاسی بونەتە پارێزەری ئەوان.
ئێوارە رەحیمی و عیبادی هاتن وتیان رادیۆی دیمۆکرات کەوتۆتەوە قسە.
*
٣ ی ٤ ی ٩٥:
پاشنیوەرۆ سەردانی سەید محەمەد باقیر حەکیم، سەرۆکی مەجلیسی ئەعلای سەورەی ئیسلامی‌مان کرد.
ئێوارەکەی لە گەڵ محەمەدی کۆبوینەوە. ٥ سەعاتی خایاند.
پارتی ئامادە نیە لە گەڵ ئێمە روبەرو دابنیشێ. لایەنی سێیەم قسەکانی ئێمە و ئەوان ئالوگۆر ئەکەن.
*
٤ ی ٤ ی ٩٥:
لە گەڵ محەمەدی و هەیئەتەکەیان دانیشتین.
چەند بیرورایەکمان ئامادە کرد بو دەربارەی: راگرتنی شەر، چەکداماڵینی هەولێر، داهاتی حکومەت، پێکهێنانەوەی حکومەتی هاوبەش، بۆ محەمەدی مان باس کرد.
*
٥ ی ٤ ی ٩٥:

دانیشتنێکی تر. رەمەزانی سەرپەرشتی کۆبونەوەی کرد. محەمەدی ئامادە نەبو. پارتی سورن لە سەر پێشمەرجەکانیان: چۆڵکردنی بێ قەید و شەرتی هەولێر. داوا ئەکەن چەکداری حیزبەکان پارێزگاری ماڵی مام جەلال و بارەگاکانی م س و مەڵبەند و داوودەزگاکانی یەکێتی بکەن و ئاڵای ئەوانی لە سەر هەڵ بکرێ.

*

٦ ی ٤ ی ٩٥:

ئەم بروسکەیەم نارد بۆ مام جەلال: کۆبونەوەکان سودیان نەبو چونکە پارتی هەر سورە لە سەر چۆڵکردنی هەولێر لە یەکێتی و هەمو هێزەکان بە ماڵەکەی جەنابت و مەکتەبی سیاسی و هەمو مەقەڕەکانەوە. پێشمەرگەی لایەنی سێیەم حەراسەت لە مەقەرات و مەسئولەکان بگرێت. واتە چەکداری موع و بەرە. رازی نابن هیچ چەکدارێکی یەکێتی تێدا بمێنێ. تاکو ئێستا ئامادە نین باسی راگرتنی شەڕ و گومرگ و پێکهێنانەوەی حکومەت بکەن.

ئەگەر وا بڕوا گفتوگۆ بە شکان تەواو ئەبێ.

*

لە سەر داوای حیزبە کوردیەکان بارزانی لە رۆژی ٧ ی ٤ ەوە بۆ ماوەی ١٥ رۆژ "هودنە" ی راگەیاندوە. بۆ ئەوەی لەو ماوەیەدا ئەوان بۆ ناوبژی تێ بکەون. هودنەی یەکلایەنە لە لایەن بارزانیەوە بە تەنیا راگەیەنراوە نەک لە ئەنجامی رێکەوتنی هەردولای شەڕ لە بەر ئەوە:

هەر کات ویستی ئەتوانێ هەڵی بوەشێنێتەوە.

بۆ ماوەیەکی دیاریکراوە کە تەواو بو ئەتوانێ پەلاماری لاکەی تر بدا.

چاودێریکەری بێلایەن لە بەینا نیە هەر لایە ئەتوانێ پێشێلی بکا و تاوانی تێکدانەکەی بداتە پاڵ لایەنی بەرامبەر.

"هودنە" وشەیەکی جیاوازە لە "وقف اطلاق النار" ی عەرەبی و "ئاگربەست" و "راگرتنی شەڕ" ی کوردی. پێم وایە بە ئەنقەست بە کار هێنراوە.

*

ناوبژیوان ئاگاداری کردین: نوێنەرانی پارتی پێیان وتون ئەوان بۆ "سوڵح" نەهاتون ئەبێ بۆ راوێژ بە سەرکردایەتی خۆیان بچنەوە بۆ کوردستان گۆیا ۳ رۆژیان پێ ئەچێ.

*

وەفدی تورکی چۆتە سەلاحەدین مەسعود بارزانی‌یان دیوە داوای راگرتنی شەڕیان کردوە. داوایان لە مام جەلالیش کردوە بچێ بۆ هەولێر بۆ ئەوەی گفتوگۆی لە گەڵ بکەن. نەیتوانیوە بچێ. پێشنیاریان کردوە تاڵەبانی و بارزانی بچن بۆ تورکیا بۆ ئەوەی ناوبژی‌یان لە بەین دا بکەن.

*

خانەخوێ پێشنیاری بۆ کردین تا نوێنەرانی پارتی لە کوردستان ئەگەڕێنەوە بۆ تاران ئێمە کەڵک لەو بۆشاییە وەربگرین گەشتێ بۆ مەشهەد بکەین.

بە فڕۆکە چوین بۆ مەشهەد لە ئوتێلی "ئەترەک" دایان بەزاندین. سەردانی "ئاستانی قودسی رەضەوی" مان کرد. ئەمە دامەزراوێکی ئاینی – هەمە لایەنەیە بۆ سەرپەرشتی وەقف و سەرمایەی ئیمام رەزا. ئیمام رەزا نازناوی عەلی کوڕی موسایە و، هەشتەمین ئیمامی شیعەی ۱۲ ئیمامیە. ئەم دامەزراوە لە پاش دەوڵەتی ئێران دەوڵەمەنترین دامەزراوی ئێرانیە. چەندین کارگە و دامەزراوی فەرهەنگی، پیشەسازی، کشتوکاڵیی هەیە. لە ناو مزگەوتەکەدا جگە لە ئارامگەی ئیمام رەزا موزەیەک، زانستگایەک، کتێبخانەیەکی گەورەی تێدایە. کتێبخانەکە تازە نوێ کرا بوەوە. سیستەمی کۆمپیوتەری تێ خراوە. ئێستا یەک ملیۆن کتێبی تێدایە بە تەمان بیکەن بە چوار ملیۆن.

لەم سەفەرەدا سەردانی ئارامگای فیردەوسی مان کرد. فیردەوسی دانەری شاهنامەیە. عەرەب شاهنامەی بە قورئانی عەجەم باس کردوە. لێکۆڵەرەوەکانی مێژوی ئێران فیردەوسی بە باوکی بیری نەتەوایەتی ئێران دائەنێن. ئارامگەکە شایستەی فیردەوسی بو. "مەهدی ئیخوانثالث"

یەکێ لە شاعیرانی نوێکەرەوەی شیعری فارسی لە ناو چیمەنێکی نزیکی فیردەوسی نێژراوە.
لە کاتی زیارەتی ئارامگەی ئیمام رەزا مەولانا خالیدی شارەزوریم بیرکەوتەوە. مەولانا خالید لە گەشتەکەی دا بۆ شاری دەهلی لە هندستان بە مەشهەدا تێپەڕیوە. لەم سەفەرەدا چەند قەسیدە و غەزەلی هۆنیوەتەوە. لە مەشهەد سەردانی بارەگای ئیمام رەزای کردوە. یەکێ لە قەسیدە درێژەکانی لە ستایشی ئیمام رەزا و بارەگاکەی دا داناوە و "قطعه" یەکیشی بۆ ماڵئاوایی وتوە.
لە ستایشەکەی دا ئەڵێ:

این بارگاه کیست که از عرش برتر است
و زنور گنبدش همه عالم منور است

لە خواحافیزی دا ئەڵێ:

"خالد" بیا و عزم سفر زین مقام کن
بر روضەی رضا ز دل و جان سلام کن

مەولانا خالید لە قەندەهار غەزەلە شیرینە بەناوبانگەکەی هۆنیوەتەوە کە لە سەرەتاکەی دا ئەڵێ:

رۆژی جەژنە من تەریک و بێبەشی دیداری یار
خەڵکی خورەم، من بە خوڕەم ئاو لە چاوم دێتە خوار
گشت لە گەشتی دەشتە داوێن پڕ گوڵاڵەی ئاڵ و سور
ئەشکی سوری، داخی دوری، دەوری کردمە لالەزار

مەولانا شیعرەکەی بە فارسی داناوە. پیرەمێرد کردویەتی بە کوردی. سالم، لە سەردەمی خۆی دا، لە رۆژگارێکی دەربەدەری دا فارسیەکەی "تەخمیس" کردوە. ئەم شیعرە هەموی تاسەی دوری نیشتمان و سۆزی خۆشەویستی خەڵک و داروبەردی وڵاتەکەیەتی.
مەولانا دوای ئەوەی گەڕایەوە کوردستان مەحمود پاشای بابان بۆ رێزلێنانی لە سلێمانی مزگەوتێکی بۆ دروست کرد، کە ئێستا بە "خانەقای مەولانا خالید" ناسراوە. مەولانا بە هۆی نائارامی هەلومەرجی کوردستانەوە دو جار سەری خۆی هەڵگرت بۆ بەغداد.

جاری یەکەم بە رجا و تکای پاشای بابان و چەند کەسێکی تر گەڕایەوە کوردستان. جاری دوەم کە ڕۆیشت، ماوەیەک لە بەغداد مایەوە، ئینجا بە یەکجاری کۆچی کرد بۆ شام. لەوێ جێگیر بو تا لە ١٢٤٢ ی کۆچی دا، لە تەمەنی ٥١ساڵی دا، بە تاعون لە دەربەدەری دا سەری نایەوە. بەشێکی گەڕەکی سەرشەقام بە ناوی خانەقاکەی مەولاناوە پێی ئەڵێن: "بەرخانەقا". بنەماڵەکەی ئێمەش وەکو هەندێ لە بنەماڵە کۆنەکانی سلێمانی لەو زەمانەوە لە بەرخانەقا نیشتەجێ بون.

لە سەردەمی شەڕدا، حیزبی بەعس بۆ جنێودان بە "کۆمەڵە" کابرایەکی نەناسراوی بە ناوی مەلا ئەحمەدەوە دۆزی بوەوە، لە خانەقاکەی ئەم پیاوە هەڵکەوتوەی کوردا بە "خەتیب" تەعینی کرد بو. لە دوای ڕاپەڕین پارتی ئەم کابرایەیان لە شوێنەکەی خۆی دا هێشتەوە بۆ جنێودان بە یەکێتی و بە من و، لە گەڵ دەسپێکردنی شەڕی ناوخۆدا بردیان بۆ سەلاحەدین، بۆ ئەوەی وەکو بەشێ لە شەڕی ڕاگەیاندن، جنێوەکانی بە ڕادیۆ بڵاو بکەنەوە.

*

نوێنەرانی پارتی هاتنەوە بۆ تاران. ئەمجارەش ئامادە نین ڕوبەڕو لە گەڵ ئێمە دابنیشن. لایەنی سێیەم ئاڵوگۆڕی قسەکان ئەکەن.

*

١٩ ی ٤ ی ٩٥:

محەمەدی پرۆژەیەکی هێنا بو بۆ لێدوان بەندە سەرەکیەکانی بریتی بو لە:

١. ڕاگرتنی شەڕ. ڕاگرتنی هێرشی ڕاگەیاندن. ڕاگرتنی ئیجرائات دژی یەکتری.

(ماوەی ٣ ڕۆژ)

٢. هێزەکانی هەولێر بە مەسافەیەکی مساوی لە هەولێر دور بخرێنەوە. بە ئیتیفاقی هەردولا هێزێکی هاوبەش پارێزگاری ئاسایشی شار بکا. گیراوەکان بەر بدرێن.

(ماوەی ٧ ڕۆژ)

٣. پارلەمان بکەوێتە کار. کابینەیەکی تازە بنکەیەکی فراوانی هەبێ بە سەرۆکایەتی بێلایەنێک بکەوێتە کار. گومرگ تەسلیم بکرێتەوە.
(کەمتر لە ١ مانگ)
٤. لە هەمو شوێنەکان تەتبیع بکرێ. هەمو کارەکان لە رێگەی حکومەتی مەرکەزیەوە بکرێ. هەردولا باسی تەعاونی سیاسی و دانانی رێوشوێنی هەڵبژاردن بکەن.
(بە زوترین کات)
داوای لێ کردین بیروڕای خۆمان بڵێین.
*

٢٠ ی ٤ ی ٩٥:
لە گەڵ محەمەدی کۆبوینەوە. هەندێ دەسکاری کەممان پێشنیار کرد. بە لایەوە پەسند بو.
*

مام جەلال بە تەلەفۆن ئاگاداری کردین:
"وەفدی ١٧ حیزبی کوردستانی چونەتە لای بارزانی بۆ ناوبژی. بارزانی ئامادەیی دەربڕیوە بۆ: ١. درێژکردنەوەی (هودنە) بۆ مانگێکی تر. ٢. بەردانی دیل و گیراوەکانی هەردولا. ٣. راگرتنی شەڕی راگەیاندن. ٤. دەسهەڵگرتن لە ئازاردانی لایەنگرانی یەکتری. هەروەها پێی وتون ئەو نایەوێ رێککەوتن لە ئێران بکرێ. ئەیەوێ لە کوردستان بێ."
"هەر ئەمڕۆش لە واشنتۆن نوێنەری هەردولایان بانگ کردوە دەربارەی کارەکانی وەفدی هەردولا لە تاران داوای رونکردنەوەیان لێ کردون، نوێنەری پارتی وتویەتی: "وەفدی ئێمە لە تارانە بۆ پێوەندی دوقۆلی ئێران و پارتی نەک بۆ گفتوگۆ لە گەڵ یەکێتی. هیچ رێککەوتنێ لە تاران لە گەڵ یەکێتی ناکرێ."
تاڵەبانی بە نوێنەرانی ١٧ حیزبەکەی وتوە: "موافیقە لە سەر هودنە و راگرتنی شەڕی راگەیاندن و بەردانی گیراوەکانی هەردولا بەڵام حیزبە کوردستانیەکان توانای چاودێری جێبەجێکردنی رێککەوتنەکەیان نیە

بۆیە ئێمە ڕێککەوتنمان لە تاران پێ باشە بە تایبەتی چونکە سابیقەمان هەیە."

*

٢١ ی ٤ ی ٩٥:

بارزانی بۆ ماوەی ١ مانگ هودنەی تازە کردۆتەوە. ئەم ڕاگەیاندنەی بڵاو کردۆتەوە:

"بۆ بە پیرەوەچونی داخوازی کۆماری ئیسلامی ئێران، کە لەم پێناوەدا وەفدێکی سەرکردایەتی پارتیمانی لە تاران پێشوازی کردوە، هەروەها بۆ بە پیرەوەچونی کۆشش و تەقەلای دۆستانی دیکەی گەلی کورد و بۆ ڕێزلێنان لە کۆششی حیزبە کوردستانیەکان و هێزە نیشتمانپەروەرەکانی عیراق و زانایانی ئاینی و شەخسیاتی کۆمەڵایەتی بڕیار درا کە ئاگربەس لە ڕۆژی ٢١ ی نیسانەوە درێژەی پێ بدرێ تا ١ ی حوزەیرانی داهاتو.

ئومێدەوارین بەوە هەل بڕەخسێت بۆ کۆتایی هاتن بە داگیرکاری عەسکەری‌یانەی شاری هەولێر و دوایی هێنان بەو بارە نائاساییە تا هەولێر ببێتەوە بە پایتەختی پارلەمان و حکومەتی هەرێم و ئاشتی ناوخۆ، تا ئەوەش ببێتە سەرەتایەک بۆ چارەسەری گشت گرفتەکان و ئاسایی بونەوەی بارو دۆخی هەمو ناوچەکانی کوردستان. سەلاحەدین لە ٢١ ی نیسانی ١٩٩٥"

*

کاک مەسعود نایەوێ ڕێککەوتن لە ئێران و بە ناوبژی ئێران بێ، ناتوانێ زەق و ڕەق ناوبژی ئێرانی ڕەت بکاتەوە. ناشیەوێ دڵی ئەمەریکا و تورکیا بڕەنجێنێ. لە باتی ڕەتکردنەوەی ڕاستەوخۆی ناوبژی ئێرانی کۆسپی سەرنەگرتنی دائەنێ:

- ڕێککەوتن هەر ئەبێ لە کوردستان بکرێ.
- وەفدەکەیان لە گەڵ وەفدی یەکێتی ڕوبەڕو دانەنیشێ.
- پێشمەرجی سەخت دابنێ بۆ ئەوەی یەکێتی قبوڵی نەکا.

· وەفدەکەیان هەرچەند رۆژ جارێک بۆ راوێژ لە تارانەوە بانگ بکاتەوە بۆ سەلاحەدین.
تاکتیکێکی زیرەکانەیە بۆ پەکخستنی "موبادەرە" کەی ئێران.
*

مانەوەمان لە تاران سودێکی نەمابو. گەڕاینەوە بۆ کوردستان، بەڵام بە دەستی خاڵی.
*

٢٤ ی ٤ ی ٩٥:
بە سێ قۆڵی د فوئاد مەعسوم، فەرەیدون عەبدولقادر و من، چوین بۆ سەردانی مام جەلال ئەنجامی سەردانەکەمان گفتوگۆی خۆمان و نوێنەرایەتی ئێرانمان بۆ گێڕایەوە،
*

١ ی ٥ ی ٩٥:
ژمارەی ئەمڕۆی "کوردستانی نوێ" گفتوگۆیەکی تێروتەسەلی لە سەر ئەنجامی گفتوگۆکانی تاران لە گەڵ فەرەیدون عەبدولقادر، کە ئەندامی دەستەی نوێنەرایەتی یەکێتی بو بۆ گفتوگۆ لە گەڵ ئێران و پارتی و، لە هەمان کات دا سەرنوسەری "کوردستانی نوێ" یە بڵاو کردۆتەوە.
*

خولی سێیەم: (٦/٢٨ ــ ١٩٩٥/٨/١١)
وەکو خولی دوەم وابو.
*

خولی چوارەم: (٥ ــ ٩٥/١٠/٩)
گفتوگۆکانی ئێرلەندا بە ناوبژی و سەرپەرشتی ئەمەریکا بە شکست تەواو بو. ئێران بۆ ئەوەی بە ئەمەریکا بڵێ ئەوەی بەو نەکراوە بەم ئەکرێ. کاریگەری ئەم لە سەر سەرکردایەتی کورد لە هی ئەو بەهێزترە. جارێکی تر نوێنەرایەتی هەردو حیزبی بانگهێشت بۆ تاران.

نوێنەرایەتی یەکێتی پێکهاتوە لە: د فوئاد مەعسوم، قادری حاجی عەلی، فەرەیدون عەبدولقادر، سەعدی ئەحمەد پیرە.
نوێنەرایەتی پارتی پێکهاتوە لە: سامی عەبدوڕەحمان، جەوهەر نامیق، ئازاد بەرواری.
بابەتەکانی گفتوگۆکانیان: ئاساییکردنەوەی بارودۆخی هەولێر، داهاتی گومرگەکان، پارلەمان و حکومەتی هەرێم، هەڵبژاردنی داهاتو.
ئەمجارەش لە سەر ناکۆکیە سەرەکیەکان نەگەیشتونەتە یەک.

*

١١ ی ١٠ ی ٩٥:
لە لایەن یەکێتیەوە د فوئاد مەعسوم و لە لایەن پارتیەوە سامی عەبدوڕەحمان بەڵگەنامەیەکیان ئیمزا کردوە، کە شێوەی "رێکەوتننامە" ی هەیە و، تا ئەندازەیەکی زۆر هەندێ لە بابەتەکانی لە هەمان رەشنوس ئەچێ کە رۆبێرت دۆیچ و هاوکارەکانی لە ئێرلەندا ئامادەیان کرد بو، ئاماژەیان تێدا کردوە بۆ:
- خولەکانی پێشوی گفتوگۆکانی هەردولا بە چاودێری جمهوری ئیسلامی ئێران.
- خاڵەکانی لە سەری پێک هاتون.
- خاڵەکانی بە چارەسەنەکراوی ماونەتەوە هەڵگیراون بۆ گفتوگۆی داهاتو.
سەرەتاکەی بەمجۆرە دەس پێ ئەکا: "بناء على طلب قاده الحزبين الرئيسيين العراقيين من الجمهوريه الاسلاميه الايرانيه لاجراء الوساطه فيما بنيهما واستمرارا للمباحثات واتفاقيات المبادىء التى انجزت فى ٢٨ / اذار / ٩٥ - ١٢ / نيسان / ٩٥ و ٢٨ / حزيران / ٩٥ - ١١ / اب / ٩٥. اجتمع وفدا الاتحاد الوطنى الكردستانى والحزب الديمقراطى الكردستانى فى طهران بهدف حل خلافاتهما واعاده الاوضاع الى حالتها الطبيعيه فى كردستان العراق"
بەم بۆنەیەوە ئەم "بلاغ صحفى" یەیان بۆ دەزگاکانی راگەیاندن بڵاو کردۆتەوە:

بسم الله الرحمن الرحيم
بلاغ صحفي
(صادر عن محادثات الحزب الديموقراطي الكردستاني والاتحاد الوطني الكردستاني في طهران)

برعايه الجمهوريه الاسلاميه الايرانيه عقد الحزبان الكرديان الرئيسيان العراقيان، الاتحاد الوطني الكردستاني و الحزب الديموقراطي الكردستاني، محادثات لحل خلافاتهما واعاده الاوضاع الى حالتها الطبيعيه في كردستان العراق وذلك خلال الفتره ٥-٩ تشرين الاول ١٩٩٥.

وقد ثمن الطرفان جهود الجمهوريه الاسلاميه الايرانيه ومبادراتها السلميه منذ اذار الماضي وحتى هذا اللقاء والجهود الاخرى المبذوله بهذا الصدد.

وقد تضمن جدول اعمال المحادثات المواضيع الاساسيه والاشكاليه التي ينبغي ايجاد الحلول لها وهي: جعل مدينه اربيل امنه و خاليه من السلاح و واردات الكمارك و جميع الواردات الاخرى في الاقليم وانعقاد المجلس الوطني الكردستاني الاقليمي واقامه اداره جديده ذات قاعده عريضه تضم احزابا اخرى و ممثلين عن القوميات الاخرى المتعايشه في الاقليم و تطبيع الاوضاع في جميع انحاء كردستان العراق و الانتخابات القادمه و تشكيل الهيئه المحايده لمراقبه ومتابعه تنفيذ الاتفاقيه الشامله التي من المؤمل ابرامها بين الطرفين.

لقد تناولت المحادثات هذه المواضيع بالتفصيل و حققت تقدما ملموسا في ايجاد الحلول المعقوله و العادله لها بما يخدم مصلحه شعب الكردستان والشعب العراقي بصوره عامه.

وقد تم تأجيل بعض الفقرات التي تعذر الوصول الى حلول بشأنها في هذه الجوله من المباحثات وتعهد الطرفان بالعوده الى قيادتيهما واجراء المزيد من المباحثات عما قريب برعايه الجمهوريه الاسلاميه الايرانيه وبهدف انجاز اتفاق شامل يحقق الاستقرار والسلام الذي يستحقه شعبنا.

اكد الطرفان على وحده العراق وكذلك رعايه الامن الحدودى للدول الجاره تركيا وايران و سوريا. ٩٥/١٠/١١

*

دةقى ريككةوتننامةكه:

بسم الله الرحمن الرحيم

بناء على طلب الحزبين الكرديين الرئيسين العراقيين من الجمهوريه الاسلاميه الايرانيه لاجراء الوساطه فيما بينهما واستمرارا للمباحثات واتفاقات المبادىء التى انجزت فى ٢٨ اذار ٩٥ و ١٢ نيسان ٩٥ و ٢٨ حزيران ٩٥ و فى ١١ اب ٩٥ اجتمع وفدا الاتحاد الوطنى الكردستانى و الحزب الديموقراطى الكردستانى فى طهران بهدف حل خلافاتهما واعاده الاوضاع الى حالتها الطبيعيه فى كردستان العراق.

استمرت المباحثات خلال الفتره ٥ - ٩ / ١٠ / ١٩٩٥ (١٣-١٧ مهر ١٣٧٤) وتم تحقيق تقدم ملحوظ فى ايجاد الحلول للمواضيع التى طرحت على جدول الاعمال، فقد حققت جهود الجمهوريه الاسلاميه الايرانيه الجاده تقاربا في وجهات نظر كلا الجانبين كما ادت الى توصلهما الى اتفاق عملى وميدانى فيما يخص النقاط المبدئيه و التفصيليه.

واكد الطرفان على وحده العراق ورعايه الامن الحدودى للدول المجاوره وهى: تركيا و ايران و سوريا.

وستبقى هذه الاتفاقيه نافذه وساريه لاجل استقرار السلام والهدوء فى كردستان العراق حتى اقامه حكم ديمقراطى فى العراق باسره.

واعتمادا على علاقات الجمهوريه الاسلاميه الايرانيه الوديه مع الطرفين فقد اكدا على ان تتابع الجمهوريه الاسلاميه هذه وتساهم فى تهيئه الارضيه لها وتضمن تنفيذها.

اولا:جعل مدينه أربيل خاليه من السلاح

١. سحب جميع المسلحين والاسلحه الثقيله والمتوسطه من مدينه اربيل وهذا يعنى الاسلحه كافه ماعدا الكلاشنكوفات و المسدسات. يستثنى من ذلك المسلحون الذين جرى الاتفاق عليهم وعددهم ٢٥٠ (مائتان وخمسون) مسلحا لحمايه مقرات ومسؤولى كل من الطرفين فى المدينه،

ولا يسمح لغيرهم حمل السلاح فيها، على ان يتم ذلك خلال فتره اسبوعين من تاريخ توقيع الاتفاق النهائى.

٢. يكون عدد المقرات لكل من الطرفين ٤ (اربعه).

٣. عدد المسؤولين الذين يأتون الى اربيل يوميا بحمايه مسلحه لايزيد عن عشره مسؤولين ومجموع الحراس الذين يرافقهم لا يزيد عن ١٠٠ (مائه) لكل طرف.

٤.كل مسؤول يرافقه ٥ (خمسه) الى ٢٠ (عشرين) حارسا.

٥.بعد شهرين من تشكيل الاداره الاقليميه الجديده تجرى تخليه الشارع الستينى والمنطقه ضمن محيطه داخلا من جميع المقرات و المكاتب الحزبيه على ان تعوض بأبنيه اخرى مناسبه و ممثاله كما لا تفتح فى هذه الدائره مكاتب و مقرات حزبيه جديده.

٦.تكون القلعه خاصه بمحطات البث التلفزيونى و الاذاعى فقط ويكون مجال ذلك مفتوحا امام الجميع.

٧.بعد اسبوع بتقديم الشهاده ان اربيل امنه و خاليه من السلاح يقدم كل من الطرفين الى الهيئه المحايده قائمه باسماء اصحاب البيوت من منتسبيه و انصاره سواء كانت تلك البيوت ملكا خاصا بهم او حكوميه مؤجره لهم فى مدينه اربيل وباقى ارجاء المحافظه. ويلتزم كل من الطرفين بتنفيذ اخلاء البيوت التى بعهده منتسبيه وانصاره على ان يتم اعاده جميع تلك البيوت الى اصحابها خلال شهر واحد.

٨.للاحزاب الاخرى التى مكاتبها السياسيه فى اربيل مكتبان و الا فمكتب واحد ويكون لكل مكتب ٢٠ (عشرين) مسلحا كحمايه.

٩.نقل القوات العسكريه للاحزاب الاخرى الى خارج مدينه اربيل على ان يكون لكل حزب مقرا عسكريا واحدا فقط.

١٠. تتولى الهيئه المحايده مسؤوليه امن المدينه خلال الفتره الانتقاليه وتشرف على مداخلها.

١١. تمنع السيطرات دخول المجموعات المسلحه و المسلحين الى اربيل. واما المسلحون الذين يرافقون بعض المسؤولين من الذين تم الاتفاق على ترددهم الى اربيل فان السيطره هى التى تدقق فى ضروره

خروج هولاء المسلحين جميعا برفقه مسؤوليهم عند مغادرتهم المدينه وباسلحتهم التى كانت بحوزتهم عند الدخول.

١٢.يستخدم كل من الطرفين الطريق المخصص له بالنسبه الى مسؤوليه الذين ترافقهم الحمايات.

اطراف اربيل.

١. تخفيض القوات المتواجده حول مدينه اربيل وتجميعها فى مواقع يتفق عليها.

٢. يكون تجمع قوات كل طرف فى مواقع تقع باتجاه قواعده.

٣.يحدد خبراء عسكريون مواقع تجمع القوات على اساس مبدا التعادل وابعاد خطر الهجوم على اربيل.

ثانيا:الواردات

١. بعد ٤٨ (ثمانيه واربعين ساعه) من التصديق على ان اربيل امنه وخاليه من السلاح يتم جمع وايداع واردات الكمارك من ابراهيم الخليل الى بنجوين و كافه الواردات الاخرى التى يجمعها الحزبان فى حسابات مصرفيه باشراف الهيئه المحايده ولحساب الاداره الاقليميه.

٢.تنسب الهيئه المحايده ممثلين عنها الى جميع نقاط الكمارك و مواقع الواردات الاخرى للاشراف على جمع الواردات.

٣.تتولى الهيئه المحايده مسؤوليه التأكد من ايداع العائدات الماليه فى الحسابات المصرفيه المحدده باسم اداره الاقليم.

٤.تقوم الهيئه المحايده بالاحتفاظ بسجل كامل لجميع الاموال المحصله والمودعه فى البنوك.

٥. لا يحق لايه جهه التصرف بايه واردات لوحدها، واذا كانت هنالك ضروره لاى صرف للمصلحه العامه فيكون ذلك بالاتفاق ويعلم الهيئه المحايده.

٦. يمنع جمع ايه ضرائب أو رسوم غير قانونيه.

٧.تسلم كافه الواردات المتراكمه خلال هذه الفتره الى الاداره الجديده فور تشكيلها الا تلك المبالغ التى جرى الاتفاق على صرفها وبعلم الهيئه المحايده.

٨. تتولى حكومه الاقليم الجديده بعد تشكيلها مسؤوليه الواردات وايداعها وصرفها وينتهى بذلك دور الحزبين فى جمع الواردات كما ينتهى دور الهيئه المحايده فى الاشراف.

ثالثا:المجلس الوطنى الكردستانى و الاداره الاقليميتان

١. عوده المجلس الوطنى الاقليمى الى عقد جلساته خلال ٤٨ (ثمانيه واربعين ساعه) من تصديق عمليه ان اربيل امنه وخاليه من السلاح.

٢.يقوم المجلس الوطنى الاقليمى وبسرعه بتشكيل اداره جديده لاقليم كردستان العراق ذات قاعده عريضه تضم احزابا اخرى وممثلين عن القوميات الاخرى المتعايشه فى الاقليم ويتم تشكيلها خلال اسبوعين من تاريخ اول جلسه له.

رابعا:التطبيع الشامل

تقوم الاداره والمجلس الوطنى الاقليميان بالتعاون مع الهيئه المحايده بتطبيع الاوضاع فى جميع ارجاء كردستان العراق خلال مده لا تزيد عن الشهر من تشكيل الاداره الجديده.

عناصر التطبيع الشامل:

١. يشكل المجلس الوطنى والاداره الجديده هيئه لجرد حسابات الواردات كافه والتى هى بحوزه الاحزاب منذ ١ ايار ١٩٩٤ وذلك خلال اسبوعين من تشكيل الاداره الجديده.

٢. عوده جميع المواطنين الذين اضطروا الى ترك بيوتهم اليها، سواء كانت ملكا خاصا بهم او حكوميه مؤجره لهم.

٣.يشكل المجلس الوطنى والاداره الجديده هيئه متخصصه لاعاده السيارات و ممتلكات المواطنين الاخرى المستولى عليها اليهم، او تعويضهم من قبل الجهه المسؤوله عن ذلك ان تعذرت الاعاده وذلك خلال شهر واحد.

٤. ضمان الحريه السياسيه للجميع وفى المناطق كافه.

٥. ضمان حريه التنقل فى المناطق كافه وفى نقاط العبور الى الخارج ولجميع المواطنين.

٦. اعاده مقرات الاحزاب وابنيتها المملوكه و الحكوميه اليها او تعويضها من قبل الجهه المسؤوله عن ذلك.
٧. تقليص القوات المسلحه للطرفين و بالتساوى.
خامسا:الهيئه المحايده
أ. تشكيل الهيئه المحايده:
تتشكل الهيئه المحايده من اطراف عراقيه يتفق على تركيبها فى الجوله القادمه من المحادثات.
ب. مهام الهيئه المحايده:
١. مراقبه تنفيذ وقف اطلاق النار.
٢. تتولى مسؤوليه امن مدينه اربيل خلال الفتره الانتقاليه، اى الى حين تشكيل الاداره الجديده.
٣. الاشراف على تجميع الواردات خلال الفتره الانتقاليه والتأكد من ايداعها فى الحسابات المصرفيه المحدده باسم اداره الاقليم.
٤. الاشراف على نقاط السيطره ومداخل المدن.
٥.الاشراف والتصديق على جعل مدينه اربيل امنه وخاليه من السلاح والتفتيش عن الاسلحه للتأكد من الالتزام بالقرارات المعينه ولاتخاذ الاجراءات اللازمه.
٦. فصل القوات اينما دعت الضروره لذلك.
٧. التعاون مع المجلس الوطنى والاداره الاقلميتين فى اجراء التطبيع الشامل.
٨. مراقبه و متابعه تنفيذ بنود الاتفاق.
٩. تامين التنقل فى جميع انحاء كردستان العراق فى الداخل ونقاط العبور الى الخارج.
سادسا:الانتخابات القادمه
يتعهد الطرفان بالتعاون مع المجلس الوطنى والاداره الجديده و اتخاذ الاستعدادات الضروريه لاجراء انتخابات حره للمجلس الوطنى الاقليمى تحت اشراف مراقبين دوليين وذلك فى ١٩٩٥/٥/٤ ويلتزم الطرفان.....

المواضيع والفقرات التى لم يجر التوصل الى حلول بشأنها وتقرر تأجيلها الى جوله قادمه من المباحثات.

١. مواقع تجميع قوات الطرفين فى اطراف مدينه أربيل.
(احيلت هذه النقطه الى خبراء عسكريين)

٢. تحديد طريق كل من الطرفين الى مدينه اربيل والنقاط الاعتراضيه عليها.

٣. سحب قوات الامن والشرطه بأنواعها من مدينه اربيل.

٤. الغاء جميع القرارات المتخذه من طرف واحد خلال الفتره من ١٩٩٤/٥/١ حتى تاريخ الاتفاق.

٥. منصبى رئيس الوزراء للاداره القادمه و رئيس المجلس الوطنى.

٦. اضافه تعبير (عوده الشرعيه) الى الفقره (١) من ثالثا فى مواضيع الاتفاق.

٧. تثبيت (ممتلكات الاحزاب فى الفقره .... رابعا.

٨. كيفيه دفع رواتب الموظفين.

٩. ايداع الواردات المجمعه خلال الفتره الانتقاليه اسبوعيا فى بنوك دهوك واربيل والسليمانيه بالتساوى.

١٠. أمن نقاط الواردات كافه من ابراهيم الخليل الى بنجوين.

٩٥/١٠/١١

وفد الحزب الديمقراطى الكردستانى
سامى عبدالرحمن

وفد الاتحاد الوطنى الكردستانى
فؤاد

*

پاشکۆی پێوەندیدار

٩٥/١/٦: لە مام جەلال بۆ نەوشیروان مستەفا: "شەهلائی هاتە لام پێی راگەیاندم کە مەسعود بارزانی رازی بوە بە شەڕوەستاندن و ناردنی نوێنەری دەسەڵاتدار بۆ دیوی ئێران داوای ئەوەبو ئێمەش یەکێ بنێرین

لە هەمان مستەوا. منیش وتم ئەگەر نێچیروان بارزانی نارد ئەوا ئێمەش کاکە نەوە دەنێرین ئەگەر سامی یان نارد ئەوا هەڤاڵێکی تری م س دەنێرین. کاک فەرەیدون لەوێیە. رەئیتان چیە؟ ئێمە کێ بنێرین."

*

٩٥/١/٧: لە مام جەلال بۆ نەوشیروان مستەفا: "شەهلائی چۆتە لای مەسعود بارزانی و رازی بوە لە سەعات ٦ وە شەڕ راگیرێت و رۆژی ٩٥/١/٩ نێچیروان لە لایەن ئەوانەوە بچێ بۆ تاران. شەهلایی داوای تۆ دەکات بچی منیش پێم باشە گەر بچیت ئایا رەئیتان چیە.

خۆ ئەگەر شەڕەکە نەوەستێت بونی تۆ لە سلێمانی زۆر پێویستە گەر شەڕەکە وەستا ئەوا با کاک قادر بێتەوە بۆ سلێمانی و کوردۆ لەوێ بێت."

*

٩٥/١/١١: لە مام جەلال بۆ نەوشیروان مستەفا: بروسکەتان ژ ٢٩ لە ١٠-٩٥/١/١١.

"١. تەنها کاک کۆسرەت بە نامە منی ئاگادارکردوە و بەس. ئێستا لێی دەپرسمەوە.

٢. ئەمەریکا ئەڵێ ئەوە خەتی سورە هەڕەشەی تێکدانی علاقات ئەکات گەر ئێران بێتە کایەکەوە. د چەلەبی دەڵێ رەنگە بکشێنەوە بەجێتان بهێڵن بۆ سەدام.

٣. چیتان پێ دەکرێ بۆ ئەوەی کارەسات بە سەرمان نەیەت بیکەن. دیمۆکرات ئامادە نین رادیۆکەیان دابخەن.

٤. من هیچ باوەڕم بە ئێران نیە. هەموی فرتوفێڵە وا لە حاجی هۆمەران بە ئاشکرا یارمەتی پارتی دەدات جاران شەرتی نەبو کە زانی دەچین شەرتی دانا سبەی شەرتی تریش دادەنێ.

پێم باشە هەڤاڵانی م س کۆببنەوە و بڕیارێکی لێ بدەن."

*

١١-٩٥/١/١٢: لە مام جەلال بۆ فەرەیدون عەبدولقادر:

١. سەد جارم پێ وتی حدکا ئامادە نیە رادیۆکەیان دابخەن خۆشیان بۆ شەڕ ئامادە کردوە تکایە تەرەدود نیشان مەدەن لەو مەسەلەیە.
٢. خزمانی بەرهەم هەڕەشەی توندمان لێ دەکەن.
٣. تکایە بە پەلە وەرەوە چونکە کۆبونەوەی م س لە سەر تۆ راگیراوە. دوێنێ رجام لە حدکا کردوە دەڵێن رایناگرین و چیتر بە قسەتان ناکەین جا تکایە ئەومیان بە رونی پێ بڵێن. هەیئەتی ئێمەش هاتنەکەی بەندە بە رەئی ئەوان کەی ویستیان دێن بەڵام ئەو شەرتانە تەشقەڵەن شەرتی تەعجیزین بۆ بیانوگرتن ئەگینا من زۆرم هەوڵ داوە رەنگە ئەوانیش بە قسەی بەغداد و خزمانی بەرهەم بکەن کە هەردوکیان تەشجیعیان دەکەن رادیۆکەیان دانەخەن. دەزانن ئێمە ئێستا شەڕی هەمو کەسمان پێ ناکرێ بۆیە لێمان بێ منەتن جا گەر ئەوان دۆستایەتی ئێمەیان بە لاوە پەسندە هەقە بزانن "لا یکلف الله نفسا الا وسعها".

*

٩٥/١/١١: ک خ ئەڵێ ئەمڕۆ نێچیروان چۆتە ئێران هێزیان کۆکردۆتەوە بۆ هێرشی لای سلێمانی.

*

١٩٩٥/٣/١١: لە کۆسرەت رەسول بۆ مام جەلال مکرر نەوشیروان مستەفا: دەوری سەعات ٣ ی ئەمڕۆ ئاغای جەعفەری دێتە سلێمانی داوا ئەکا جەنابتان لەوێ بن و بتانبینێ.
لە مام جەلال بۆ کۆسرەت رەسول مکرر نەوشیروان مستەفا: بە داخەوە ناتوانم بچمە سلێمانی با کاکەنەوە ببینێ من لێرە د ئەحمەد و وەفیق دێن بۆ لام.
لە مام جەلال بۆ نەوشیروان مستەفا: تکایە ئێوە ئاغای جەعفەری ببینن ئەمڕۆ سەعات ٣ دەگاتە لاتان لە سلێمانی من ناتوانم بێمە سلێمانی لێرە میوانم هەیە.

*

تۆماری بەڕێز موفەتیشە پێشانمان ئەدەن وەڵامەکە

ستراتیژی گرتن

هەواڵەکان ئەوە پیشان ئەدەن کە

وەزعەکان چاک بێ،

بەرەو پێش،

٥ پارتی بە پشتیوانی ئێران ئامادەیە بەشداری

ئەوات هەرچەندە شتی عێراقە شیاوە ئەکرێ

لەگەڵ عێراق تۆبە لێکە بیپانی باشە ئەمانەکا

بەحیسابی ئێران هەم بۆ وەزعی ئیقتصادی وەهەم

دەرگایەکیشی بۆمان ئەبێ،

پارتیش ناتوانێ ئەوەندە ئیستفزازمان بکات

لە سەر ئۆردوگای ئیبراهیم الخلیل.

لە بەرژەوەندی هەموو کوردستانیشە دایە

لێیە دەرگایەکمان ئەکاتەوە هەم هەم صارەلەوە

ستراتیژی [illegible] بۆ [illegible] پێشمەرگەکان [illegible] [illegible].

② سیاسەتی ضبارات الخصوصیة بەکار بهێنێت بۆ [illegible].

③ هەموو [illegible] ئەبێ لە دیفاع [illegible] تا [illegible] لە سەر [illegible] تا [illegible] هەموو [illegible]

④ هەموو [illegible] ئەگەر [illegible] بکرێت [illegible] چاکە.

دووبارە [illegible]

[illegible]

١٩٩٥/٢/١٢

الحياة 2.9.95

تركيا تشترط وقف القتال الكردي لبدء وساطتها بين طالباني وبارزاني

□ لندن - «الحياة»

■ اعلنت الحكومة التركية امس انها والولايات المتحدة تبديان قلقا على انهاء الاقتتال بين اكراد العراق وحذرتا من ان استمراره يهدد الاغاثة الانسانية ووجود قوة الحماية الغربية في الاراضي التركية. واكدت الحكومة ان تركيا قادرة على ان تتوسط بين الطرفين المتصارعين في شمال العراق ولكن ليس قبل توقف القتال.

واعتبر الناطق باسم وزارة الخارجية التركية فرهاد اتامان ان التهديد الوحيد من الاقتتال هو حزب العمال الكردستاني الذي يستخدم قواعد في شمال العراق لمواصلة حرب يشنها منذ ١٩٨٤ من اجل اقامة دولة كردية مستقلة في جنوب شرقي تركيا.

وقال اتامان ان وفدا اميركيا - تركيا مشتركا زار قبل اسبوع شمال العراق ابلغ زعيمي الحزبين المتصارعين، الحزب الديموقراطي الكردستاني والاتحاد الوطني الكردستاني ان عليهما ان يحلا النزاع بينهما في اطار شمال العراق مع الاخذ في الاعتبار وحدة العراق وسلامة اراضيه.

ولاحظ ان «اشتباكات محلية» استمرت خلال الايام القليلة في تلك المنطقة «لكننا نرحب بجهود يبذلها الطرفان من اجل التوصل الى اتفاق». وقال ان تركيا قادرة على ان تتوسط بين بارزاني وطالباني «ولكن ليس قبل توقف القتال».

الى ذلك اتهم الاتحاد الوطني الكردستاني (برئاسة جلال طالباني) الحزب الديموقراطي الكردستاني (برئاسة مسعود بارزاني) بـ «ارسال مفارز تخريبية تابعة له بهدف القيام باعمال ارهابية تستهدف ضرب المصالح الحساسة للشعب الكردي وتعطيل حركة المرور والطاقة الكهربائية في منطقتي اربيل وحلبجة في شمال العراق».

وجاء في بيان صحافي لناطق باسم الاتحاد في اربيل تلقت «الحياة» نسخة عنه «في [illegible] ١٨-١٩/٦/١٩٩٥ فجرت هذه المفارز ثلاثة اعمدة لايصال (التيار) الكهربائي بين دربندخان - حلبجة. وفي ليلة ٩-١٠/٦/١٩٩٥ تم تفجير احد ابراج الكهرباء بين كويسنجق - اربيل. وفي ٢٧/٦/١٩٩٥ زرعت المفارز التخريبية عبوة ناسفة تحت جسر «كولوس» في منطقة [illegible] تم ابطال مفعولها من قبل قوات امن المنطقة.

وزرعت احدى مفارز التخريب التابعة للحزب الديموقراطي عبوة من مادة تي ان تي وزنها ٣٠ كيلوغراما تحت جسر عام على طريق فرعي [illegible] - عينكاوه الذي تفجرت في الساعة السابعة مساء ٣٠/٦/١٩٩٥ في الحاق اضرار بالجسر».

وتابع الناطق ان هذه الفعاليات التخريبية تستهدف «الاضرار بين السكان الابرياء وتزيد الفوضى باستقرارهم وضرب مصالحهم العامة وهي الى ذلك لا تخدم في شيء مصالح السلام ونية حل المشاكل بالطرق السلمية، وانقاذ كردستان العراق من محنة الاقتتال الداخلي بين حزبي طالباني وبارزاني».

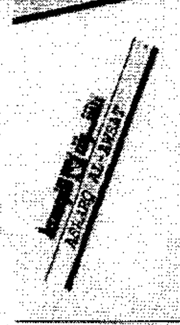
وتلقى طالباني وبارزاني رسالتين منفصلتين من دانيال ميتران زوجة الرئيس الفرنسي رئيسة مؤسسة حريات - فرنسا، وكلاوس كينكل وزير الخارجية الالماني حثا فيهما الزعيمين الكرديين على نبذ الاقتتال وحل الخلافات والمشكلات عبر الحوار السياسي. وفي لندن قدم ٢٢ نائبا بريطانيا مشروع قرار للبرلمان البريطاني طالبوا فيه الاحزاب الكردية بـ«ضمان سلامة وحرية الحركة لرئيس البرلمان الكردي والاعضاء المنتخبين» وطالبوا بوقف القتال في المناطق الكردية شمال العراق والتفاوض على سلام عاجل والعمل على اجراء انتخابات حرة.

الثاني في غضون اسبوعين للتوسط بين البارزاني والطالباني

وفد أميركي يزور كردستان العراق لإنهاء الصراع المسلح بين الميليشيات

No. 4411 - Tuesday 3/20/95

[illegible]

حزب طالباني يتهم حزب بارزاني بشن هجوم واسع

تجدد المعارك بين أكراد العراق

[illegible]

اكدت انها «الضامنة» اي اتفاق بين طالباني وبارزاني

واشنطن حذرت اكراد العراق من قبول اي «وساطة» ايرانية

الحياة

تیۆریای بزووتنەوە و سیاسەتی کاکی نەوشیروان

ستراتیژی گشتیم

هەواڵەکان پرسین:

٩) چەپاکات چۆن بۆ ئیستیعلاع ئەریت ئەلسەم
شتێک گەرسیت.

٥) ئەم نامە بە تاریخی بۆ ... پیاوی کۆمەڵ
چونکە دووەمینگە هاوڕێکەم کەس بەشەم ناکات
خۆیشی بۆ شەرەف کردنی ئیرانە ئەستانەش مجال
عادە شکایە شکایە هەم هەولات بە زەحمەتکێش بالی
پێگەیەکە را مخرب.
دوو چارە شکێن هەڵەیان بۆ ناکری نیتیە ...
لە ... شتێک دا.
چگە لەمە شکاین دەعمەکانی ... ئەمریکا هەڵیات
بەر ناکری ...
جاش تورکیا ... هەر دوو
ئیران تا بەعس سیاسەت ... درێت
تەربیە ... ناکو کاتمان لەسەر ... دە ماوە

[illegible]

[illegible] ئىران [illegible] ئامېرىكانىڭ

[illegible] ئامېرىكا [illegible]

[illegible]

ئامېرىكا [illegible] ئىران [illegible].

[illegible]

[illegible]

[illegible]

ئىران [illegible].

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible].

[illegible]

[illegible] ئامېرىكا [illegible]

شکلات یارمەتی نادات. ئەمریکا هیچ علاقەیی نییە بە

... بکار و بیر، دەرکی حسین صدام.

پارتی لەگەڵ سۆشیالیستی بە پێکەوت لەگەڵ سۆشیالیستی عیراقی

علاقەی نییە.

باشە ئەمریکا با یارمەتیمان بدات بەڵام قەدەغەی

بیەکەم حال قسە زۆرە مشکلمان چەند عەسکری نییە

بگەڕێ لەجیاتی ئیران و سوریا ئێستا ئەمێ پارتی ئێمە ئیرو هێزوهێزبە

نییە بتوانی ئەم ... کاتی ~~...~~ سیاسەت

مەرجمە بە پشتیوانی ئیران و سوریا هێزمان کە ئەگەڕێت

دووبارە پێزانمان هەیە

[illegible]

١٩٩٥/١٢/١٩

ش

بگەڕێ بەم عقب لە چاپدەکرێ ٣٠/٨ بلیت

عیراق و ... و کوردیا هەموو ... ئەگەڕێتەوە

... . [illegible]

بسم الله الرحمن الرحيم

بلاغ صحفي

/ صادر عن محادثات الحزب الديموقراطي الكردستاني والاتحاد الوطني الكردستاني ـ في طهران /

برعاية الجمهورية الاسلاميه الايرانية عقد الحزبان الكرديان الرئيسيان العراقيان ، الاتحاد الوطني الكردستاني والحزب الديموقراطي الكردستاني ، محادثات لحل خلافاتهما واعاده الاوضاع الى حالتها الطبيعيه في كردستان العراق ~~برعاية الجمهورية الاسلامية الايرانية~~ وذلك خلال الفترة ٥ - ٩ / تشرين الاول / ١٩٩٥ .

وقد ثمن الطرفان جهود الجمهورية الاسلامية الايرانية و مبادراتها السلميه منذ آذار الماضي وحتى هذا اللقاء والجهود الاخرى المبذوله بهذا الصدد .

وقد تضمن جدول اعمال المحادثات المواضيع الاساسية والاشكالية التي ينبغي ايجاد الحلول لها وهي : جعل مدينة اربيل آمنة وخالية من السلاح و واردات الكمارك وجميع الواردات الاخرى في الاقليم و انعقاد المجلس الوطني الكردستاني الاقليمي و اقامة ادارة جديدة ذات قاعدة عريضة تضم احزاباً اخرى و ممثلين من القوميات الاخرى المتعايشه في الاقليم و تطبيع الاوضاع في جميع انحاء كردستان العراق و الانتخابات القادمة وتشكيل الهيئة المحايدة لمراقبة و متابعة تنفيذ الاتفاقية الشاملة التي من المؤمل ابرامها بين الطرفين .

لقد تناولت المحادثات هذه المواضيع بالتفصيل وحققت تقدماً ملموساً في ايجاد الحلول المعقولة والعادلة لها بما يخدم مصلحة شعب كردستان والشعب العراقي بصورة عامة.

و قد تم تأجيل بعض الفقرات التي تعذر الوصول الى حلول بشأنها في هذه الجولة من المباحثات و تعهد الطرفان بالعودة الى قيادتيهما واجراء المزيد من المباحثات عما قريب برعاية الجمهورية الاسلامية الايرانيه وبهدف انجاز اتفاق شامل يحقق الاستقرار والسلام الذي يستحقه شعبنا.

اكد الطرفان على وحدة العراق وكذلك رعاية الامن الحدودي للدول الجارة تركيا وايران و سوريا.

٩٥/١٠/١١

بسم الله الرحمن الرحيم

بناءً على طلب قادة الحزبين الكرديين الرئيسيين العراقيين من الجمهورية الإسلامية الإيرانية لأجل الوساطة بينهما ولاستمرار المباحثات والمشاورات السابقة التي جرت في ٢٨ / آذار / ٩٥ و ٢٢ / نيسان / ٩٥ و ٢٨ / حزيران / ٩٥ و في ١١ / آب / ٩٥، اجتمع وفدا الاتحاد الوطني الكردستاني و الحزب الديمقراطي الكردستاني في طهران بهدف حل خلافاتهما وإعادة الأوضاع إلى حالتها الطبيعية في كردستان العراق.

استمرت المباحثات خلال الفترة ٥ - ٩ / ١٠ / ١٩٩٥ (١٣ - ١٧ مهر ١٣٧٤) وتم تحقيق تقدم ملحوظ في إيجاد الحلول للمواضيع التي طرحت على جدول الأعمال، فلقد حققت جهود الجمهورية الإسلامية الإيرانية الجادة والحثيثة تقارباً في وجهات نظر كلا الجانبين كما أدت إلى توصلهما إلى اتفاق عملي وميداني فيما يخص النقاط المدنية والعسكرية.

أكد الطرفان على وحدة العراق ورعاية الأمن الحدودي للدول المجاورة وهي تركيا وإيران و سوريا.

وتعتبر هذه الاتفاقية خطوة أساسية لأجل استقرار السلام والهدوء في كردستان العراق حتى إقامة حكم ديمقراطي في العراق بأسره.

واعتماداً على علاقات الجمهورية الإسلامية الإيرانية الودية مع الطرفين فقد أكدا على أن تتابع الجمهورية الإسلامية هذه الاتفاقية وتساهم في تهيئة الأرضية لها وتحسن تنفيذها.

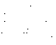
أولاً - جعل مدينة اربيل آمنة خالية من السلاح:

١- سحب جميع المسلحين والأسلحة الثقيلة والمتوسطة من مدينة اربيل وخلا بعض الأسلحة كالتي توجد لدى الاسكورتات والحمايات، يستثنى من ذلك المسلحون الذين جرى الاتفاق عليهم وعددهم (٢٥٠) مائتان وخمسون مسلحاً لحماية مقرات ومسؤولي كل واحد من الطرفين في المدينة مع تجهيزهم بسلاح خفيف على أن يتم ذلك خلال مدة أسبوعين من تاريخ توقيع الاتفاق الحالي.

٢- يكون عدد المقرات لكل من الطرفين (٣) ثلاثة.

٣- [illegible] أسبوعياً توجد في اربيل يومياً بحماية مسلحة لا تزيد عن عشرة مسؤولين ومسلحي الحزبين [illegible] لا يزيد عن (١٠٠) مائة [illegible]

٤- [illegible] (٥ خمسة) إلى (١٠) عشرة [illegible]

الأخرى المسؤولين عن حماية [illegible] أو تم تعيينهم من قبل الجهة المسؤولة عن ذلك. [illegible] مقرات الأحزاب [illegible]

خلال شهر واحد.

٤. ضمان الحرية السياسية للجميع وفي المناطق كافة.

٥. ضمان حرية التنقل في المناطق كافة وفي نقاط العبور إلى الخارج ولجميع المواطنين.

و. إعادة مقرات الأحزاب وأبنيتها المستولى عليها أو تعويضها من قبل الجهة المسؤولة عن ذلك.

٧. تنظيم القوات المسلحة للطرفين وبالتساوي.

خامساً: الهيئة المحايدة:

أ. تشكيل الهيئة المحايدة:

تتشكل الهيئة المحايدة من أطراف مراقبة يتفق على تركيبها في الجولة القادمة من المحادثات

ب. مهام الهيئة المحايدة:

١. مراقبة تنفيذ وقف إطلاق النار.

٢. تكون مسؤولة عن مدينة أربيل خلال الفترة الانتقالية - أي إلى حين تشكيل الإدارة المشتركة

٣. الإشراف على جميع الواردات خلال الفترة الانتقالية والتأكد من إيداعها في الحسابات المصرفية المحددة باسم إدارة الإقليم

٤. الإشراف على نقاط السيطرة ومداخل المدن.

٥. الإشراف والتصديق على جعل مدينة أربيل آمنة وخالية من السلاح والتفتيش عن الأسلحة للتأكد من الالتزام بالقرارات المعنية ولاتخاذ الإجراءات اللازمة

٦. فصل القوات أينما دعت الضرورة لذلك.

٧. التعاون مع المجلس الوطني والإدارة الإقليمية في إجراء التطبيع الشامل

٨. مراقبة ومتابعة تنفيذ بنود الاتفاق

٩. تأمين التنقل في جميع أنحاء كردستان العراق من المناطق ونقاط العبور إلى الخارج.

سادساً: الانتخابات القادمة:

يتعهد الطرفان بالتشاور مع المجلس الوطني والإدارة [illegible] [illegible]

[illegible] في ١٩٩٢/٥/١٩

[illegible]

[illegible]

سابعاً: التطبيع الشامل

[illegible] المجلس الوطني [illegible]

[illegible]

عناصر التطبيع الشامل:

١- يشكل المجلس الوطني والإدارة الجديدة [illegible] حسابات [illegible]

[illegible] ١٩٩٦/٨/١ [illegible] من تشكيل الإدارة الجديدة.

٢- [illegible]

٣- يشكل المجلس الوطني والإدارة الجديدة [illegible]

[illegible] تشكيل الادارة [illegible] الجديدة [illegible] التدريجي [illegible]
[illegible] خالية من جميع المقرات والمكاتب الحزبية على ان [illegible] وكذلك
تمنع في هذه الفترة مكاتب ومقرات حزبية جديدة.
[illegible] الحزب الديمقراطي [illegible] والاتحاد [illegible] فقط [illegible]
[illegible] اسبوع [illegible] اربيل [illegible] من السلاح [illegible] وكل من الطرفين الى الجهة [illegible]
قائمة باسماء اصحاب البيوت من منتسبيه وانصاره سواء كانت تلك البيوت ملكا خاصا [illegible]
[illegible] مدينة اربيل [illegible] كل من الطرفين [illegible] البيوت التي
يشغلها منتسبيه وانصاره على ان يتم اعادة جميع تلك البيوت الى اصحابها خلال شهر واحد.
[illegible] الاخرى [illegible] في اربيل [illegible] ويكون لكل مكتب [illegible]
عشرين مسلحا كحماية.
[illegible] القوات العسكرية [illegible] الى [illegible] اربيل على ان يكون لكل [illegible] مقرا
عسكريا واحدا فقط.
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible] كل من الطرفين [illegible]
اطراف اربيل:
[illegible] مدينة اربيل [illegible]
[illegible] قوات كل طرف [illegible]
[illegible]

ثانيا: الواردات:

[illegible] اربيل [illegible] من السلاح [illegible]
[illegible] الواردات الاخرى [illegible]
[illegible]
[illegible]

المواضيع والفقرات التي لم يتم التوصل الى حلول بشأنها وتقرر تأجيلها الى جولة قادمة من المباحثات

١- موقع تجميع قوات البيشمركة في أطراف مدينة أربيل

(أحيلت هذه النقطة الى خبراء عسكريين)

٢- تحديد [illegible] كل من [illegible] في مدينة أربيل [illegible]

٣- تحديد قوات الامن [illegible] من مدينة أربيل.

٤- الغاء جميع القرارات الصادرة من [illegible] خلال الفترة من [illegible] حتى تاريخ الاتفاق [illegible] رئيس [illegible] رئيس المجلس الوطني.

٥- [illegible] الجولة [illegible] الفقرة (٦) من [illegible] مواضيع الاتفاق.

٦- [illegible] الاحزاب في [illegible]

٧- [illegible]

٨- [illegible] في [illegible]

٩- [illegible] في [illegible]

وفد الحزب الديمقراطي الكردستاني

وفد الاتحاد الوطني الكردستاني

خەون یان مۆتەکە!
دیوی ناوەوەی روداوەکانی کوردستانی عیراق
(1992 - 2002)

یادداشتی رۆژانەی شەڕی ناوخۆ
هەڵگیرسانی و هەوڵەکانی کوژاندنەوە
ئایاری ١٩٩٤- ئەیلولی ١٩٩٨

§بیرەوەری
§دۆکۆمێنت
§لێدوان

پێشکەشە
بەوانەی من بە ئەندازیاری شەڕی ناوخۆ ئەزانن

هەڵگیرسانی: ئایاری ١٩٩٤

هەوڵی کوژاندنەوە: گفتوگۆ لە تاران
·خولی یەکەم (ئاب – ٩٤/٩/١٠(
·خولی دوەم (٣/٢٦ – ٩٥/٤/٢٢(
·خولی سێیەم (٦/٢٨ - ٩٥/٧/٢(

·خولی چوارەم (٥ – ٩/١٠/٩٥)

هەوڵی کوژاندنەوە: گفتوگۆ لە پاریس (١٦-٢٢/٧/١٩٩٤)

هەوڵی کوژاندنەوە: ڕێککەوتنی ستراتیجی تا ٢٠٠٠ (٢١/١١ – ٢٨/١٢/١٩٩٤)

هەوڵی کوژاندنەوە: گفتوگۆ لە ئیرلاندا
·خولی یەکەم: (٩ – ١١/٨/١٩٩٥)
·خولی دوەم: (١٢- ١٥/٩/١٩٩٥)

هەوڵی کوژاندنەوە: گفتوگۆ بە نامە (١٧/٢ – ٢٧/٣/١٩٩٦)
هەوڵی کوژاندنەوە: ڕێککەوتنی واشنتۆن (١٧/٩/١٩٩٨)
*

یادداشتی ڕۆژانەی شەڕی ناوخۆ (1994-1998)

مانگی ٥ ی ١٩٩٤:

مام جەلال بە تەمای گەشتێکی سیاسی بو لە چەند دەوڵەتێکی ئەوروپایی گرنگ دا. لە کوردستانەوە بە تەلەفۆن داوای لێ کردم لە گەشتەکەی دا منیشی لە گەڵ بم. ئەوسا نیشتەجێی لەندەن بوم.
لە دوای بەستنی کۆنگرەی گشتی یەکێتی و، لە دوای دامەزراندنی پارلەمان و دروستکردنی حکومەتی هەرێمەوە (١٩٩٢/٧/٤) من بە چەند حەفتەیەک چومە لەندەن. لەو ماوەیەدا: لە هیچ بڕیارێکی سیاسی، لە هیچ کۆبونەوەیەکی مەکتەبی سیاسی یا سەرکردایەتی یەکێتی یا هیچ چالاکیەکی سیاسی یەکێتی دا بەشدار نەبوم، خۆمم دور ڕاگرت بو لە هەمو تێکەڵاویەکی سیاسی - حیزبی. جاروبار سەردانی موع (المؤتمر الوطنی العراقی) م ئەکرد، کە بارەگاکەی لە ناوجەرگەی لەندەن دا بو، بۆ دیدەنی د لەتیف ڕەشید، د ئەحمەد چەلەبی، هانی فکێکی، عەبدولسەتار دوری و هەندێ دۆست و ناسیاوی تر.
نەمئەویست لەو گەشتەدا بەشدار بم بیانوم هێنایەوە بۆ ئەوەی خۆمی لێ بدزمەوە. ئەو ماوەیە هەمو کاتی خۆمم تەرخان کرد بو بۆ نوسین کەرەستەی دو بابەتم ئامادە کرد بو :
یەکێکیان گێڕانەوەی ڕوداوەکانی ١٩٨٨ ــ ١٩٩١.
ئەوی تریان لێکۆڵینەوەیەک لە سەر کێشەی ئاو لە نێوان نەتەوەی عەرەب و نەتەوەکانی دراوسێی دا بە هاوکاری تۆنی ئەلن سەرۆکی بەشی جوگرافیا لە سەوەس (SOAS: خوێندنگەی لێکۆڵینەوەی ڕۆژهەڵاتی و ئەفەریقایی.(
*
مام جەلال ڕۆژی ٥ ی ٤ ی ٩٤ کوردستانی بە جێ هێشت بو. سەردانی ئەڵمانیا و یۆنان و فەرەنسای کرد بو. گەڕا بوەوە ئەڵمانیا. لەو ڕۆژانەدا کۆبونەوەی مەڵبەندی ڕێکخستنی دەرەوە (ڕێکخراوەکانی یەکێتی لە ئەوروپا و ئەمەریکا) لە ئەڵمانیا هەبو.

منیشیان دەعوەت کرد بو بەڵام من پۆزشتم بۆ هێنانەوە نەچوم. مام جەلال لە بەرلین بو داوای لێ کردم بچم بۆ لای ئەگەر بۆ کاری سیاسییش نەبێ، بۆ یەکتر بینین و هاوڕێیەتی سەفەر. سەرەنجام بڕیاری چونم دا.
*

12ی ٤ ی ٩٤:
چەند رۆژێ بو رەسول مامەند هاتبوە لەندەن بۆ سەردانی خێزانەکەی. رۆژێکیان بۆ بەخێرهاتن و تازەکردنەوەی دۆستایەتی لە ماڵی خۆیان سەردانم کرد. نیوەشەو بە تەلەفۆن ئاگاداریان کردم کە لە کاتی وەرزش دا، لە یەکێ لە وەرزشگەکان دا، دلی لە لێدان وەستاوە تا گەیاندویانەتە نەخۆشخانە گیانی سپاردوە. بلیتی فڕۆکەم بڕی بو بەیانیەکەی ئەبو بچم بۆ بەرلین بۆ لای مام جەلال. بە هۆی مردنی کاک رەسوڵەوە وازم لێ هێنا. مامەوە بۆ بەشداری لە پرسەکەی دا .
*

25ی ٤ ی ٩٤:
مام جەلال هاتە لەندەن. پێکەوە دانیشتین و بڕیارم دا سەفەرەکەی بۆ ئیسپانیا و ئیتالیا و یابان لە گەڵ تەواو بکەم. بە لایەوە مەبەست بو بە خەڵکی بڵێ کە ئێمە هێشتا یەکگرتوین.
*

28ی ٤ ی ٩٤:
سەردانی ئیسپانیا
ئەمە جاری دومم بو بچمە ئیسپانیا:
جاری یەکەم، کانونی یەکەمی ساڵی ١٩٧٢ لە ڤیەنناوە چوم بۆ مەدرید بۆ سەردانی تەیب بەرواری هاوڕێی سەردەمی خوێندن و

کاری سیاسیم کە ئەوسا لە سەفارەتی عیراق دیپلۆمات بو. ئاهەنگەکانی سەری ساڵم لەوێ بەسەر برد.
جاری دومم، نیسانی ١٩٩٤ لە لەندەنەوە لە گەڵ مام جەلال چوم بۆ مەدرید بۆ بەشداری لە گەشتەکەی ئەو دا.
بەکر فەتاح نوێنەری یەکیتی بو لە ئیسپانیا، چوستی محێدین یەکێ بو لە کوردانی نیشتەجێی ئەوێ. حکومەتی ئیسپانی چەند کەسێکیان دانا بو بۆ پاراستن و ڕێکخستنی دیدەنیەکانی مام جەلال. چەندین کەسمان لە سەرکردایەتی حیزبەکان و ئەندامانی پارلەمان و نوێنەرانی ڕێکخراوە خێرخوازەکان بینی. لە بارەگای وەزارەتی دەرەوەی ئیسپانیا، وەزیری کاروباری دەرەوە خافێر سۆلانە پێشوازی کردین. لە گەڵ مام جەلال وا ڕێک کەوتبوین لەم گەشتەدا ئەو باسی هەلومەرجی سیاسی عیراق و کوردستان بکا و، منیش پێویستیەکانی کوردستانی عیراق باس بکەم و داوای یارمەتی و "دەرۆزە" یان لێ بکەم. ئەوەی من لە سەری ڕائەوەستام دەرۆزەی بۆ بکەم بریتی بو لە چەند شتێ:
·دابینکردنی کەلوپەلی خوێندنی قۆناغەکانی سەرەتایی و ناوەندی و دواناوەندی، بە تایبەتی چاپی کتێب و دەفتەر، کە حکومەتی بەغداد بەشی کوردستانی لێ نەئەدا.
·ڕێکخستنەوەی هێزی پۆلیس و ئاسایش، ڕاهێنان و مەشق و تەیارکردنیان بە چەک و ئۆتۆمۆبیل و دەزگای پێوەندی.
·یارمەتیدانی حکومەتی هەرێم، بە پسپۆڕ و کۆمپیوتەر، بۆ ئەنجامدانی سەرژمێر و ئامارگیری لە کوردستان دا.
بۆ هەمویان بەڵێنی پێ داین.
لەو چەند ڕۆژەدا بە هەلم زانی هەندێ لە نەریتە تایبەتیەکانی ئیسپانیا ببینین. داوام لە ڕێبەرەکانمان کرد سەردانی شەڕی

نابەرامبەری "ماتادۆر و جوانەگا" و، سەردانی ئاهەنگێکی سەمای "فلامینکۆ" مان بۆ رێک بخات. هەردوکیان بۆ ساز کردین.
*

سەردانی ئیتالیا
لە گەڵ مام جەلال بە فڕۆکە چوینە رۆما. شازاد سائیب، نوێنەری یەکێتی لە تورکیا و سەلاح رەشید، نوێنەری یەکێتی لە ئەڵمانیا، گەیشتنە رۆما. ئازاد فەخرەدین و ئەحمەد دەروێش کە دانیشتوی ئیتالیا بون ئەوانیش گەیشتنە گروپەکە.
بە هۆی ململانێی حیزبەکانەوە وەزارەتی پێشو لە کار خرا بو بەڵام هێشتا وەزارەتی نوێ پێک نەهات بو. چەندین ئەندامی پارلەمان و سەرکردایەتی حیزبەکان و رێکخراوی خێرخوازمان بینی. سەرۆک کۆماری ئیتالیا ئۆسکار لویجی سکالفارۆ لە کۆشکی کۆماری پێشوازی کردین. هەمان قەوانی لە ئیسپانیا بۆ وەزیری دەرەوەمان لێ دا بو، بۆ ئەمیشمان دوبارە کردەوە. بەرەو روی کۆمەڵێ کاربەدەستی باڵای وەزارەتە جیاجیاکانی کردینەوە. ئەوانیش بەڵێنی هاوکاری و یارمەتی و جێبەجێکردنی داواکانیان دا.
سەردانی فاتیکانمان کرد، پاپا کەوت بو جێگەیەکی شکا بو، ئەومان نەدی، کەسێکمان بینی کاروباری وەزارەتی دەرەوەی فاتیکانی ئەکرد.
کۆبونەوەیەکی سۆسیالیست ئینتەرناسیۆنال هەبو لە تۆکیۆ و، کۆبونەوەیەکیان بۆ رێک خست بوین لە گەڵ وەزارەتی دەرەوەی یابان. خۆمان ئامادە کرد بو بۆ سەفەر، هەم ڤیزەی یابانمان وەرگرت بو هەم بلیتی فڕۆکەمان بڕی بو.
*

2ی ٥ ی ٩٤ :

قەڵادزە سەرەتای شەڕ
شەو لە ئوتێل نوست بوین بە تەلەفۆن لە کوردستانەوە بە ئاگایان هێنایین شەڕ لە نێوان یەکێتی و پارتی لە قەڵادزە قەوماوە. لەم کاتەدا کە ئەم شەڕە هەڵگیرساوە لە نیوە زیاتری ئەندامانی مەکتەبی سیاسی یەکێتی لە دەرەوەن:
مام جەلال سکرتێری گشتی و فەرماندەی گشتی پێشمەرگەکانی یەکێتی لە گەشتی سیاسی ئەوروپایە.
رەسول مامەند، ئەندامی دەستەی کارگێڕی مەکتەبی سیاسی و ئەندامی دەستەی سەرۆکایەتی هەرێم، لە لەندەن بو چەند رۆژێکە کۆچی دوایی کردوە.
د کەمال فوئاد، ئەندامی دەستەی کارگێڕی مەکتەبی سیاسیە، لە ئەڵمانیایە.
قادری حاجی عەلی بەگ، لێپرسراوی دەزگای زانیاریە، لە سویدە.
عومەر فەتاح، لێپرسراوی مەکتەبی رێکخستنە، لە سویدە.
منیش کە بە ناو ئەندامی مەکتەبی سیاسی و بە کردەوە و بەراستی دور لەو دەزگا و دەسەڵاتەم ١٦ مانگ زیاترە نیشتەجێی لەندەنم.
ئەوانەی لە کوردستانن:
کۆسرەت رەسول عەلی، ئەندامی دەستەی کارگێڕی مەکتەبی سیاسی یەکێتی و، سەرۆکی ئەنجومەنی وەزیرانە.
جەبار فەرمان، ئەندامی دەستەی کارگێڕی مەکتەبی سیاسی یەکێتی و، وەزیری پێشمەرگەیە و جێگری فەرماندەی گشتیە.
عومەری حاجی عەبدوڵا (ملازم عومەر)، ئەندامی سەرکردایەتی و، سەرپەرشتیاری مەڵبەندی رێکخستنی سلێمانیە.
د فوئاد مەعسوم ئەندامی دەستەی کارگێڕی مەکتەبی سیاسیە.

فەرەیدون عەبدولقادر، ئەندامی دەستەی کارگێڕی مەکتەبی سیاسی و. بەرپرسی دەزگای راگەیاندن و لە هەمان کات دا سەرنوسەری "کوردستانی نوێ" یە.
مستەفا چاوڕەش، ئەندامی سەرکردایەتی یەکێتی و، لێپرسراوی مەڵبەندی ٨ ی رێکخستنی یەکێتیە. بارەگای سەرەکی لە رانیەیە. قەڵادزە کەوتۆتە سنوری کار و دەسەڵاتی ئەوەوە.
عومەری سەید عەلی، ئەندامی سەرکردایەتی یەکێتی و، لێپرسراوی مەڵبەندی ١ ی رێکخستنی سلێمانیە.
سالار عەزیز، ئەندامی سەرکردایەتی یەکێتی و، پارێزگاری سلێمانیە.
ئەرسەلان بایز، ئەندامی سەرکردایەتی یەکێتی و، لێپرسراوی مەڵبەندی رێکخستنی هەولێرە.
عیماد ئەحمەد، ئەندامی سەرکردایەتی یەکێتی و، لێپرسراوی مەڵبەندی رێکخستنی کەرکوکە.
چەتۆ حەوێزی، ئەندامی سەرکردایەتی یەکێتی و، لێپرسراوی مەڵبەندی رێکخستنی سۆرانە.
عارف روشدی، ئەندامی سەرکردایەتی یەکێتی و، لێپرسراوی مەڵبەندی رێکخستنی ئاکرێیە.
حەسەن کوێستانی، ئەندامی سەرکردایەتی یەکێتی و، لێپرسراوی مەڵبەندی رێکخستنی دهۆکە.

*

راپۆرتی رەسمی م س – یەکێتی کە بۆ مام جەلالیان ناردوە و ئەمڕۆ بە فاکس وەرمان گرت روداوەکە بەم جۆرە ئەگێڕێتەوە :
بۆ هەڤاڵی بەڕێز مام جەلال + مەڵبەندی دەرەوە
لە م س ەوە
سەڵاوێکی گەرم

رۆژی ١٩٩٤/٥/١ عەلی حەسۆ میرخانی ژاژۆکی لە گەڵ بابەکر پشدەری جێگری لقی ١١ بە هێزێکەوە، دەچنە سەر قەڵادزە بۆ تێکدانی ژمارەیەک دوکان، کە ئیدیعایان کردوە هی باوکێتی. لەوێ جەماوەر نارەحەت ئەبن و دۆخەکە ئاڵۆز ئەبێ. هەڤاڵ مام جوتیار و ژمارەیەک لە تێکۆشەرەکانی یەکێتی لە گەڵ جەماوەر ئەبن. پاشان مامۆستا دەلگەیی و پیاوچاک ئەکەونە بەینەوە و لە یەکتر جیایان ئەکەنەوە. لەو دەمەدا پاش بڵاوەلێکردن کاک جوتیار و دەستەیەک پێشمەرگە کە بە لای چەکدارەکانی عەلی و ئەوانەی لق دا رەت ئەبن لە ناکاو دەستڕێژ لە مام جوتیار ئەکەن، خۆی و دو پێشمەرگە شەهید ئەبن. ئەو ئێوارەیە هەڤاڵانی ئێمە کۆ نابن بۆ کۆنترۆڵکردنی وەزعەکە و وەرامدانەوەی دەستدرێژی، شەو هێزێکی یەکێتی لە گەڵ هەڤاڵ عەلی نەبی ئەچنە هانای برادەرەکانمانەوە ئەچنە سەر لیژنەی ناوچەی قەڵادزە کە خۆیان بۆ شەڕ حازر کرد بو. ئەبێ بە شەڕ و لەو شەڕەدا هەڤاڵ عەلی نەبی شەهید ئەکرێ و هەڤاڵ ئیسماعیل وەرتی بە خەستی بریندار ئەبێ گوللە لە سەری داوە، پاش ئەوە هەلومەرج ئاڵۆزتر ئەبێ و هەڤاڵانی یەکێتی و جەماوەر ناچار ئەبن دەست بکەنەوە و قەڵادزە پاک بکەنەوە.
کەسوکاری شەهیدەکان و عەشیرەت و هەڤاڵانیان زۆر توڕە ئەبن و ناوچەی رانیە و لق و چوارقوڕنە ئەگرن. ئێمە بە پەلە دەستەیەکمان نارد، هەڤاڵ دارۆ شێخ نوری وەزیری دارایی و هەڤاڵ یونس رۆژبەیانی، بەیانی زوی ١٩٩٤/٥/٢ بۆ چارەسەرکردنی وەزعەکە. بە داخەوە ئەمڕۆ عەسر هەردوکیان بروسکەیان دا کە لە بەر توڕەیی خزم و عەشیرەتی هەڤاڵ عەلی نەبی و شەهیدەکان بۆیان ناکرێ کۆنترۆڵی وەزعەکە بکەن بۆیە بە پەلە پێشنیارمان کرد هەڤاڵ کۆسرەت، سەرۆک وەزیر و د رۆژ

شاوەیس جێگری سەرەک وەزیران و هەڤاڵ ئازاد بەرواری بچن خۆیان لە نزیکەوە دەست بە سەر وەزعەکەدا بگرن و بەر بە تەشەنەکردن بگرن. ئێستە ئەو برایانە بەرەو ئەوێ ئەجوڵێن.
ئەم ساتە هەواڵی د رۆژ وا ئەگەیەنێ کە پەشیمان بونەتەوە نایانەوێ لە گەڵ کاک کۆسرەت بچن.
تێبینی: ناونیشانی راپۆرتەکە بە خەتی د فوئاد و ناوەرۆکەکەی بە خەتی فەرەیدون نوسراوە.
ئەمە گێرانەوەی یەکێتیە بۆ سکرتێرەکەی ئەبێ گێرانەوەی پارتی چۆن بێ بۆ سەرۆکەکەی؟ شەڕی دو تاقمی چەکدار لە سەر ئەرز و دوکان چ پێوەندی بە داگیرکردنی بارەگای حیزبیی ناوچە و لقەوە هەیە و شەڕ لە قەڵادزێ بوە بۆچی ئەبێ رێگە بدرێ بگاتە رانیە؟
*
حەسۆ میرخان ژاژۆکی بارزانیە و لەو کەسانەیە بە گەنجی لە گەڵ مەلا مستەفا چۆتە یەکێتی سۆڤیت. لە دوای ١١ ی ئازاری ١٩٧٠ بۆتە ئامیر فەوجی حەرەس حدود. لە دەسپێکردنەوەی شەڕدا (١٩٧٤) بۆتە فەرماندەی هێزی کاوە. بارەگای هێزی کاوە لە پشدەر بوە. هەر لەوێ ژنێکی لە بنەماڵەیەکی ئەوێ هێناوە و پارچە ئەرزێکی لە قەڵادزێ وەرگرتوە. حەسۆ لە هێرشی "جود" دا بۆ سەر هێزەکانی یەکێتی لە چیای قەندیل کوژرا (١٩٨٣). عەلی کوڕی حەسۆیە لە ئێران گەورە بوە و خوێندویەتی و ئەفسەرە لە لیوای تایبەتی پاراستنی مەسعود بارزانی.
مام جوتیار (محەمەد ئەحمەد محەمەد) سەردەمێ موختاری هێرۆ بوە. فەرماندەی تیپی جوتیارانی یەکێتی بوە. کەسایەتیەکی ناسراو و بەڕێزی ناوچەکەیە. عەلی نەبی و سمایل وەرتی سەردەمێ سەرتیپی یەکێتی بون و بەر لە راپەڕین لە فەرماندەکانی شانە چەکدارەکانی بروسک و شالاو بون و، یەکەم گوللەی راپەڕین لە

رانیه عەلی نەبی تەقاند بوی. دانیشتوانی ناوچەکە ئەم سێ کەسایەتیەیان بە قارەمانی خۆیان ئەزانی .
دارۆی شێخ نوری وەزیری دارایی (نوێنەری یەکێتی) و، یونس رۆژبەیانی وەزیری ناوخۆ (نوێنەری پارتی) کە لە هەولێرەوە چون بۆ رانیە بۆ دامرکاندنەوەی نائارامیەکە. ئەوان و هەندێ لە لێپرسراوەکانی پارتی لە بارەگای مەڵبەندی ٨ ی یەکێتی بون نەیان توانی بو مستەفا چاوڕەش کە بەرپرسی راستەوخۆی ناوچەکەیە، ببینن خەریکی ناشتنی تەرمی کوژراوەکانی یەکێتی بوە.
*
مەکتەبی سیاسی یەکێتی و پارتی پێکەوە ئەم "رونکردنەوە" یەیان بڵاو کردۆتەوە:
"ئەی جەماوەری بە شەرەفی کوردستان!
بە داخەوە رۆژانی ١ ی ٥ و ٢ ی ٥ ی ١٩٩٤ چەند کارەساتێکی دڵتەزێن لە شاری قەڵادزە رویان دا و لە ئەنجام دا چەند کادر و پێشمەرگەی هەردولا شەهید بون. ئەم روداوە دڵتەزێنە ئەنجامی ناکۆکی و خیلافێکە کە دورە لە هەردو حیزب و بە بێ ئاگاداری لێپرسراوانی هەردو حیزبی هاوپەیمان روی داوە.
لێرەدا داوا لە هێزی هەردولا لە ناوچەکانی قەڵادزێ دەکەین کە دەستبەجێ بڵاوەی لێ بکەن و بە هێمنی بگەڕێنەوە جێگای بنکە ئاساییەکانی خۆیان. هەر کێشەیەک روی دا و هەر ئیجرائاتێک پێویست بێ بکرێ بەرەو روی حکومەتی هەرێم بکرێتەوە.
بۆ ئاگاداریی جەماوەری بە شەرەفی کوردستان لیژنەیەکی باڵای مەکتەبی سیاسی هەردولا و حکومەتی هەرێم روی کردۆتە ناوچەکە بۆ خامۆشکردنەوەی باری نائاسایی و چارەسەرکردنی ئەو ئاڵۆزی و گیروگرفتە.

پێویسته له سهر ههمو لێپرسراوهکان و لیژنهکانی ههردولامان دهستبهجێ باری نائاسایی ناوچهکانیان هێمن بکهنهوه و به گیانی برایهتی و هاوپهیمانێتی رهفتار بکهن و ئاسایش و تهبایی بپارێزن.
مهکتهبی سیاسی پارتی دیمۆکراتی کوردستان
مهکتهبی سیاسی یهکێتی نیشتمانی کوردستان ٢ ی ٥ ی ١٩٩٤"
*

هێزهکانی پارتی بارهگای رێکخراوه دیمۆکراتیهکانی یهکێتیيان له بادینان داگیر کرد.
*

3ی ٥ ی ٩٤:
رۆژانه دهیان کهس و گروپ تهلهفۆن بۆ مام جهلال ئهکهن داوای لێ ئهکهن به پهله بگهڕێتهوه بۆ کوردستان بۆ ئهوهی وهزعهکه کۆنترۆڵ بکرێ و شهڕهکه بکوژێتهوه. مهسعود بارزانی و نێچیروان بارزانی و هوشیار زێباری له پارتی و کۆسرهت رهسول و جهبار فهرمان و د فوئاد مهعسوم و د بهرههم سالح له یهکێتی به تهلهفۆن بهردهوام له گهڵ مام جهلال له سهر خهتن. مام جهلال به فاکس ئهم پهیامهی بۆ مهسعود بارزانی و ههردو م س نارد:
له مام جهلالهوه
بۆ برای خۆشهویستمان کاک مهسعود بارزانی بهڕێز
سڵاوێکی گهرم
زۆر به داخهوه خهبهره ناخۆش و دڵتهزێنهکانی شهڕی نێوان نهفامان و نامهسئولانی پارتی و یهکێتیمان بیست. من و کاکهنهوه (مهبهستی بهندمیه) دهسبهجێ بروسکهمان کردوه بۆ م س — ی ن ک که پهیڕهوی ئامۆژگاری جهنابت بکهن. ههقه ئهمڕۆ جهنابتان دهوری مێژویی خۆتان ببینن بۆ گێڕاندنهوهی ئارامی و ئاسایش و برایهتی و یهکێتی نێوان پ د ک و ی ن ک.

پێم باشە جەنابت سەرۆکایەتی هەردو م س بکەیت بۆ راگرتنی دەستبەجێی شەڕ و دانانی لیژنەی لێکۆڵینەوە و سزادانی تاوانباران.
لە غیابی من دا هەقە جەنابت دەوری خۆتان لە جیاتی هەردوکمان لە ناو هەردو حیزب دا ببینن بە دوربینیی خۆتان چارەی پەلەی وەزعەکە بکەن.
لە سەر هەردو م س پێویستە پەیڕەوی ئامۆژگاریەکانی کاک مەسعود بکەن. ١٩٩٤/٥/٣
وێنەیەک بۆ م س – ی ن ک
وێنەیەک بۆ م س – پ د ک
تێبینی: ئەم پەیامە بە خەتی مام جەلال نوسراوە.
*
"بانگەوازی مەسعود بارزانی بۆ راگرتنی شەڕ
بسم الله الرحمن الرحیم
هەرچەندە زوڵمێکی زۆر لە پارتی کراوە لەم روداوانەی دوسێ رۆژی رابوردو لە ناوچەی قەڵادزێ و رانیە و سلێمانی و لە بەر ئەوەی چارەنوسی گەلی کورد لە مەترسیەکی یەکجار زۆر گەورەدایە و بۆ ئەوەی چیتر کارەساتی دڵتەزێن رو نەدات داوا دەکەم لە هەمو لایەک هێمنی بپارێزن و شەڕ بوەستێنن دەستبەجێ.
داواکارم رۆژی ٤ ی ٥ ی ١٩٩٤ کۆبونەوەی سەرکردایەتی بەرەی کوردستانی ببێ لە گەڵ مەکتەبی سیاسی پارتی و یەکێتی نیشتمانی کوردستان بۆ دیراسەتی ئەم وەزعە و چارەسەرکردنی.
ئێمە هەمیشە بۆ بەرژەوەندی بەرزی گەلی کود و کوردستان بەرژەوەندی ترمان بەلاوە ناوە. وا ئەم جارەش بۆ خاتری گەلی کورد دیسان واز لە مافی خۆمان دێنین تا مافی کورد بپارێزین. بە پێویستی دەزانم سوپاسی هەڵوێست و موبادەرەی لایەنە سیاسیەکان

و شەخسیاتی خێرخواز بکەم کە زۆر ماندو بون و هەوڵێکی زۆریان دا.
مەسعود بارزانی ٣ ی ٥ ی ١٩٩٤"
*

م س یەکێتی "بانگەواز" ێکی دەرکردوە "لە سەر شەڕی دهۆک و سلێمانی و کەرکوک"
"پێرێ ئێوارە لە سەر روداوە دڵتەزێنەکانی ناوچەی قەڵادزێ و رانیە هەردو مەکتەبی سیاسی یەکێتی نیشتمانی کوردستان و پارتی دیمۆکراتی کوردستان بەیاننامەیەکی هاوبەشیان دەرکرد بۆ رێگە گرتن لە پەرەسەندنی شەڕ و ناکۆکی، بەڵام بە داخەوە دوێنێ روداوەکان ناوچەکانی زاخۆ و سلێمانیشیان گرتەوە.
ئێمە بە گیانی هەستکردن بە مەسئولیەت بەرامبەر بە مەترسی ئەو روداوانە لە سەر ئایندەی گەلەکەمان و دەسکەوتەکانی داوا لە هەمو مەڵبەند و لقەکان و هێزەکانی هەردولا دەکەین بە پەلە شەڕ لە هەمو شوێنێ رابگرن و رێگا بە تەقینەوە نەدەن، سبەینێیش سەرکردایەتی سیاسی بەرەی کوردستانی کۆ دەبێتەوە و رێگە چارەسەر دادەنێ.
زۆر سوپاسی هەمو لایەنە سیاسیەکان و کەسایەتیە دڵسۆزەکانی گەلەکەمان دەکەین بۆ ئەو هەوڵ و قسەکردنەیان لە گەڵ بەرێز کاک مەسعود بارزانی دا بۆ دەرکردنی بانگەوازەکەی، هەروەها بۆ هەمو ئەو هەوڵانەی کە رویان کردە راگرتنی ئاگری شەڕ.

مەکتەبی سیاسی یەکێتی نیشتمانی کوردستان ٣ ی ٥ ی ١٩٩٤"
*

د فوئاد مەعسوم و فەرمیدون عەبدولقادر چو بون بۆ لای کاک مەسعود و م س پارتی لە سەلاحەدین تکایان لێ کرد بون کە رێگە

نەدەن بارەگاکانی یەکێتی لە بادینان بگیرێ ئەگینا لە سلێمانیش بارەگاکانی پارتی ئەگیرێن.
دەمەو نیوەڕۆ هێزەکانی پارتی بارەگاکانی مەڵبەندی ٤ ی دهۆکیان داگیر کرد عەسری هەمان ڕۆژ هێزەکانی یەکێتی بارەگاکانی لقی ٤ ی سلێمانییان داگیر کرد. لە دهۆک تەقە نەبوە لە سلێمانی هەندێ تەقوتۆق بوە بەڵام زەرەری گیانی لێ نەکەوتۆتەوە.
جەلالی حاجی حسێن، سەردەمێ پێشمەرگەی شۆڕشی ئەیلول و یەکێ لە پێشمەرگەکانی دەسپێکردنەوەی شۆڕشی نوێ و، سەردەمێ بەرپرسی پاسۆک، لە کاتی ناوبژی نێوان هێزەکانی یەکێتی و پارتی لە سلێمانی کوژراوە. جەلال کەسایەتیەکی ناسراو و بەڕێزی سلێمانی بو، هاوڕێیەکی نزیکی ساڵانێکی دورودرێژم بو. چەندین ساڵ بو نیشتەجێی شام بو. م س – یەکێتی بەم بۆنەیەوە بەیاننامەیەکی دەرکردوە.
*

4ی ٥ ی ٩٤:
ڕێککەوتننامەی م س – ی ن ک و پ د ک
"لە کۆبونەوەی هاوبەشی ٤ ی ٥ ی ١٩٩٤ ی هەردو مەکتەبی سیاسی بە سەرپەرشتی هەڤاڵ مەسعود بارزانی لە هاوینەهەواری سەلاحەدین بە بەشداری هەڤاڵان د فوئاد مەعسوم، کۆسرەت رەسول عەلی، فەرەیدون عەبدولقادر، مەلا بەختیار و سەعدی ئەحمەد پیرە وە لە لایەن پارتیەوە هەڤاڵان عەلی عەبدوڵا، سامی عەبدوڕەحمان، جەوهەر نامیق، د ڕۆژ نوری شاوەیس، موحسین دزەیی، د جەرجیس و عیزەدین بەرواری، بڕیار لە سەر ئەم خاڵانەی خوارەوە درا:
.1کۆمیتەیەکی هاوبەش لە یەکێتی نیشتمانی کوردستان و پارتی دیمۆکراتی کوردستان بۆ ناوچەکانی سلێمانی و کەرکوک و قەڵادزە

و رانیە بۆ راگرتنی شەڕ و نەهێشتنی شوێنەواری شەڕ و حاڵەتی شەڕ.
.2کۆمیتەیەکی هاوبەش بە هەمان شێوە و بە هەمان دەسەڵات و بۆ ئەو کارانەی فەقەرەی (١) بچێ بۆ ناوچەکانی دهۆک، زاخۆ، ئامێدی و ئاکرێ و هەمو ناوچەی بادینان.
.3هەمو گیراوەکان بدرێنەوە بە یەکتری.
.4ئەبێ بە پەلە بارەگاکان بدەنەوە بە یەکتر.
.5ئەبێ بێ هیچ مەحتەلکردن مومتەلەکاتی یەکتر هەمو شت و هەمو ئامێر و دەزگای یەکتری بدەنەوە بە یەکتری.
.6تەحەشودات هەمو هەڵگیرێ و هیچ هێزی تازەش لە روی یەکتر و دژی یەکتر کۆ نەکرێتەوە.
.7راگەیاندن شوێنەواری شەڕ نەهێڵێ و هەردولا بەرپرسیارن لە راگەیاندن بە گیانی برایەتی و ئاشتی و تەبایی.
.8هیچ جۆرە تەصریح و قسەیەک رێگە پێ نەدرێ بە بێ تەوجیهاتی مەرکەزی.
تێبینی: ئەم رێکەوتننامەیە بە خەتی فەرمیدون نوسراوە.
*
5ی ٥ ی ٩٤:
سەرچڵ قەزاز گەیشتە رۆما.
بارەگا و گەنجینەکانی سەرچڵ قەزاز لە زاخۆ داگیر کراوە و ئەحمەدی کوڕیشی گیراوە. مام جەلال بە فاکس ئەم پەیامەی بۆ م ب نارد:
لە مام جەلالەوە بۆ کاک مەسعودی بەڕێز ١٩٩٤/٥/٥
سڵاوێکی گەرم
ئیمڕۆ کاک سەرچڵ ئاگاداری کردم کە دوێنێ شەو و ئیمڕۆ بەیانی واتە دوای دو رۆژ لە رێکەوتنەکەی بە ئیشرافی جەنابت کراوە،

بارەگاکەیان تاڵان کردوە و هەرچی تێدا بوە بردویانە. هیوادارم ئەمر بدەن دەستبەجێ کەلوپەلەکان کۆ بکرێنەوە و نەفەوتێت چونکە موڵکی شەخسی سەرچڵە و بایی سەدان هەزار دۆلارە بە قسەی کاک سەرچڵ. هیوادارم ئەمر بدەن بە بادینان ئەو کارانە نەکەن.
وێنەیەک بۆ م س – ی ن ک بۆ ئاگادارکردنی کاک فەرەیدون
وێنەیەک بۆ سەرکردایەتی بەرەی کوردستانی بەڕێز بۆ چاوەدێری کردنی جێبەجێکردنی ڕێککەوتنەکە.
تێبینی: ئەم پەیامە بە خەتی مام جەلال نوسراوە.
*

هێزەکانی پارتی بارەگای مەڵبەندی ٧ ی یەکێتی‌یان لە ئاکرێ داگیر کردوە. ڕێباز و سلەیمان عەرەب کە دو فەرماندەی دێرینی پێشمەرگەکانی یەکێتی بون بە زیندویەتی گیراون و کوشتویانن. ئەم بارەگایە ڕێگر بو لە ڕێگەی گواستنەوەی هێزەکانی پارتی لە بادینانەوە بۆ سۆران. ڕێباز، لە دوای ڕاپەڕین، هەندێ لە بیرەوەریەکانی خۆی لە دو کتێب دا بڵاو کردەوە هەرکەس ئەو دو کتێبەی خوێندبێتەوە ئەزانێ ڕێباز تا چ ئەندازەیەک دژی شەڕی ناوخۆی کورد – کورد بو.
هەر ئەمڕۆ هێزەکانی پارتی هەڵیان کوتاوەتە سەر بارەگای یەکێتی لە مەسیفی سەلاحەدین ١٤ کەسی تێدا بوە هەمویان کوشتون لەوانە ٦ یان بە دیلی گوللەباران کراون.
*

سەرەڕای ئەو هەمو بەیان و بانگەوازەی هەردولا دەستدرێژی و هێرش و پەلامار بۆ سەر یەکتری بەردەوامە ئەمە چی لێ ئەخوێنرێتەوە؟
-یان سەرکردە و سەرکردایەتی پ د ک و ی ن ک دەسەڵاتیان بە سەر هێزە چەکدارەکانیان و حیزبەکانیان دا نەماوە.

-یان ئەو بڵاوکراوانە بۆ چاوبەست و تەفرەدانی رای گشتیە، ئەوان خۆیان لە پشت ئەم روداوانەوەن.
ئەگینا رێی تێ ئەچێ ئەگەر خۆیان ژێربەژێر فەرمانیان بۆ دەرنەکەن کەسیان بوێرن کاری لەو بابەتە بکەن!
هەمو ئەو نامانەی کە هاورێ و دۆست و ناسیاوەکانم بۆیان ئەنوسیم و، هەمو ئەو هەواڵ و دەنگوباسانەی لە وڵاتەوە ئەگەیشتن و، هەمو ئەوانەی لە کوردستانەوە ئەهاتن بۆ ئەوروپا و، هەمو ئەوانەی لە ئەوروپاوە سەردانی کوردستانیان ئەکرد، لە چەند مانگی رابوردودا، وایان رائەگەیاند کە ناکۆکی لە نێوان یەکێتی و پارتی دا لە جاران قوڵتر بۆتەوە. لە ریزی سەرەوە دابەزیوە بۆ ریزەکانی خوارەوە و چۆتە ناو خەڵکەوە. ئاگر کەوتنەوە، گەورە بێ یا پچوک، پێویستی بە یەک پریشکە، ئەو پریشکە لە قەڵادزێوە دەستی پێ کردوە. ئەگینا شەڕێ لە شارێکی سنوریی چەپەک و وێرانی وەکو قەڵادزێ، لە سەر پارچەیەک ئەرز و چەند دوکانێ، بۆ ئەبێ وا بە خێرایی و ئاسانی بتەنێتەوە بۆ لق و ناوچە و مەڵبەند و کۆمیتەکانی رانیە و سلێمانی و دهۆک و زاخۆ و ئاکرێ؟
*
6ی٥ ی ٩٤:
ئەمڕۆ بە فاکس وێنەی ئەم رێککەتننامەیەمان پێ گەیشت:
پێش نیوەشەوی ٩٤/٥/٥ لە ماڵی مام جەلال بەڕێزان کاک نێچیرڤان ئەندامی مەکتەبی سیاسی - پ د ک، د. ئەحمەد چەلەبی سەرۆکی دەستەی راپەڕینی کۆنگرەی نیشتمانی عیراقی، د. فوئاد مەعسوم ئەندامی م س - ی ن ک هەردولا ی ن ک و پ د ک رێککەوتن لە سەر ئەم خاڵانەی خوارەوە:

.1هیچ لایەنێکیان هێز بۆ پارێزگای هەولێر نەنێرن نە هێزی پ. د. ک لە ئاوی قەندیل بپەڕێتەوە نە هێزی ی.ن. ک لە پارێزگای سلێمانی و کەرکوک بۆ پارێزگای هەولێر بێن.
.2هەردولا هیچ هێزێک لە دەرەوەی هەولێر نەهێننە ناو هەولێر.
.3هەردولا هەر هێزێکی لەم حەفتەیەدا هێناویانەتە دەوروبەری هەولێر و ناوشاری هەولێر هەموی بگەڕێتەوە شوێنی پێشوی خۆی.
.4هەردولا پشتگیری لە هەنگاوەکانی لیژنە ئەمنیەکە دەکەن کە لە لایەن هەردولایان داندراوە بۆ پاراستنی هێمنی و ئاسایشی هەولێر
ئیمزا: نێچیروان فوئاد ئەحمەد چەلەبی
تێبینی: ئەم رێککەوتنە بە خەتی د فوئاد مەعسوم نوسراوە.
*
ئەمڕۆ کاک مەسعود بە فاکس ئەم نامەیەی بۆ مام جەلال نارد:
برای بەڕێز و خۆشەویستم مام جەلال پێشکەشە
دوای سڵاوێکی برایانە
زۆر زۆر بە داخەوە روداوی زۆر ناخۆش و دڵتەزێن رویان دا لەم چوار رۆژی رابردو کە بە خەیاڵم نەدەهات شتی وا لە نێوان پارتی و یەکێتی رو بدات.
خەڵکی نەفام و نەزان و هەندێک خائینیش بە داخەوە مەیدانیان بۆ خۆش بوە یاری بە چارەنوسمان بکەن.
من هەمو هەوڵێکم داوە و ئەیدەم کۆنترۆڵی وەزعەکە بکەم و لیجانمان دانان بۆ محافەزەکان. بەڵام دیسان سەرپێچی هەر هەیە.
نابێ کۆل بدەین و ئەبێ ئینشائەڵا ئیرادەی خێر سەرکەوێت.
ئێستاش ئەم کارانەمان کردون:

.1نێچیروان و د ئەحمەد چون بۆ ماڵی جەنابت بۆ سەردانی هێرۆ خان و بۆ ئەوەی خەڵک هەموی بزانن کە ماڵی جەنابت ماڵی منە و ڕەفتاری منالانەی خەڵکانێک تەئسیر لە برایەتیمان ناکات.
.2لیژنەیەکمان دانا بۆ نەهێشتنی مظاهری توتر لە هەولێر. وە هەمو هەوڵێک درا بۆ ئەوەی لە هەولێر وەزعەکە بپارێزین و لە شوێنەکانی تریش موعالەجەی بکەین .
.3کاک کۆسرەت و کاک د رۆژ چون بۆ سلێمانی.
.4کاک فەرەیدون و کاک ئازاد بۆ دهۆک.
.5کاک عارف و کاک مەلا بەختیار بۆ هەولێر بۆ جێبەجێکردنی بڕیارەکان کە کارێکی ئاسان نیە و بە داخەوە شتی وا ڕوی دا کە مرۆڤ حەز ناکات باسیان بکات لە بەر سومعەی گەلەکەمان.
برای خۆشەویستم مام جەلال:
پێشمەرگە و کادری پارتی بە ساغی گیراون و ئیعدام کراون. بریندار لە خەستەخانە دەریان هێناوە و شەهیدیان کردوە. شتی وا زۆرە نامەوێت زیاتر نارەحەتت بکەم. چونکە ئەزانم لە من نارەحەتتری بۆ ئەم وەزعە ناخۆشە.
شتی نامەعقول و ناڕاست زۆر کراوە بەڵام هەر دەبێ خەبات بکەین بۆ تەبایی و برایەتی و فێرکردنی خەڵک بۆ ئاشتی و برایەتی و تەبایی نەک بۆ شەڕ.
ئینشائەڵا کە تەشریفت هاتەوە ئەبێ لە بنەڕەتەوە ئەم وەزعە عیلاج بکەین یان وا بڕوات زۆر باشترە بۆ هەردوکمان بۆ خۆمان بڕۆین با روزەرد نەبین.
زۆر بە پێویستی دەزانم هەرچی زوتر تەشریف بێنەوە بۆ لامان بۆ ئەوەی پێکەوە بەڵکو هەم برینەکان سارێژ بکەین و هەم عیلاجێک لەم وەزعە بکەین و سود لەم چەند تەجروبانە وەرگرین.
زۆر زۆر سڵاوم بۆ کاک نەوشیروان و بە ئومێدی دیدارتان.

5-6/5براتان مەسعود بارزانی
تێبینی: ئەم پەیامە بە خەتی کاک مەسعود نوسراوە.
*

7ی ٥ ی ٩٤:
مام جەلال بە فاکس ئەم پەیامەی بۆ کاک مەسعود نارد:
لە مام جەلالەوە
بۆ برای خۆشەویستمان کاک مەسعودی بەڕێز
سڵاوێکی گەرم
وەک پێکەوە باسمان کرد، بە زوترین کات بە ڕێ دەکەوین بەرەو شام. دوبەیانی ئێوارەکەی هەمومان دەگەینە شام. کاکە نەوش زۆر سڵاوی هەیە. هەمومان هیوامان زۆرە کە جەنابت کۆنترۆڵی تەواوی وەزعەکە بکەن تاکو دەگەینەوە و پێکەوە چارەی دەکەین. لە شامیشەوە هەوڵ دەدەین قسەتان لە گەڵ بکەین. پێم باشە بەردەوام هەردو م س ئامۆژگاری بکەن و ماوەی هیچ جۆرە کارێکی ناخۆشی دڵتەزێنی تر نەدرێت.
هەر شاد و سەرکەوتو بن
ئیتالیا ١٩٩٤/٥/٧
تێبینی: ئەم پەیامە بە خەتی مام جەلال نوسراوە.
*

مام جەلال بە فاکس ئەم پەیامەی بۆ د بەرهەم سالح، نوێنەری یەکێتی لە ئەمەریکا، نارد:
لە مام جەلالەوە بۆ د بەرهەمی بەڕێز
بە خزمان رابگەیەنە کە
.1مام جەلال و برایانی تری م س کە لە دەرەوەی وڵاتن بە پەلە بە ڕێ دەکەون بۆ شام و لەوێشەوە بۆ وڵات.

.2لە گەڵ کاک مەسعودیش قسە کراوە کە بێتە پیریانەوە لە سەر زێیەکە.
.3زۆر بە داخەوە وەک رەچاومان دەکرد خزمان نەهاتنە دەست. پێم وابو بە پەلەو بە فڕۆکە لە فرانکفۆرتەوە بۆ ئەنچەرلیک و لەویشەوە بۆ وڵاتم دەبەن. کەچی وا دەرنەچو.
.4تورکیا چەند جیهەتێکە. من باوەڕم بە میت نیە. زۆر ترسم هەیە لە تورانیەکان و کۆنتەرگۆریللا. بۆیە بەو جۆرە بە تورکیادا ناچم.
.5دەچم بۆ شام. گەر لەوێرا توانیم بە زەمین دا دەچینەوە. ئەگینا با خزمان لە زاخۆرا بە هەلیکۆپتەر بمانبەنەوە بۆ ناوچەیەکی ئەمینی خۆمان.
.6لە گەڵ السید الحکیم قسەم کردوە، وەعدی بۆ لە ئێران وەرگرتوم بە وێدا بچمەوە. پێم وایە ئێرانیش دەیەوێ ئاشت بێتەوە لە گەڵمان دوای شکانی ئەم دواییەی ئیسلامیەکان و لە ترسی هاتنەوەی سەدام بۆ کوردستان.
تێبینی: ئەم پەیامە بە خەتی مام جەلال نوسراوە.
هێزەکانی پارتی شارەکانی هەریر و باتاسیان گرت و بارەگاکانی یەکێتی‌یان لە کەسنەزان و مەلا ئۆمەر داگیر کرد.
*

9ی ٥ ی ٩٤:
نیوەڕۆکەی میوانی د ئەکرەم جاف بوین کارمەندی "فاو" ی رێکخراوی نەتەوە یەکگرتوەکانە نیشتەجێی رۆمایە. ئێوارەش لە گەڵ مام جەلال و سەرچڵ قەزاز لە رۆماوە بە فڕۆکە چوین بۆ دیمەشق لە سوریا.
دانای ئەحمەد مەجید نوێنەری یەکێتی‌یە لە سوریا .
*

10ی ٥ ی ٩٤:

بانگەوازی مام جەلال بۆ وەستانی شەڕ لە کوردستان:
هەڤالانی بەڕێز
پێشمەرگە قارەمانەکانی کوردستان
بە سلاوێکی گەرمەوە
داواتان لێ دەکەم کە دەسبەجێ بچنەوە شوێنەکانی خۆتان و دەست لە هەمو پێکدادان و بەگژیەکاچونێکا هەڵگرن. پێویستە هەموتان ئەم راستیە بخەنەوە یادی خۆتان کە شەڕی براکوژی کارەساتێکی نیشتمانی و نەتەوایەتیە دەبێتە هۆی بە فیڕۆدانی بەری رەنج و خەباتی خۆتان و برا شەهیدەکانتان و دەبێتە هۆی شادی دوژمنان و لە دەستدانی دۆستان و پشتیوانی گەلان و هاوپەیمانان.
ئەی جەماوەری خەڵکی کوردستانی تێکۆشەر
پاراستنی خوێنی شەهیدەکانتان و تاقی کردنەوە دیمۆکراتیەکەمان و ژیان و مان و گەشەکردنی حکومەتە ساواکەمان بەند و بەستراوەتەوە بە یەکێتی ریزەکانی گەل بە گشتی و یەکێتی و هاوپەیمانێتی ی ن ک و پ د ک بە تایبەتی بۆیە پێویستە هەمومان وەک بیلبیلەی چاوەکانمان بیانپارێزین و بە هیچ شێوە و جۆرێک ماوەی شەڕی براکوژە نەدەین پێویستە هەمو چەکەکانمان، هەمو هەوڵ و تەقەلایەکمان، بۆ پاراستنی کوردستانی رزگار و رزگاری وڵات بێت لە دیکتاتۆریەت و هێنانەکایەی عیراقێکی دیمۆکرات و فیدرال بێت.
ئەی کەسوکاری شەهیدانی کوردستان! ماوە مەدەن خوێنی شەهیدەکان بە فیڕۆ بچێت هەموتان لە گەڵ کۆمەڵانی خەڵکی کوردستان بەری شەڕی براکوژە بگرن و پشێوی و ئاڵۆزی مەهێڵن.
ئەی هەمو حیزبەکانی تێکۆشەر!

خەباتی خۆتان، هەوڵی خۆتان پەرە و گەشە پێ بدەن بۆ نەهێشتنی هۆیەکانی شەڕی براکوژە و چەسپاندنی ئاشتی و برایەتی و دیموکراتی لە کوردستانی خۆشەویستمان دا. دەبا هەمومان پێکەوە خەباتەکەمان درێژە پێ بدەین بۆ لە رەگوریشە هەڵکەندنی هۆیەکانی توندوتیژی و پێکادانی ناوخۆ.

بژی یەکێتی ریزەکانی گەلی کوردستان

نەفرەت لە شەڕی براکوژەی کارەسات هێنەر

سەرکەوێ خەباتی هەمو لایەکمان لە پێناوی چەسپاندنی ئاشتی و دیموکراسی و برایەتی و هاوپەیمانی

هەر شاد و سەرکەوتو بن

10ی ٥ ی ١٩٩٤   برای دڵسۆزتان مام جەلال

*

17ی ٥ ی ٩٤:

حەسەن کوێستانی و خولەی برای و یوسفی ئامۆزای لە رێگەی حاجی ئۆمەران کوژراون. م س - یەکێتی بەیاننامەیەکی بەم بۆنەیەوە دەرکردوە .

حەسەن ئەندامی سەرکردایەتی یەکێتی و یەکێ بو لە پێشمەرگە نازاکانی کوردستان. پێش ئەوەی ببێ بە پێشمەرگە بەرپرسی یەکێ لە فراوانترین تۆڕەکانی رێکخستنی کۆمەڵە بو لە ناو شارەکان دا. پێش خۆی دو برای: حاجی و حەمەڕەش لە دو شەڕی جودا کوژرا بون. لە بەر ئەوە حەسەن لە ناخی دڵەوە دژی شەڕی ناوخۆی کورد و کورد بو. کارەساتێکی گەورەیە خێزانێک ٤ کوڕی ناردوە بۆ شەڕی ئازادی کورد کەچی لە شەڕی ناوخۆدا بکوژرێن.

هەمو کەس بە کوشتنی بێتاوانێ یا کەسێکی نزیکی دڵتەنگ ئەبێ. بۆ من ئەم شەڕە مایەی دڵتەنگیەکی بێئەندازە بو چونکە زۆری قوربانیەکانی: عەلی نەبی، سمایل وەرتی، حەسەن کوێستانی،

ڕێباز، سلەیمان عەرەب و، جەلالی حاجی حسێن... لە هاوڕێ نزیکەکانی ڕۆژانی سەختی سەردەمی پێشمەرگایەتیم بون. لە گەڵ هەر یەکێکیان چەندین بیرەوەری خۆش و ناخۆشم هەبو.

*

19ی ٥ ی ٩٤:

کاک مەسعود بۆ جاری سێیەم بانگەوازی دەرکردوە:

ئەی جەماوەری بە شەرەفی کوردستان

پێشمەرگە قارەمانەکان

خوشک و برایانی خۆشەویست

لە سەرەتای ئەم مانگەوە وڵات و میللەتمان دوچاری کارەساتێکی خوێنین و شەڕێکی خۆکوژی زۆر گەورە و ناڕەوا بوە. ئەم کارەسات و فیتنەیە مەترسیەکی هەرە گەورەی خستۆتە سەر چارەنوس و دوارۆژ و دەسکەوتە پیرۆزەکانی گەلەکەمان کە بە خوێنی هەزاران شەهید و ڕۆڵەی گەلی کورد بە دەست هاتون. لەم بارودۆخە مێژوییە و مەصیریەدا داوا لە هەمو لایەنەکانی ئەم شەڕە دەکەم شەڕ ڕابگرن و چیتر خوێنی ڕۆڵەی کورد بە دەستی کورد نەڕێژن. ڕاگرتنی شەڕ دەبێت سەرانسەری بێت بۆ ئەوەی بتوانین لە گەڵ کۆنگرەی نیشتمانی عیراق دا و بە هاوکاری هەمو خێرخوازان وەزعەکە بگەڕێنینەوە بارودۆخی ئاسایی جاران و ڕۆژێک زوتر دەست بکەین بە سارێژکردنی برینەکانمان، سەرەڕای بانگەوازەکانی پێشوترم زەمیری هەمو لایەکتان دەکەم بە حەکەم و سوێندتان دەدەم بە خوێنی شەهیدانی کورد و کوردستان بۆ گوێڕایەڵی لەم بانگەوازەم و جێبەجێکردنی. هەرچەندە ڕوی ئەوەمان نیە باسی جەژن بکەین بەڵام ئومێدەوارم فرسەتی ئەوەتان ببێت جەژنێکی ئارام بەرنە سەر.

شەوی ١٩٩٤/٥/١٩ مەسعود بارزانی

*

م س – یەکێتی یش بانگەوازێکی بۆ هەمان مەبەست دەرکردوە:
"لە بارودۆخێک دا کێشەی گەلەکەمان هەتا دەهات دەچوە پێشەوە و ئومێدی سەرکەوتنی کاریگەرتر پەیدا بوبو، بە داخەوە بە شێوەیەکی چاوەڕوان نەکراو دوچاری شەڕێکی ناوخۆی نالەبار بوین کە تەواوی دەسکەوت و چارەنوسمانی خستبوە مەترسیەوە، بۆیە راوەستانی شەڕەکە ئەرکێکی پیرۆز و مێژوییە، لەم پێناوەش دا جگە لە هەوڵەکانی مەکتەبی سیاسی ی ن ک و لایەنەکانی کۆنگرەی نیشتمانی عیراق و بەرەی کوردستانی و خێرخوازانی کوردستان و دۆستانی، بەڕێز مام جەلال لە ١٩٩٤/٥/١٠ دا پەیامێکی پیرۆزی بۆ راوەستانی شەڕ بۆ تەواوی پێشمەرگەی کوردستان بڵاو کردەوە.
ئێستاش سەرەڕای چەندین روداوی جەرگبڕ، بە هیمەتی هەمو لایەک خەریکە کۆتایی بە شەڕەکە دەهێنێ لەم پێناوەش دا ئەمشەو بەڕێز مەسعود بارزانی بانگەوازێکی بۆ راوەستاندنی شەڕی سەرانسەری بڵاو کردەوە هەتا هەمومان بتوانین دۆخی کوردستان ئاسایی بکەینەوە.
مەکتەبی سیاسی یەکێتی نیشتمانی کوردستانیش هەروەکو لە سەرەتای روداوەکانەوە داوای راوەستانی شەڕەکەی کردوە، ئێستاش دوپاتی دەکەینەوە کە بانگەوازی ئێمەش لە پێناوی راوەستانی شەڕە شەڕی سەرانسەریش. بۆیە داوا لە سەرجەم هێزەکانی ی ن ک دەکەین دەسبەجێ شەڕ رابگرن هەتا بتوانین سەرباری خەم و پەژارەی قوڵی شەڕەکە گەردنئازادی جەژنی نەمانی شەڕی ناوخۆ لە یەکتری بکەین. ئومێدەواریشین دوای ئەم بانگەوازە پەرۆشتر درێژە بە کۆبونەوە هاوبەشەکان بدەین بۆ چارسەری سیاسی کێشەکە.

19-20/5/ 1994م س – ی ن ک"
*

20ی ٥ ی ٩٤:
به سەرپەرشتی موع (موئتەمەری وەتەنی عیراقی) کۆبونەوەیەکی هاوبەشی هەردو م س یەکێتی و پارتی و نوێنەرانی بەرەی کوردستانی کراوە. بڕیار دراوە "غرفه عمليات" دروست بکرێ لە بارەگای موع لە سەلاحەدین لە مەسعود بارزانی و حەسەن نەقیب (هەردوکیان ئەندامی ئەنجومەنی سەرۆکایەتی موع) و ئەحمەد چەلەبی سەرۆکی دەستەی کارگێری موع و، کۆسرەت رەسول و نوێنەرێکی بەرەی کوردستانی.
ئێمە لە رۆماوە چوینە شام بە تەمای ئەوەی کاک مەسعود بێتە سەر سنوری سوریا – عیراق لەوێ لە گەڵ مام جەلال یەک بگرن و پێکەوە لە بادینانەوە دەس بکەن بە ئاساییکردنەوەی پێوەندی نێوان لقەکانی پارتی و مەڵبەندەکانی یەکێتی و هێزەکانی پێشمەرگەی هەردولا. بەڵام ئەمە جێبەجێ نەبو.
د محەمەد بەحرلعلوم ئەندامی سەرۆکایەتی موع "کۆنگرەی نیشتمانی عیراقی"، هانی فکێکی ئەندامی ئەنجومەنی راپەڕاندنی کۆنگرە و، د ئەیاد عەلاوی سەرۆکی "ویفاقی وەتەنی" هاتن بۆ سوریا بۆ ئەوەی بۆ ناوبژی لە گەڵ مام جەلال بگەڕێنەوە کوردستان. بەڵام ئەوەندە دەستی دەستییان پێ کرا تاقەتیان چو سوریایان بە جێ هێشت گەڕانەوە لەندەن.
لەم ماوەیەدا مستەفا جەمالەدین دەعوەتێکی بۆ مام جەلال کرد لە ماڵەکەی خۆی بەشێ لە شیعرەکانی بۆ خوێندینەوە.
"وابەستەی نیزامی: مولحەقی عەسکەری" سەفارەتی ئێران هات بۆ دیدەنی مام جەلال و ئامادەیی ئێرانی دەربڕی بۆ گوێزانەوەی مام جەلال بۆ کوردستان.

د کەمال فوئاد کە بۆ ئیجازە لە ئەڵمانیا بو، عومەر فەتاح کە بۆ ئیجازە لە سوید بو، هەردوکیان ئەندامی م س – ی ن ک بون، گەیشتنە شام بۆ ئەوەی لە گەڵ م ج بگەڕێنەوە کوردستان.
شازاد سائیب، نوێنەری یەکێتی لە تورکیا، ئاگاداری کردین کاربەدەستانی تورکیا ئامادەییان دەربڕیوە بۆ راگرتنی شەڕ ناوبژی بکەن و نوێنەرانی هەردولا بانگ بکەن بۆ تورکیا و ماجەلال بە کۆپتەری خۆیان ببەنەوە بۆ کوردستان. تورکیا پێی وایە لاواز بونی هەر یەکێ لە پارتی و یەکێتی هاوسەنگی تێک ئەدا و پ ک ک و جولانەوە ئیسلامیەکان سودی لێ وەرئەگرن.
داوایان کردوە کاک مەسعود و مام جەلال هەردوکیان بچن بۆ تورکیا بۆ کۆبونەوە.
*

22ی ٥ ی ٩٤:
شەڕی ڕاگەیاندن بۆ تاوانبارکردنی یەکتری گەیشتوتە ناو دەزگاکانی راگەیاندنی عەرەبی و ئینگلیزی.
رۆژنامەی "الشرق الاوسط" لە ژمارەی ئەمڕۆی دا گفتوگۆیەکی تەلەفۆنی عەدنان حسێن و مام جەلالی بڵاو کردۆتەوە. پرسیاری گەڕانەوەی ئەکا. مام جەلال هێزی دەرەکی تاوانبار ئەکا بە خۆشکردنی ئاگری شەڕەکە.
یەکێ لە کارە باشەکانی مەکتەبی یەکێتی لە دیمەشق کردویەتی کۆکردنەوەی هەمو ئەو وتار و هەواڵ و لێدوان و گفتوگۆیانەیە، کە لە میدیای عەرەبی دا بڵاو ئەکرێنەوە و، پێوەندییان لە گەڵ پرسی کورد هەیە. هەوڵ ئەدەم منیش لێرە بە دواوە ئەوەندەی بگاتە دەستم تێهەڵکێشی بابەتەکانی ئەکەم. ئەمە دو قازانجی هەیە:
یەکەمیان، جۆری دەنگدانەوەی شەڕی خۆبەخۆی کورد لە ناو راگەیاندنی نوسراوی عەرەبی دا چۆنە.

دوەمیان، هەڵوێستی ڕۆژنامەوانانی عەرەبی لە کێشەکە و نۆڕینیان لە ڕوداوەکان تێ ئەگەین.
*

26ی ٥ ی ٩٤:
م س – ی ن ک نامەیەکی بە عەرەبی ئاڕاستەی موع و بە کوردی ئاڕاستەی قیادەی سیاسی بەرەی کوردستانی کردوە داوایان لێ ئەکات هەڵوێست لە ئێران وەربگرێ و لایەنە ناودەولەتیەکان رابسپێرێ ئێران ناچار بکەن دەس لە دەستێوەردانی کاروباری ناوخۆی هەرێم هەڵبگرێ. بە پێی نامەکە ئێران خۆی لە شەڕ هەڵقورتاندوە و تۆپبارانی ناوچەکانی هەڵەبجە و قەڵادزێ و حاجی ئۆمەران ئەکا.
*

27ی ٥ ی ٩٤:
ڕۆژنامەی "الحیاة" ی لەندەنی لە ژمارەی ئەمڕۆی دا گفتوگۆیەکی تەلەفۆنیی زوهێر قوسەیباتی لە گەڵ مام جەلال بڵاو کردۆتەوە. باسی کوژرانی حەسەن کوێستانی و هاوڕێکانی و، کوشتنی دیل و لوت و گوێبڕینی کوژراوەکانی یەکێتی لە لایەن پارتیەوە، ئەکا.

*

28ی ٥ ی ٩٤:
لە لایەن یەکێتیەوە: د کەمال فوئاد و عومەر فەتاح، لە لایەن پارتیەوە: نێچیروان بارزانی و چەند کەسێکی تریان، لە بنکەی جەنگیی سلۆپی لە تورکیا بە چاودێری چەند جەنەراڵێکی تورک کۆبونەوە. کۆبونەوەکە بێ ئەنجام بوە. ئەوان هەر لەوێشەوە گەڕانەوە کوردستان.

تورک ئەیویست بارزانی و تاڵەبانی خۆیان لەم کۆبونەوانەدا بەشدار بن، بەڵام لە بەر ئەوەی بارزانی ئامادە نەبو خۆی بەشدار بێ، تاڵەبانی یش نەچو.
*

30ی ٥ ی ٩٤:
جەلالی حەمەی محە، یەکێ لە فەرماندە ئازاکانی یەکێتی و، یەکێ لە گەنجە خۆشەویستەکانی خەڵکی سلێمانی لە گەڵ پۆلێ لە هاوڕێ پێشمەرگەکانی لە شارەزور کوژراون. ئەمڕۆ دەیان هەزار کەس بۆ سپاردنی تەرمەکەی بە خاک لە گەڵی چون بۆ گۆڕستان.

*

1ی ٦ ی ٩٤:
رۆژنامەی "الشرق الاوسط" ی لەندەنی لە ژمارەی ئەمڕۆی دا گفتوگۆیەکی تەلەفۆنیی درێژی هودا حوسەینی و مەسعود بارزانی بڵاو کردۆتەوە.
بە فڕۆکە لە گەڵ مام جەلال لە دیمەشقەوە چوین بۆ قامیشلی. شەو لە قامیشلی ماینەوە. هەندێ لە دۆستە دێرینەکانی ئەوێمان بینی دڵتەنگ بون بە شەڕەکە و بە پەرۆش بون بۆ چەسپاندنی هەرچی زوتری ئاشتی و ئاسایش .
*

2ی ٦ ی ٩٤:
سەر لە بەیانی لە سنور پەڕینەوە بۆ نسێبین هێزێکی تورکی بردینی بۆ بنکەیەکی سەربازی. پاشنیوەڕۆ بە کۆپتەری تورکی گەیشتینە هەولێر.
*

3ی ٦ ی ٩٤:

ئێوارەی ئەمڕۆ بۆ دەربڕینی نیازباشی خۆی و یەکێتی جەلال تاڵەبانی سکرتێری گشتی یەکێتی و فەرماندەی گشتی هێزە چەکدارەکانی پەیامێکی لە هەمو دەزگاکانی راگەیاندنی یەکیتیەوە بۆ یەکیتی و هێزەکانی بڵاو کردەوە یەکلایەنەو بێ هیچ مەرجێکی پێشەکی:

·لە هەمو مەیدانەکان دا شەڕی راگرت.

·فەرمانی دەرکرد بۆ هێزەکانی یەکێتی، چیای سەفین و هەمو شوێنەکانی نزیک سەلاحەدین، چۆڵ بکەن.

·سەربانی ماڵ و شوێنە بەرزەکانی ناوشاری هەولێر چۆڵ بکەن.

·هێرشی راگەیاندن رابگرن.

·گیراوەکانی پارتی دەسبەجێ ئازاد بکەن.

*

ئەندامەکانی مەکتەبی سیاسی و کۆمیتەی ناوەندی پارتی بریتین لە: عەلی عەبدوڵا، نێچیروان بارزانی، هوشیار زێباری، جەوهەر نامیق، د رۆژ شاوەیس، سامی عەبدوڕەحمان، ئازاد بەرواری، د جەرجیس حەسەن، یونس رۆژبەیانی، قادر قادر، عیزەدین بەرواری، کەریم سنجاری، کەمال کەرکوکی، قادر جەباری، شەوکەت شێخ یەزدین، رەمزی شەعبان، دەروێش عەبدوڕەحمان، عەبدولعەزیز تەیب، نیزامەدین گلی، عارف تەیفور، محەمەد مەلا قادر، فەرەنسۆ حەریری، بروسک شاوەیس، عەبدوڵا ئاگرین.

هەروەها:

کەریم سەلام، ئەندامی کۆمیتەی ناوەندی پارتی و، لێپرسراوی لقی ٤ ی سلێمانیە.

سەعد عەبدوڵا، ئەندامی کۆمیتەی ناوەندی پارتی و، لێپرسراوی لقی ٢ ی هەولێرە.

مەسعود ساڵەیی، ئەندامی کۆمیتەی ناوەندی پارتی و، لێپرسراوی لقی ٣ ی کەرکوکە.
فازیل میرانی، ئەندامی کۆمیتەی ناوەندی پارتی و، لێپرسراوی لقی ١ ی دهۆکە.
عومەر عوسمان مێرگەسوری، ئەندامی کۆمیتەی ناوەندی پارتی و، لێپرسراوی لقی سۆرانە.
زەعیم عەلی، ئەندامی کۆمیتەی ناوەندی پارتی و، لێپرسراوی لقی ئاکرێیە.
*

5ی ٦ ی ٩٤:
بە دەسپێشخەری و ناوبژی موع لە ئوتێلێکی ناوشاری هەولێر کە بە ناوی "شیرین پالاس" ەوە تازە کراوەتەوە کۆبونەوەیەک ساز کرا بە ئامادە بونی: ئەحمەد چەلەبی و حەسەن نەقیب لە موع، مەسعود بارزانی و مام جەلال و چەند ئەندامێکی سەرکردایەتی هەردولا و، لە سەرکردایەتی بەرەی کوردستانی کەریم ئەحمەد، قادر عەزیز، عەبدولخالق زەنگەنە، یەعقوب یوسف، منیش بەشدار بوم. جارێکی تر تێکەڵاوی روداوەکانی کوردستانی عیراق بومەوە. ئەوەی من لەم کۆبونەوەیە تێگەیشتم سەرۆک و سەرانی پارتی ساردوسڕ بون، بە هیچ جۆرێ جدی نەبون لە راگرتنی شەڕ و گفتوگۆی چارەسەرکردنی ناکۆکیەکان، وەختیان ئەکوشت و بە تەمای شتێ بون کە ئێمە نەمانئەزانی چیە. قسەکانیان ئەهێنا و ئەبرد و لە بازنەی شتە گشتیەکان دا ئەخولانەوە. نەیان ئەویست بچنە سەر بابەتی دیاریکراو.
*

رۆژنامەی "الحیاة" لەندەنی لە ژمارەی ئەمڕۆیدا گفتوگۆیەکی تەلەفۆنیی زوهێر قوسەیباتی و مەسعود بارزانی بڵاو کردۆتەوە.

*

6ی ٦ ی ٩٤:

گەڕامەوە بۆ ماڵەکەی خۆم لە سلێمانی.

گەڕانەوەم بۆ سلێمانی هاوزەمان بو لە گەڵ هێرشی هاوبەشی هێزەکانی پارتی و بزوتنەوەی ئیسلامی بە پشتیوانی تۆپبارانی ئێرانی بۆ سەر سەیدسادق، پێنجوین، قەڵادزە. ئێران کەوتۆتە لوت تێژەنینی ئاشکرای شەڕەکە:

·هێزە پەرتوبڵاوەکانی پارتی لە دیوی ئێران، لە سەر سنورەکان، کۆ ئەکاتەوە و لە بەرامبەر هێزەکانی یەکێتی دا ساز ئەدا.

·بزوتنەوەی ئیسلامی و حیزبوڵای کورد لە شەڕەوە ئەگلێنێ.

·تۆپبارانی کوێرانەی ناوچە سنوریەکانی ژێر دەسەڵاتی یەکێتی ئەکا. هەزاران خێزان ئاوارە بون.

یەک لا هەمیشە ئەتوانێ شەڕ هەڵبگیرسێنێ، بەڵام یەک لا هەرگیز ناتوانێ بیکوژێنێتەوە، مەگەر لاکەی تر بە جۆرێ بشکێنێ تواناى بەرگری نەمێنێ.

*

12ی ٦ ی ٩٤:

رۆژنامەی "الشرق الاوسط" ی لەندەنی لە ژمارەی ئەمڕۆی دا گفتوگۆیەکی تەلەفۆنیی هودا حوسەینی و ئەدهەم بارزانی رەهبەری حیزبوڵای کوردی بڵاو کردۆتەوە. دانی ناوە بە بەشداری لە شەڕەکان دا.

*

13ی ٦ ی ٩٤:

توركيا كۆبونەوەیەكی هاوبەشی بۆ سەركردەكانی یەكێتی و پارتی لە سلۆپی رێك خستوە.
لە یەكێتی: جەلال تاڵەبانی، محەمەد توفیق، سەرچڵ قەزاز، شازاد سائیب، شێردڵ حەوێزی.
لە پارتی: مەسعود بارزانی، سامی عەبدورەحمان، موحسین دزەیی، فازیل میرانی، بابەكر زێباری، سەفین دزەیی.
لە لایەنی توركی: جەنەرال ئایدن ئالتەر (سەركردەی گشتی جەندرمە)، جەنەرال حەسەن قۆنداغچی، جەنەرال یوسف، جەنەرال یالچین، نوێنەری وەزارەتی دەرەوە، بەرپرسی رۆژهەڵاتی ناوەراست لە ئۆفیسی سەرۆك وەزیران.
كاك مەسعود ئامادە نەبوە لە گەڵ مام جەلال و نوێنەرانی یەكێتی روبەرو دابنیشێ و گفتوگۆ بكا. لایەنی توركی، بە جیا بارزانی و نوێنەرانی پارتی و تاڵەبانی و نوێنەرانی یەكێتیـیان دیوە و قسەیان لە گەڵ كردون، نیگەرانییان دەربڕیوە لە شەڕی ناوخۆ، پێیان وایە شەڕ بە قازانجی پ ك ك و ئیسلامیەكانەو ئەوان بە هێز ئەكا، پێداگرییان كردوە لە سەر پێویستی راگرتنی شەڕ و چەسپاندنی ئاشتی، ئامادەییان پیشان داوە بۆ ئەو مەبەستە هاوكاری هەردولا بكەن.
*
هاوزەمان لە گەڵ ئەم كۆبونەوەیەدا روداوێكی خوێناوی لە سلێمانی قەوما. پارتی بە رەزامەندی "غرفه العملیات" تەرمی عوسمان قادر مەنەورەیان لە پێنجوینەوە هێناوەتەوە بۆ سلێمانی بینێژن. عوسمان لە شەڕەكانی پێنجوین دا كوژراوە و تەرمەكەی لە بەردەم هێزەكانی یەكێتی دا بە جێ مابو. پارتی ویستیان ئەم بۆنەیە بكەن بە بیانو بۆ سازدانی هەمو ئەندام و لایەنگرەكانیان و رێكخستنی خۆپیشاندانێكی جەماوەری بۆ گرتنەوەی بارەگاكانیان لە ناو شاردا.

پێکادانێکی سەخت لە نێوان هێزەکانی یەکێتی و خۆپیشاندەرەکان دا ڕوی داوە. چەند کەسێ کوژراون و چەند کەسێ بریندار بون.
عوسمان لە شۆڕشی ئەیلول دا پێشمەرگە بوە. لە شۆڕشی نوێ دا لە مەفرەزە سەرەتاییەکانی یەکێتی بو. کادری بزوتنەوەی سۆشیالیست بو. لە گەڕانەوە یەک مانگیەکەمان دا لە شەمزینانەوە بۆ شارباژێڕ ئەویشمان لە گەڵ بو. لە کارەساتی هەکاری دا پێشمەرگەی یەکێتی بو لە لایەن پارتیەوە گیرا. دوای ئازادکردنی گەڕایەوە هەرێمی ٤ ی یەکێتی. لە گەڵ جیابونەوەی بزوتنەوەی سۆشیالیست لە یەکێتی ئەویش لە گەڵیان جیا بوەوە و بوە فەرماندەی هەرێمی ٤ ی سۆشیالیست و دوای ماوەیەک چوە ڕیزی پارتیەوە بوە ئەندامی لقی ٤. پیاوێکی کوردپەروەر و قسە خۆش و لە ناو هاوڕێکانی دا خۆشەویست بو. لە گەڵ من دۆست بو. حەیف بو بەوجۆرە و لە شەڕێکی وەهادا بکوژرێ.
*

24 – 23ی ٦ ی ٩٤:
کۆبونەوەی م س – ی ن ک بە سەرپەرشتی مام جەلال و ئامادەبونی: د فوئاد مەعسوم، د کەمال فوئاد، کۆسرەت ڕەسول، جەبار فەرمان، فەرەیدون عەبدولقادر، عومەر فەتاح، عومەر عەبدوڵا و، من کرا و، لەم کۆبونەوەیەدا پرۆژەیەک ئامادە کرا بۆ چارەسەرکردنی بنەڕەتیی کێشەکانی هەرێمی کوردستان و ڕێکخستنەوەی کاروباری حکومەت و داوودەزگاکانی و بە بەیانێک لە دەزگاکانی ڕاگەیاندنی یەکێتیەوە بڵاوی کردەوە. لە بەر گرنگی ناوەڕۆکی پرۆژەکە لێرەدا دەقەکەی ئەنوسمەوە:
مەکتەبی سیاسی یەکێتی نیشتمانیی کوردستان لە ڕۆژانی ٢٣-١٩٩٤/٦/٢٤ دا بۆ چەسپاندنی ئاشتی و برایەتی و چارەسەرکردنی کێشەکانی کوردستانی عیراق زنجیرەیەک کۆبونەوەی بەست دور

له گیانی حیزبایەتی تەسک سەرەتا و بنەما و هۆکانی روداوە دڵتەزێنەکانی خستە بەر باس و لێکۆڵینەوە، لە ئەنجامی بەرچاوگرتن و لێکدانەوەی هەمو هۆ ناوچەیی و ناوخۆییەی کوردستان پرۆژەیەکی هەمەلایەنەی بۆ چاکردنی هەلومەرجی کوردستان بڕیار دا بۆ ئەوەی:

هەمو لایەنەکانی ژیان و تەجروبەکەی کوردستان کە زیانی پێ گەیشتوە و کەوتوتە بەر مەترسی روخاندن بتوانێ سەرلەنوێ باشتر دابڕێژێتەوە، بە جۆرێ کە پەرلەمان و حکومەتی هەرێمی کوردستانی عیراق بخاتەوە گەڕ و بنکەی سیاسی ئەنجومەنی وەزیران فراوانتر بکا و مافی نوێنەرایەتی قەومەکانی تری کوردستان دابین بکا. رێوشوێنی سەرجەم گیروگرفتە سیاسی و ئیداریەکان چارسەر بکا و دەرفەتی چارسەرکردنی کێشەکانی ژیان و گوزەرانی خەڵکی و ئابوری کوردستان بکاتەوە. بەمجۆرەی خوارەوە:

پرۆژەی چاکردنی هەلومەرجی کوردستان

1. چاککردنی جیهازی ئیداری

جیاکردنەوەی دەسەڵاتی حیزبی لە کاروباری حکومەتی.

هەڵوەشاندنەوەی سەرەتای وەکیەکی وەزیر و وەکیلەکەی.

دروستکردنی مجلس الخدمە بۆ دامەزراندنی مۆزەف لە باتی تەرشیح کردنیان لە لایەن حیزبەکانەوە.

کەمکردنەوەی ژمارەی مۆزەف بەوەی: بەشێکیان تەقاعود بکرێن بە هەمان معاشی ئێستایان

بەشێکی تریان بخرێنە سەر "ضمانی اجتماعی" هەمان معاشیان بدرێتی بەڵام بە ناوی یارمەتی بێکاریەوە

معاشی ئەو مۆزەفانەی لە وەزیفەدا ئەمێننەوە چەند قاتێ زیاد بکرێ.

.2چاککردنی هێزی چەکدار
پۆلیس
دامەزراندنی کلیه الشرطه
بژارکردنی ریزی ئەفسەرەکانی ئێستا
وەرگرتنی ژمارەیەک لە دەرچوانی کلیەکانی: حقوق، علم النفس، اداره، سیاسه و ... دانانیان بە ئەفسەری پۆلیس پاش تەدریب.
وەرگرتنی پۆلیس لە سەر بنچینەی تەجنید یاخود ئیعلان و موناقەسە.
هەڵوەشاندنەوەی دەزگای پۆلیسی ئێستا
ئاسایش
بە هەمان شێوەی پێشو چاک بکرێ
پێشمەرگە
هیئە الارکان دروست بکرێ
تەشکیلی ١٠ لیوای پیادە بکرێ
ئەفسەرەکانی بە گوێرەی کەفائەت لە فەرماندەکانی پێشمەرگە و دەرچوانی کلیەی عسکری عیراق و کوردستان هەڵبژێردرێن
لە باتی پێشمەرگە سەرباز وەربگیرێ
سەربازەکان لە سەر بنچینەی تجنید یان تطوع کۆ بکرێنەوە.
هەمو هێزەکانی ئێستا: سوپای یەکگرتو، میلیشیاکان، لیوا تایبەتیەکان... هەڵبوەشێنرێتەوە.
.3هەڵبژاردن
تەواوکردنی ئیحصای گشتی
تەعدیلی قانونەکانی ئەنجومەنی نیشتمانی و رێبەر
دانانی قانونەکانی هەڵبژاردنی پارێزگار و ئەنجومەنی پارێزگا و سەرۆکی شارەوانی
هەڵبژاردنی ئەنجومەنی نیشتمانی

4.ئەنجومەنی وەزیران
چاوگێڕانەوە بە وەزارەتەکان دا، هەڵوەشاندنەوەی هەندێکیان و دامەزراندنی هەندێکی تازە.
دانانی چەند وەزیرێکی دەوڵەت لە نوێنەرانی حیزبەکان.
هاووڵاتیانی خۆشەویست و بەڕێز!
پرۆژەی بەرنامەی ئاشتی، کە لەم کۆبونەوانەدا بۆ چاککردنی هەلومەرجی کوردستان بەمجۆرەی لای خوارەوە بڕیار درا و پێشکەش بە پارتی دیموکراتی کوردستان و هێزە سیاسیەکانی تر و روناکبیرانی گەلەکەمان ئەکرێ، پرۆژەیەکە بۆ پێشخستنی ژیان وئەمن و ئاسایش و خۆشکردنی زەمینەی برایەتی و یەکێتی ریزەکانی گەل.
یەکێتی نیشتمانیی کوردستان دڵسۆزانە بەڵێن بە کۆمەڵانی خەڵکی کوردستان ئەدا کە لای خۆیەوە بەوپەڕی توانا بەندەکانی ئەم پرۆژەیە جێبەجێ بکا.
مەکتەبی سیاسی ی ن ک بە داخ و پەژارەیەکی زۆرەوە دەڕوانێتە ئەو زیانە گەورەیەی لە گەلەکەمان کەوت و ژمارەیەکی زۆر لە تێکۆشەرانی هەمو لایەک و لە کۆمەڵانی خەڵک تیا بۆتە کۆچی قوربانی. بۆیە سەرەخۆشی لە قوربانیەکانی ئەم کارەساتە لە کەسوکار و لایەنەکانیان ئەکەین. ئومێدوارین جارێکی تر کارەساتی وا دوبارە نەبێتەوە.
م س – ی ن ک ١٩٩٤/٦/٢٤
*
رۆژنامەی "کوردستانی نوێ" لە ژمارە ٧١٦ ی رۆژی ٢٦ ی ٦ ی ٩٤ دا دەقی بەیاننامەکەی بڵاو کردۆتەوە.
رۆژنامەی "الحیاة" ی لەندەنی لە ژمارەی رۆژی ٢٦ ی ٦ ی ٩٤ ی دا هەواڵی ئەم پرۆژەیە و خاڵە سەرەکیەکانی بڵاو کردۆتەوە.

ئەم پرۆژەیە لە لایەن پارتیەوە هیچ بایەخێکی پێ نەدرا و، بە تەواوی خرایە پشت گوێ.

جلال الطالباني لـ «الشرق الأوسط»

أوروبا تدعم حق الأكراد ضمن العراق الموحد ولا أمل في المفاوضات مع نظام صدام حسين

لندن: من [illegible]

أشار الزعيم الكردي العراقي جلال الطالباني [illegible] الحرب الدائرة منذ عشر سنوات في جنوب شرق الأناضول بين الحكومة التركية وحزب العمال الكردستاني [illegible] في [illegible] أن [illegible] حل سلمي للمشكلة الكردية في إطار الدولة التركية الموحدة [illegible] أن المشكلة الكردية في العراق لا حل لها مع بقاء نظام صدام حسين في الحكم.

وفي [illegible] الشرق الأوسط في لندن [illegible] الوطني الكردستاني الذي [illegible] وبريطانيا [illegible] العراق [illegible] عام ١٩٩١ [illegible] الأكراد [illegible] المساعدة في [illegible] الأمن [illegible] الإغاثة.

● [illegible]

[illegible]

[illegible] العراق [illegible] الكردية [illegible] المساعدة في ثلاثة مجالات.

الأول [illegible] إقليم كردستان العراق [illegible]

[illegible] بل يمكننا أن نساعد غيرنا منها. [illegible] في هذا المجال أن [illegible] الأمن الدولي المناطق التي [illegible] حكومة الإقليم من [illegible] المفروضة على العراق [illegible] لحكومة صدام [illegible] بالحماية الدولية.

والثاني [illegible] وفرصنا المساعدة في تدريب قوات شرطة وأمن [illegible] الإغاثي [illegible] ومواطني منظمات الإغاثة بعدما تصاعدت موجة الاغتيالات التي [illegible] الحكومة العراقية [illegible] وفي هذا المجال [illegible] من [illegible] من الحصول على الأسلحة اللازمة للدفاع عن أنفسنا [illegible] الحماية الدولية لنا [illegible]

● [illegible]

- [illegible] الدول [illegible] الأكراد [illegible] صدام حسين في الحكم [illegible] ورفض تطبيق القرار ٦٨٨ [illegible] بالإرهاب في [illegible] ٦٨٧ [illegible] ومؤتمر [illegible] على استمرار صدام حسين في اللجوء إلى الإرهاب [illegible] في حرب الخليج الثانية.

● [illegible]

- [illegible] بالعراق [illegible] والشعب العراقي [illegible] في العراق [illegible] الكردية [illegible] العراقية [illegible] الديمقراطي.

أوروبا متفهمة ومتعاطفة

● [illegible] الأوروبي [illegible]

- الأوروبيون [illegible] على ضرورة الحل السلمي الديمقراطي [illegible]

[illegible] ضمن العراق الموحد [illegible]

[illegible] بحقوقه القومية [illegible] مبدأ الحكم الذاتي أو [illegible] وجدت لديهم حرصا على الوحدة العراقية [illegible] العراق [illegible] في الشرق الأوسط [illegible] الديمقراطية في العراق [illegible] والبعض الآخر [illegible] الشعب العراقي [illegible] ضرورة [illegible] نظام صدام حسين [illegible] القرارات الدولية [illegible] القرار ٦٨٨ [illegible]

● [illegible]

- [illegible] وفي فرنسا [illegible] الموقف [illegible] من التفاؤل.

● [illegible]

- [illegible]

● وإيران؟

- [illegible]

● [illegible]

- [illegible]

الشرق الأوسط
No. 5631 - Friday [illegible] 1994

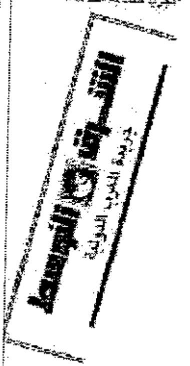
الأحد أول مايو ١٩٩٤

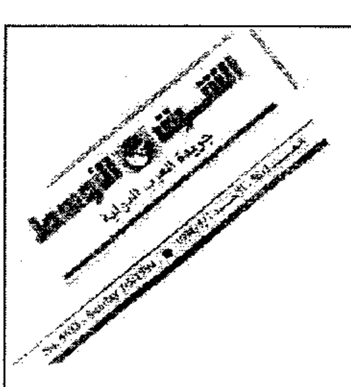
رأي الأهرام

الأكراد مرة أخرى

بدأت مشكلة الأكراد في الظهور مرة أخرى وسط مؤشرات توحي بأنها قد تنفجر بصورة حادة في الفترة القادمة. فتركيا كانت قد قامت بشن عملية عسكرية واسعة النطاق استمرت أسبوعين ضد شمال العراق لتتعامل مع عناصر حزب العمال الكردستاني قبل أن تعلن أنقرة نهاية العمليات بعد أن أسفرت عن مقتل ٧٩ عنصرا كرديا، وصرح رئيس الأركان التركي بأن هذه العملية تعتبر جزءا من استراتيجية عامة تستهدف إنهاء العصيان الكردي مع نهاية الصيف بما يعني أن الفترة القادمة ستشهد نشاطات مكثفة في هذا الاتجاه. ومن ناحية أخرى يسود قلق واسع داخل صفوف الأكراد العراقيين تجاه ما يبرز أنه اتجاه لتخفيف الضغط الدولي على العراق، وهو الاتجاه الذي بدا أخيرا عندما تمت مناقشة قضية الحظر الدولي المفروض منذ عام ١٩٩٠، والتي انتهت بشأن عملية إزالة أسلحة التدمير الشامل العراقية التي تقرر تقارير اللجنة الخاصة للأمم المتحدة أن العراق لم أصبح أكثر تعاونا في إتمامها، وقد أدى ذلك إلى قيام قيادات الأكراد العراقيين بالحديث عن سيناريوهات مختلفة للمستقبل.

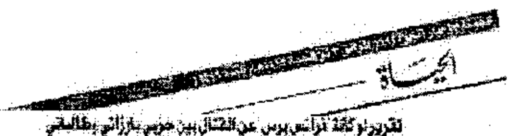
لكن الأنباء اللافتة للانتباه جاءت من مصادر أوروبية قريبة فالسيد جلال طالباني أمين الاتحاد الوطني الكردستاني قام بجولة في عدد من العواصم الأوروبية للنقاش حول مستقبل القضية الكردية مع زعماء ومسئولين فرنسيين وألمان وبريطانيين وكيفما تشكل المصادر فإنه تم الاتفاق على استثناء المنطقة الكردية من حظر السلاح المفروض على العراق بما يعني تزويد الأكراد مستقبلا بالأسلحة، الأمر الذي يمكن أن يؤدي إلى طرح احتمالات الصدام من جديد إذا ما قررت حكومة العراق القيام بصورة بالسيطرة على شمال العراق أو القيام بتحركات مكثفة فيه. وتتطلب هذه التطورات سرعة البحث عن حل أكثر استقرارا للمشكلة الكردية العراقية، فتعليق المشكلة بوضعها الحالي لن يؤدي إلا إلى كوارث جديدة.

الطالباني: لم أطلب أسلحة من الأوروبيين

المعارضة الكردية تتهم الصين بتزويد العراق بأسلحة كيماوية

تقرير لوكالة فرانس برس عن القتال بين حزبي بارزاني وطالباني

معارك أكراد العراق شطرت كردستان منطقتين

٥

[illegible] ٨ [illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

٦

٢٠

٢١/٥/١٣

یەکێتیی نیشتمانیی کوردستان
مەکتەبی سیاسی

ژمارە
بەروار

بۆ هەڤاڵی بەڕێز مام جەلال [illegible]

[illegible]

[illegible] ١٩٩٤/٥/١ [illegible]

[illegible]

یەکێتیی نیشتمانیی کوردستان
مەکتەبی سیاسی

ژمارە
بەروار

[illegible]

[illegible] ١٩٩٤/٥/٢٢ [illegible]

[illegible]

ڕۆژی ٧/٥/١٩٩٤ وەفدی ی.ن.ک پێکهاتوو لە هەڤاڵان
مام جەلال و نەوشیروان مستەفا و شازاد صائیب، صلاح ڕەشید
ئەحمەد بەرویش و شازاد و فەرەیدون سەردانی بارەگای پارتی دیموکراتی
چەپی ئیتالیایان کرد و لەوێدا لەلایەن سکرتێری گشتییەوە
هەڤاڵ ئەکیلی ئۆکێتۆ وە بەگەرمی پێشوازییان لێکرا.
لە کۆبوونەوەکەی هەردوولا کە هەڤاڵ قاسمی لێپرسراوی
پەیوەندییەکانی نێونەتەوەیی ش بەشداری تێدا کرد) هەردوولا
دۆکۆمێنت لەسەر بەهێزکردنی نێوانی هەردوولا کرد. هەڤاڵ ئۆکێتۆ
دڵنیای کرد کە پارتی ئەکەیان هەمیشە پشتیوانی خەباتی گەلی
کوردستان و لە کۆتاییدا هەڤاڵ [illegible] ی.ن.ک [illegible] . هەروەها
گوتی کە هەرچۆن لە دەستیان بێت، لە ئیتالیا، لە پەرلەمانی
ئەوروپا و لە سۆشیالست ئینتەرناسیۆنال، بۆ یارمەتی
دانی گەلی کوردستان و ی.ن.ک دریغی ناکات.
هەروەها پێشنیاری ی.ن.ک یشی پەسەندکرد بۆ ناردنی
وەفدێکی هەڤاڵانی پارتەکەیان بۆ سەردانی کوردستان
[illegible] ئەوەیە، خۆشحاڵییەتی شارەکانی
کوردستانی عێراق بکەن. هەڤاڵ ئۆکێتۆ گوتی: کە ئەوان
باشی لە ئەزمووی بزووتنەوەی ڕزگاری و دیموکراتی خەڵکی کوردستان و
هێزە پێشکەوتنخوازەکانی ناوچەکە دەگەن بەتایبەتی
کە هێزی دیموکرات و عیلمانی و دەوری دیاریان
هەبێت لە بەرەنگاربوونەوەی تووندوتیژی ئاینی و تیرۆر.
بەخۆشییەوە داخوازی ی.ن.ک ی پەسەندکرد بۆ ناردنی
وەفدێکی هەڤاڵانی پارتەکەیان بۆ کوردستانی ڕزگارکراو.

[illegible] بڕیاریدا [illegible] تایبەتی [illegible] بەرپرسیاری
کوردستان [illegible] [illegible] پاش [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] ی.ن.ک [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] کرا.

٣/٥/١٩٩٦

[illegible] وەفدی ی.ن.ک [illegible]
[illegible] [illegible] بەرپرسانی [illegible]
[illegible] [illegible] کرا. [illegible] [illegible]
[illegible] کوردستان [illegible] [illegible]
[illegible] کرا. [illegible] ی.ن.ک [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
کوردستان [illegible] [illegible] کردن.

[illegible] ٣/٩/١٩٩٦ [illegible]
ی.ن.ک [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] کوردستان [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] کوردستان [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] کرد.

[illegible] ٥/٩ [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] کرد.

٤

[illegible] کۆماری ئەمریکا [illegible]

[illegible] پشتیوانی خۆی لە گەلی کوردستان [illegible]

[illegible]

[illegible] گەلی کورد پشتیوانی کردوە [illegible] سیاسی [illegible]

[illegible]

[illegible] بۆ کوردستان [illegible]

[illegible] کوردستان [illegible]

[illegible]

سەرۆک کۆماری ئەمریکا [illegible] پشتیوانی خۆی لە [illegible] گەلی کوردستان [illegible] سیاسی [illegible]

[illegible] سەرۆک کۆمار [illegible]

لە [illegible]

بۆ هەڤالانی [illegible]

ســـڵاوێکی گەرم

(١) [illegible]

(٢) [illegible]

(٣) [illegible]

(٤) [illegible]

[illegible]

٣/٥/١٩٩٤

[illegible]

لە مام جەلالەوە

بۆ برای خۆشەویستمان

کاک مەسعود بارزانی بەڕێز

سڵاوێکی گەرم

زۆر بەداخەوە لە بەر ئەو ناخۆشی و ڕووداوە [illegible] شەڕی نێوان هەڤاڵانمان ئەمسئولانی پارتی و ی.ن.ک لەم ماوەیە بیست، من و کاکە نەوە پێکەوە دەستمان بە چارەسەرکردنیان کردووە بۆ م.س ی.ن.ک کە بە پەیڕەوی ئامۆژگاری جەنابت بکەن.

هیوادارم جەنابتان دەوری چارەسەری خۆتان ببینن بۆ گێڕانەوەی ئاشتی و ئاسایش و برایەتی و یەکێتی نێوان پ.د.ک و ی.ن.ک دا.

پێم باشە جەنابت سەرەکیەکی هەر دوو م.س بکەیت بۆ ڕاگرتنی دەست بەجێی شەڕ و دانانی لێژنەی لێکۆڵینەوە و سزادانی تاوانباران.

لە گیانی مندا هەق جەنابت دەوری خۆتان لە جیاتی هەردووکمان لە ناو هەردوو حزب دا ببینن بۆ دووبارە دۆستانی چارەسەری [illegible] بکەن.

لە سەر [illegible] م.س ئەسپێردرێت پەیڕەوی ئامۆژگاریەکانی کاک مەسعود بکەن.

وێنەیەک بۆ م.س ی.ن.ک

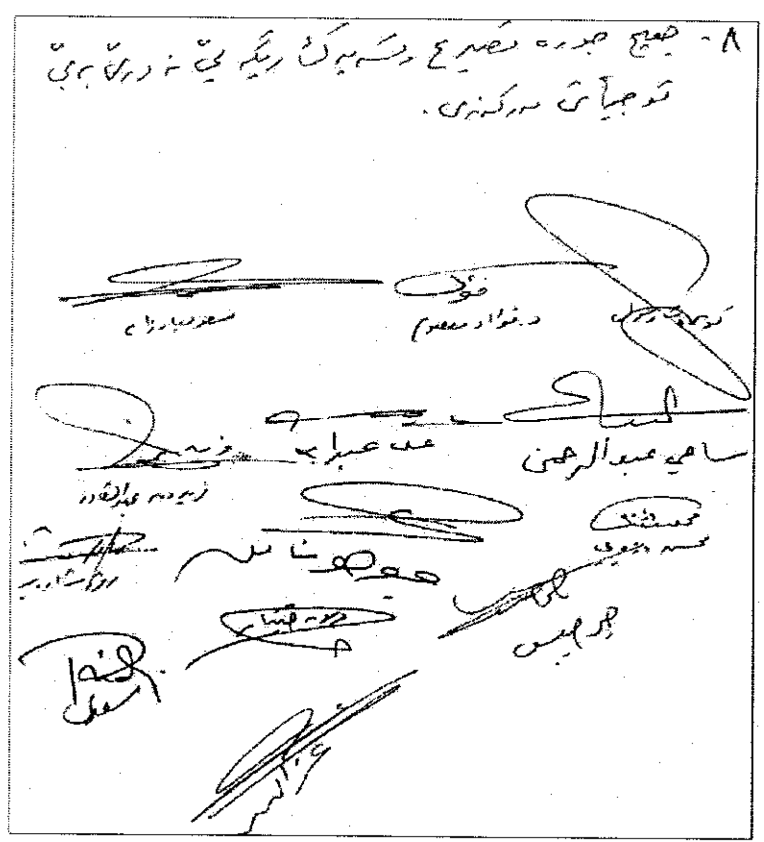
بۆ م.س پ.د.ک

١٩٩٤/٥/٣

لە کۆبوونەوەی ١٤/٥/٩١ی هاوبەشی هەردوو سەرکردایەتی کە
بیروبۆچوونی هاوبەشی ... لە هاوپەیمانان ...
پێکهێنانی ... شێوەی خاڵانەی لای خوارەوە :

١- کۆمیتەیەکی هاوبەش لە ... نیشتمانی کوردستان
بۆ گەڕانەوەی ئاوارەکانی کوردستان بۆ ناوچەکانی
... و ... دابنرێ .
بۆ ئاگاداری ... و ... شوێنەکانی
... حاڵەتی ...

٢- کۆمیتەیەکی هاوبەش بۆ هەرمان ... و هەرمان
و ... و بە ... فەقەرە (١) . کێشە
بۆناوچەکانی ... ، زاخۆ ، ئامێدی
و ئاکرێ و هەروەها ... بارزان
٣- هەڵگیراوەکان بەربدرێنەوە و بکرێ .
٤- ... لە بارەگاکان بەرەنجەوە بەکار بێ
٥- ... بە ... حەمل کردن ... بکرێ
... ئامێدی دەوڵەتی ...
... بکرێ
٦- ... هەرگیر ... ئازادی
لە ... بکرێ ... کۆشکەوە .
٧- ئاگادار ... دانی ... کۆی ... و هەروەها ...
... لە ... بە ... بارەگای ...

٨ - [illegible]

مسعود بارزانی

د. فؤاد معصوم

سامی عبدالرحمن

«ڕێککەوتننامە»

بەپێی بیرۆ شەوی ١٥/١٠/٩٦ لە ماڵی مام جەلال
بەبەڕێز کاک [illegible] [illegible] ئەندامی ئەنجومەنی سەرکردایەتی پ.د.ک
د. ئەحمەد چەلەبی سەرۆکی دەستەی باڵای کۆنگرەی نیشتمانی
عێراقی ، د. فوئاد مەعصوم ئەندامی م.س ی.ن.ک
هەردوولا ی.ن.ک و پ.د.ک ڕێککەوتن
لەسەر ئەم خاڵانەی خوارەوە :-

١- هیچ لایەکیان هێز نەنێرنە پارێزگای هەولێرەوە
نە هێزی پ.د.ک لە ناوچەی قەندیل بەرەوە
نە هێزی ی.ن.ک لە پارێزگاکانی سلێمانی و کەرکوک
بۆ پارێزگای هەولێرەوە .

٢- هەردوولا هیچ هێزێک لە دەرەوەی هەولێر
نەهێننە ناو هەولێر .

٣- هەردوولا هەر هێزێکیان لە ٣ چەکدار زیاتر
هەیانە لە دەوروبەری هەولێر و ناو شاری
هەولێر هەمووی بگێڕنەوە شوێنی پێشووی خۆی .

٤- هەردوولا پشتگیری لە هەنگاوەکانی لیژنەی ئەمنی کە
دادەمەزرێ لە لایەن هەردوولاوە دەکەن بۆ پاراستنی
ئەمن و ئاسایشی هەولێر .

الجلبی

فؤاد

لە مام جەلالەوە
بۆ کاک مەسعود بارزانی بەڕێز

سڵاوێکی گەرم
شەو و دێمەوە ئێمەو کاک سەرچل ئاگاداری کردوم کە دوێنێ شەو
[illegible] ڕێکەوتنەکەی پێشتر ئەنجام نابێت
بەپای داتەدڵی ئەو سوودی لە [illegible] تێیدا بووە
کراوە ئاوارەکانیان تالان کردووە و هەرچی تێیدا بووە
بردویانە. هیوادارم ئێوە بڕوات دەست بەجێ کە لو
پێکەوە دوو نەفەر وێنەیەک پێویستە چونکە دوو لێکی
بەڵگەکان کۆبکەرەوە دوو نەفەر [illegible] هەزار دوارە
شتێکی سەرچڵ داوەو بایی [illegible] هیوادارم ئێوە بڕوات
بەپێی کاک سەرچل.
بەیارمەتیان ئەم کارانە ئەکەن.

[illegible]
وێنەیەک بۆ [illegible]
بۆ ئاگادارکردنی کاک [illegible]
وێنەیەک بۆ سەرکردایەتی بە [illegible] کوردستانی
بۆ چاوەدێری کردنی [illegible] کردوە
ڕێکەوتنە کە.

بۆ ئەوەی بەڕێز و خۆشەویستم مام جەلال بیسەلمێ

دوای سەردانێکی [illegible] ،

زۆر زۆر بە داخەوە ڕووداوی زۆر ناخۆشی

دەوڵەتمەندی ڕوویانداوە لەم چوار ڕۆژەی ڕابردوودا

کە بە خۆیان [illegible] هات [illegible] لە ئێران پارتی

[illegible] ڕوو بدات ،

خەڵکی شام و [illegible] [illegible]

بە داخەوە [illegible] بۆ [illegible] یاری [illegible]

بکەن .

من هەر [illegible] و [illegible] کوشتوولی [illegible]

بەڵام [illegible] [illegible] بۆ [illegible] ، [illegible]

[illegible] هەر [illegible] ،

[illegible] [illegible] [illegible] الله [illegible]

[illegible] ،

ئێستاش ئەم کارانەیان کردووە :

١- [illegible] [illegible] [illegible] بۆ

[illegible] [illegible] و [illegible] [illegible] [illegible]

[illegible] کە [illegible] [illegible] [illegible]

[illegible] تا [illegible] [illegible] .

٢ - ئێرانییەکان ئامادەن بۆ نەهێشتنی مظاهرەی توندتر لە هەولێر . وهەروەها هەولێت دەدا بۆ ئەوەی لە هەولێر وەزعەکە بپارێزێت . ولە شوێنەکانی تریش معالجەی بکەین .

٣ - کاک کۆسرەت وکاک د. ڕۆژ چوون بۆ سلێمانی

٤ - کاک فرسەت وکاک ئازاد بۆ ڕەهدان

٥ - کاک عارف وکاک مەلا بەختیار بۆ هەولێر بۆ جێبەجێکردنی بڕیارەکان .

کە کاریگەریمان نیە جگە ڕاهاتوە حیزبی دا بەدیدا کە عروق چەند ناکرێت باسیان بکات لە بەر سەرەی گرتنگرمان .

برای خۆشەویستم مام جەلال :

بیستمان کە وکاوەی پاڕتی بە ساغی گیراون وئیعدام کراون . بڕیاردەر حەشتەخانە دەریاندا هێناوە وشە هێیان کردووە . حیزبی دا زۆرە ناخۆشە زیاتر نارەحەتت بکەم . چونکە ئەزانم لەمەی نارەحەت تری بە خەم دەدەیتە ناخۆشە .

حشتی نامعقول و ناڕاستە زۆر کراوە بەڵام
هەر ئەوەی ضربات ئەکەین بۆ ئێوەی و برایەتی
و غیرکردنی ضسە بۆ ئاشتی و برایەتی و ئێوەی
شرک بۆشەیە .
ان شاء الله کە تشریف هاتنەوە ئەبێ
لەم شەڕە شەوە ئەچم دەرزەن عیلاج ئەکەین یانی
دابڕاوە زۆر باشترە بۆ هەردوولامان بۆ ضمان
بوونی دا بەرژەوەند ئەبێت .
زۆر بە پیرۆزی دەزانم هەردوو یەکتر
تشریف بێنەوە بۆ لامان بەو شێوەیە پێکەوە
ئەتوانین هەموو بەرنامەکان سەر ئەکەین و هەموو
مسلمانان لەم وەزعە ئەکەین و جەسوود لەم
چونکە تجربانە دەوروبەرتان .
زۆر زۆر سلاوم بۆ هاوکاری نوشیروان
و بەتەئکیدی دیداریتانم .

برایانە
مسعود بارزانی
٥/٩

ROOM
517

یەکێتیی نیشتمانیی کوردستان

نوێنەرایەتی لە دەرەوە - ژنێڤ

ڕێکەوت: ژمارە:

بۆ زۆر بەڕێز و خۆشەویست مام جەلال
سڵاوێکی گەرم،

خزمان ئەم پەیامەیان هەیە بۆ بەڕێزتان:
١. تعهدی ئەمنیەتی مام جەلالمان هەیە لە لایەن تورکەکانەوە و دڵنیان لەوەی ئەمنیەتی لە تورکیا دەپارێزرێ و پێویستە هیچ گومانی نەبێت لەم مەسەلەیە -
٢. سعودیش وەڵامی داوەتەوە کە بۆ مام جەلالە بڕیار بدات لە کوێ هێلیکۆپتەر بنیشێتەوە - و پارتی هیچ شرطی دانەناوە.
٣. لە بەرزترین ئاستی حکومەتی ئەمریکا چاودێری ئەم مەسەلەیە دەکەین - دۆستانە پێتان ڕادەگەیەنین کە کارێکی زۆر خراپە مام جەلال وا بێتە بەرچاو (مماطلة) بکات و وا نەکەن مام جەلال بە بێباک و بەرپرسیار لەم کارەساتە بێتە بەرچاو.
٤. ئەم مەسەلەیە لای ئێمە زۆر جیدی و گرنگە - تکایە بەو پێیە مامەڵەی لەگەڵ بکەن.
٥. چاوەڕوانین پێمان بڵێن مام جەلال کەی دەگاتە ئەنقەرە - و بە زوویی - و لە کوێ فڕینەکەی هێلیکۆپتەرەکە بنیشێتەوە.

لە ئەنقەرە عەمەلکانی ئێرە ئامادەن بۆ گەیشتنتان و ئەڵێن هەموو ئیجرائاتی پێویست کراوە بۆ ئەمنیەت و ڕاگواستنی،

تکایە وەڵام بدەنەوە بە زوویی - چاوەڕوانی وەڵامتان.

لاپەڕەی - ١ -

لە ماڵی جەلالەوە بۆکان بەرەو بەهار

ــــــ سەرەوەی گەرم

١) بەم بابەتە خزمەکانت ئاگادار بکەیت لە مەترسی ئەوەی
ضمان استقلالی ئەم ڕووداوانەیانە و یارمەتی هەندێ
لە مەسئولەکانی پارتی ڕێگەی موسڵ - قیادە - خاقور
(یونس سلێمانی) بگەیەنیت و تەنها بکاتە بەهانە بۆ
هێرشی بۆ سەر کوردستان .

٢) بە داخەوە پارتی استغلالی بەرزکەرەوەی و بانگەوازەکان
من و هاوڕێکانی دیپلۆماسی برادەرانمان بۆ هەر بە جێ
کردنی دەستی بەجێ بێکەوە تەنگی کردەوە لە بەجێهێشتنی
ئەم توانینە هێرشی دەبەن بۆ سەر بارەگا و دەستی ئێمە .
ن - لە کاتێکدا برایانی ئێمە هەرگیز لەگەڵ ئەوانیان لە سلێمانی
بەجێ دەهێڵن . ئەوان تەنها هەر برایانی ئێمەیان
لە بارێکی بەجێهێڵراو ، بەڵکو بەرەوپێش لە سەر گرتنی
خەباتی ئێمە .

٣) ئەوەی کاک مەسعود دەڵێ گوایا بەرەی قیادە
ڕاست نییە چونکە لە سەر بەرەی ئەو دەناچێت
ئێمە نابێت هیچ ڕێگە بدەین .

٤) داوایان لێ بکەین کە بەرامبەر دەفتەرەکەت بکەن و لەم
بە پێویستی دەزانن من بچمەوە ، ئەوا بە ئەدەب
هەڵم نابینم کردن و دەرگەم کردنی ڕێگەم بۆ بەدەن .

الشرق الأوسط
جريدة العرب الدولية
العدد 5637 - الخميس - Thursday 5/5/1994

امتدت إلى ثلاث محافظات كردية

اشتباكات في شمال العراق بين مقاتلي البارزاني والطالباني

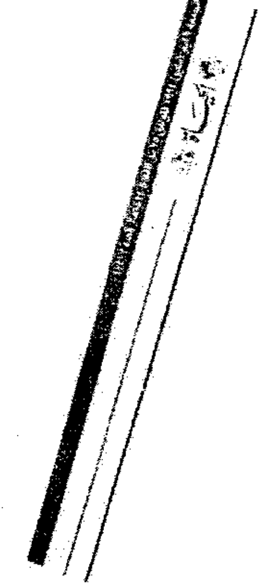
تطور خلاف على ملكية الأراضي في منطقة [illegible] إلى اشتباكات بين مسلحي الحزب الديمقراطي الكردستاني بزعامة مسعود البارزاني والاتحاد الوطني الكردستاني بزعامة جلال الطالباني وامتد نطاق هذه المعارك إلى مدن وبلدات في ثلاث من المحافظات الكردية الأربع.

ونقلت مصادر كردية عن أن القتال الذي نشب الأحد الماضي كان قد توقف أمس بعد أن خلف عددا غير محدد من القتلى والجرحى.

[illegible]

استمرار جهود التطبيق في كردستان ولجنة تحقق في أسباب الاشتباكات

[illegible]

لە ماڵی جەلالەوە

بۆ برای خۆشەویستمان
کاک مەسعوودی بەڕێز

سڵاوێکی گەرم
وەک پێکەوە باسمان کرد، بە زووترین کات بەڕێ دەکەوین
بەرەو شام. دووبەیانی ئێوارەکەی هەموومان دەگەینە
شام. کاکە نەوشیروانیش زۆر سڵاوی هەیە. هەموومان
هیوامان زۆرە کە جەنابت کۆنترۆڵی تەداوی دەزگاکە
بکەن تاکو دەگەینە ئەو پێکەوە چارەی دەکەین.
لە ئێستاشەوە هەوڵدەدەین تەقەتان لەگەڵ
نەکرێت. ئێمە باشە بەردەوام هەر دوو لا
ئامۆژگاری بکەن وە داوایان لێ بکەن هیچ کارێکی نابوورە
ناخۆشی دڵتەزێنی تر نەدرێت.
هەر شاد و سەرکەوتوو بن

مێتالیا
١٩٩٤/٥/٧

س ع ب (٩١)
١٩٩٤/٥/٧ [illegible]

لە مامۆ جەلالەوە

بۆ د. بەرهەمی بەڕێز

سڵاوێکی گەرم

بە خزمەت ڕاتگەیەنە کە

١) مام جەلال دیدارێکی تری ٢-٣ سەعاتی لەگەڵ [illegible] وڵاتی
پێکهێنا [illegible] بۆ شام و لەوێشەوە بۆ
وڵات. ٢) لەگەڵ کاک مەسعودیش قسە کراوە
کە بێتە [illegible] لە سەر [illegible] پێکەوە
٣) زۆر بە داخەوە [illegible] چاوەڕێمان دەکرد [illegible]
نەهاتنە دەست. بۆیە وا بوو بە پەلە و بە فڕۆکە
لە ڕێگای [illegible] بۆ [illegible] و لەوێشەوە
بۆ وڵاتم [illegible] کە [illegible] پێویست بوو.
٤) تورکیا چەند جیهەتێکە. من [illegible] بە [illegible]
[illegible] زۆر ترسم هەبوو لە تورکییەکان وەکو [illegible]
گوڵ [illegible]. بۆیە بە هیچ جۆرێک بە تورکیادا ناچم.
٥) دەچم بۆ شام. گەر لەوێرا توانیم بە [illegible] دا
دەچمەوە. ئەگینا [illegible] لە [illegible] خۆم
بە [illegible] بۆ ناوچەیەکی
ئەمینی خۆمان.
٦) لەگەڵ السید الحکیم قسەم کردووە ئامادەیە بۆ
[illegible] وەرگرتووم [illegible] بچمەوە. [illegible]
[illegible] بێتەوە لەگەڵ
دوای [illegible] ئەم ڕووداوانە [illegible] ئیسلامییەکان و لە [illegible]
[illegible] بۆ کوردستان.

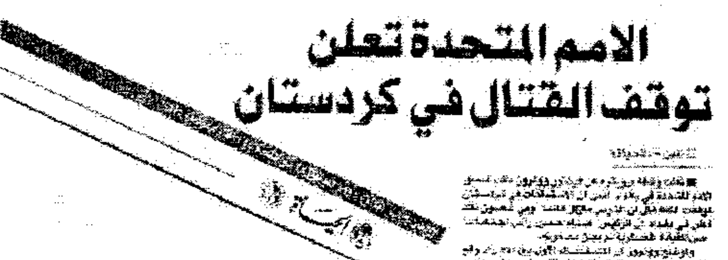
خەون یا مۆتەکە

النهار 1994

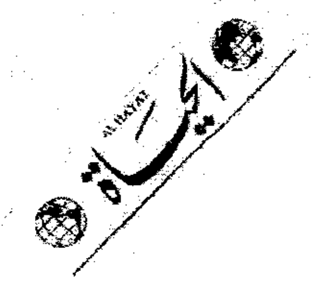
معارك بين انصار البارزاني والطالباني تخرق الاتفاق في كردستان العراق

اشتباكات بين حزبي بارزاني وطالباني تسفر عن قتلى

الامم المتحدة تعلن توقف القتال في كردستان

الحل الكردي

بسم الله الرحمن الرحيم

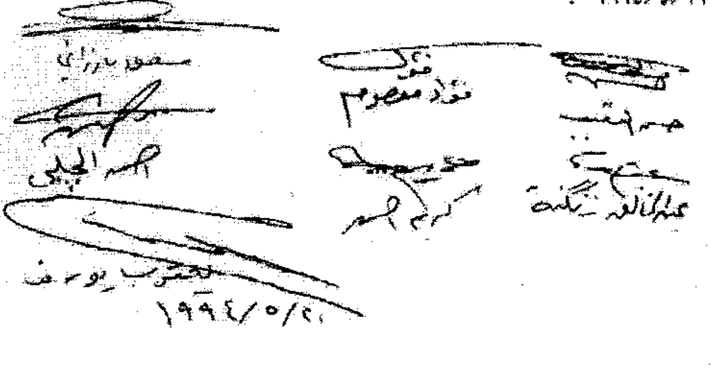
عقد في ١٩٩٤/٥/٢٠ اجتماع مشترك بين المكتبين السياسيين للاتحاد الوطني الكردستاني والحزب الديمقراطي الكردستاني وبمشاركة الجبهة الكردستانية واشراف المؤتمر الوطني العراقي الموحد برئاسة السيدين كاك مسعود البارزاني واللواء حسن النقيب وتم الاتفاق على :

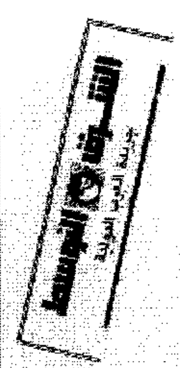
١- فصل القوات الموجودة في محافظة اربيل .

٢- انسحاب القوات القادمة الى هذه المحافظة وعودتها الى مواقعها السابقة .

٣- تنفيذ الاتفاقات السابقة .

٤- تشكيل فرقة عمليات لتنفيذ هذا الاتفاق مؤلفة من السادة كاك مسعود البارزاني واللواء الركن حسن النقيب و كوسرت رسول والدكتور احمد الجلبي واحد اعضاء الجبهة الكردستانية ويضاف اليها اعضاء من المكتبين السياسيين للحزب الديمقراطي الكردستاني والاتحاد الوطني الكردستاني حسب الحاجة ويكون مركزها مقر المؤتمر الوطني العراقي الموحد (INC) وتباشر عملها ابتداءاً من ١٩٩٤/٥/٢١ .

الطالباني: قوى خارجية صعدت الاقتتال الكردي

یەکێتی نیشتمانی کوردستان

مەکتەبی سیاسی

ژمارە ١٣٢٧
ڕۆژ ٢٦ / ٥ / ١٩٩٤

هەڤالانی بەڕێزی قیادەی سیاسی پارتی کوردستانی .

سڵاوێکی گەرم .

وەک ئاگادارن کۆماری ئیسلامی لە ئێراندا ، ماوەیەکە چەلاک دەگێڕێ و هەوڵ و کۆششی بەردەوامی ئاڵۆزکردن و تێکدانی باری کوردستانی عێراقی ، هەیە .

ئێستاش ، ئەم هەوڵ و کۆششەی لەو پەلامارانە سەربازیانە خۆی ئەنوێنی بۆ سەر ناوچەکانی هەڵەبجە و خەلیلو و خورو .

ئێمە لەگەڵ پارتی دیموکراتی کوردستان بەیەکگرتوو ڕێککەوتنی شەڕ ڕاگرتنمان مۆر کردووە .

ئەوەی کە ئێستا عێراق دەیخاتە سەر هەرێمی کوردستان و پەلاماری ناوچە سنووریەکانی ناو خاکی کوردستانی عێراق دەدا
[illegible]
کاروباری هەرێم ، ئەوەی دەیەوێ میللەتی کورد سەرکەوتنێک لە باروودۆخی ئێستا و بەدەستەوە - کۆماری ئیسلامی یە .

بەچەندین ڕێگاوە ، دەستێوەردان ، هەوڵی ئەوەیان داوە ئێران دەست لە کاروباری ناوخۆی هەرێم بکێشێتەوە ، گەر پشتگیریمان ناکا وبارمەتیمان نادا بۆ دوژمنایەتیمان دەکا !

بۆیە داوا لە بەڕێزتان دەکەین کە پەلە هەڵوێستێکی هەبێ بەرامبەر بەم دەستدرێژیەی ئێران ، قبوڵ نەکەین دەستێوەردانە کاروباری وڵاتمان .

لەگەڵ ڕێز و هیوای سەرکەوتن .

مۆر
مەکتەبی سیاسی
یەکێتی نیشتمانی کوردستان

الاتحاد الوطني الكردستاني

المكتب السياسي

العدد: ١٣٣٨
التاريخ: ٢٦/٥/١٩٩٤

الاخوة في قيادة المؤتمر الوطني العراقي الموحد .

تحية خالصة .

لايخفى عليكم ان الجمهورية الاسلامية في ايران بدأت منذ مدة ، وخاصة بعد انتخابات عام ١٩٩٢ تبذل الجهود وتخطط لاثارة المشاكل وتأزيم الوضع في كردستان ، وقد انتقلت الان الى مرحلة القيام بعمليات عسكرية وباشكال متعددة على مناطق حلبجة ، ومناطق هيرو و هلشو (قمة مزة) و حاج عمران ، وتقصف القرى الحدودية بالصواريخ والمدافع ، وتشرد المواطنين ، وتنتهك حرمة هذا الجزء العزيز من وطننا العراق ، وتتدخل في شؤوننا .

لقد بذلنا من جانبنا محاولات كثيرة من عدة طرق لتكون العلاقة معها مبنية على الاحترام المتبادل و التفاهم حول المصالح المشتركة و الهمات المشتركة بين الجمهورية الاسلامية واقليم كردستان .. الا انها اهملت كل ذلك واعلنت حربها الظالمة من عدة جبهات على كردستان .

لذا نطلب من المؤتمر الوطني العراقي الموحد ان يحدد موقفه من هذه الاعتداءات الواقعة بشكل مستمر على هذا الجزء من الوطن والعمل لدى الجهات الدولية لوقف التدخل الايراني في الشؤون الداخلية للاقليم .

وتفضلوا بقبول فائق التحية و مزيد الاحترام .

المكتب السياسي
للاتحاد الوطني الكردستاني

الحياة

تجدد الاشتباكات في شمال العراق واتهامات متبادلة

طالباني لـ«الحياة»: «الحرس الثوري» يساند قوات بارزاني و«حزب الله»

لندن – من زهير [illegible]

■ تجددت الاشتباكات في شمال العراق، وقال السيد جلال طالباني الأمين العام للاتحاد الوطني الكردستاني لـ«الحياة» إن «الحرس الثوري الإيراني يساند بالقصف المدفعي والصاروخي الحزب الديموقراطي الكردستاني والحركة الإسلامية وحزب الله الثوري الذي يقوده أدهم بارزاني». وأكد في اتصال هاتفي أجرته معه «الحياة» في مقر إقامته في دمشق أن تركيا اقترحت الهدنة بين الطرفين وإقامة منطقة محايدة، وأن [illegible] من النفط العراقي تنقل الى تركيا خرقاً للقرارات الدولية الخاصة بالحظر على العراق.

وفي لندن اتهم ناطق باسم الحزب الديموقراطي الكردستاني (بزعامة السيد مسعود بارزاني) الاتحاد الوطني بالتحالف ضمناً مع الحركة الإسلامية، واتهم قوات حزب طالباني بشن ثلاث هجمات على مواقع الديموقراطي ليل الثلثاء – الأربعاء وخرق اتفاق وقف النار الموقع بين حزبي طالباني وبارزاني.

وقال طالباني إن «الحزب الديموقراطي خرق الاتفاق وتعرضت منطقة [illegible] في قلعة دزة (شمال العراق) لهجوم من منطقة سردشت الإيرانية الاربعاء بمشاركة الحزب والحركة الإسلامية وحزب الله الثوري، وقدم «الحرس الثوري» الدعم المدفعي والصاروخي». وأكد أن قوات الديموقراطي شنت الاثنين الماضي هجوماً في منطقة الجبل الأحمر [illegible] الهجوم».

وأشار الى أن «التدخل الإيراني في القتال في المناطق الحدودية العراقية – الإيرانية بات واضحاً، وطلبنا من السلطات في طهران التوقف عن دفع جماعات الى داخل مناطقنا، ولكن من دون جدوى».

وتحدث عن تصفية أسرى من مقاتلي الاتحاد الوطني وقال إن [illegible] عضو في اللجنة القيادية للاتحاد مع مجموعة من رفاقه وقعوا في الأسر في منطقة حاجي عمران، وقتل أمام مرأى من الناس آمر لواء قوات البيشمركة الموجودة في منطقة [illegible] بعد أسره كما قتلوا [illegible] أسرى وجدعوا أنوفهم [illegible] وطالب [illegible] الحكومة على [illegible] وأن ينفذ الاتفاق الذي يشرف عليه المؤتمر الوطني العراقي بصورة [illegible] السلام ووقف الاقتتال. وأعرب عن ثقته بأن بارزاني يبذل جهوداً لإنهاء الاقتتال الأخوي الذي تعتبره ضربة موجعة للتجربة الديموقراطية الكردية في شمال العراق.

وأكد أنه يريد العودة بسرعة الى المنطقة وسيتبع أي طريق يمكن أن يسلكه للمساهمة في الحل السلمي. وكانت مصادر الاتحاد الوطني أبلغت «الحياة» أن طالباني طلب من السلطات التركية تأمين طائرة هليكوبتر لنقله جواً في طريق العودة، فيما عزا مصدر في المؤتمر الوطني تأخير عودته الى مخاوف جدية من احتمال تعرضه لاعتداء [illegible] في طريق عودته في شمال العراق وسط الأجواء المتوترة.

الى ذلك اتهم طالباني حزب بارزاني بمنع نقل المواد الغذائية والطبية من زاخو الى اربيل والسليمانية وكركوك. وذكر أنه وجه نداء الى بارزاني لمنع خرق الاتفاق ووقف القتال.

يذكر أن القتال بين الحزبين الكرديين اندلع في ١ أيار (مايو) الماضي وذكرت قيادات كردية أن شرارته الأولى كانت نزاعاً على قطعة أرض.

في السياق ذاته نقل مكتب الإدارة الكردية في بريطانيا عن عضو المكتب السياسي للحزب الديموقراطي السيد هوشيار زيباري أن «قوات الحرس الثوري تقاتل في كردستان العراق». وأبلغ زيباري «الحياة» أمس في اتصال هاتفي من واشنطن أن «الهدف من ربط ايران والحركات الإسلامية بالموضوع (القتال) هو لفت الأنظار في الخارج». وقال إن «[illegible] الاتحاد الوطني أن يظهر عناصر من الحرس الثوري [illegible] أنهم وقعوا في الأسر». ووصف المخاوف من اعتداء على طالباني بأنها «أوهام لا تبرر التأخير في عودته الى شمال العراق». وأكد أن بارزاني «اتصل هاتفياً بطالباني وبعث برسائل لاستعجال عودته وأعطاه ضمانات بسلامة العودة من أي طريق يريد لكنه (طالباني) يفضل [illegible] باستمرار».

وفي لندن قال ناطق باسم الحزب الديموقراطي لـ«الحياة» أمس إن اتفاق وقف النار قضى بانسحاب قوات الحزب من مناطق [illegible] وحيرزان والمرتفعات المطلة على شقلاوة، وأراد الاتحاد استرجاع هذه المواقع بالقوة ليل الثلثاء – الأربعاء، واتهم حزب طالباني بخرق الاتفاق مشيراً الى سقوط [illegible] جنوب اربيل على طريق كركوك [illegible] من أسره. ورفض الاتهامات بالتحالف مع الحركة الإسلامية، لافتاً الى أن «الخلاف بين الاتحاد والإسلاميين قديم، أما أن يشتركوا بالقتال فهذا لا علاقة لنا به». واتهم مصدر الاتحاد [illegible] في الحركة [illegible] مرشدها عثمان عبدالعزيز باستغلال الاقتتال.

الشرق الأوسط
جريدة العرب الدولية
حوار INTERVIEW
الأحد ... الأول ... ١٩٩٤ ● Sunday 1/5/1994

في أول حديث منذ اندلاع القتال في كردستان

مسعود البارزاني: انخفضت شعبية الطالباني فلجأ إلى السلاح ولا حل إلا بالعودة إلى الشرعية

حوار: هدى الحسيني

● نجاح الوساطات مرهون بإرادة ومدى استجابة الطرف الآخر ● الحرس الثوري الإيراني لا يشارك في هذه الاصطدامات ● الفصائل الإسلامية الكردية تدافع عن نفسها وتقاوم روح التفرد لدى قوات الطالباني ● لم نمنع الطالباني من العودة إلى الوطن والقسر ليس من شيمنا

مسعود البارزاني (أرشيف «الشرق الأوسط»)

● من تقاليدنا الثابتة احترام حياة الأسرى والاتحاد الوطني أعدم أسرانا ● أدهم البارزاني هو ابن الشيخ عثمان وله رأيه الخاص وتنظيمه الخاص ● فكرة تقسيم كردستان مرفوضة وسنتكرها ولن نقبلها ● الاتحاد الديمقراطي يمارس نهجا ديكتاتوريا يستنكره الجميع في السليمانية وكركوك ● إذا وقع هجوم عراقي على كردستان تتحمل مسؤوليته الحكومة العراقية والاتحاد الوطني الكردستاني ● لم أطلب الوساطة من إيران، جلال الطالباني هو الذي طلب ● الاقتتال الداخلي أضعف الديمقراطية في كردستان ولم يعزز موقعنا لدى الدول الغربية ● احتلت قوات الاتحاد الوطني مبنى البرلمان معتمدة أسلوب الانقلاب العسكري ● نصر على قوات موحدة لكردستان لتدافع عنها ● ما زلنا ملتزمين بالديمقراطية والصيغة الفيدرالية للعراق

منذ عدة أسابيع انطلقت شرارة محرقة في كردستان العراق هي شرارة الاقتتال الداخلي، التي كنا نعتقد أن الوعي الكردي تجاوز مثل هذا الأمر، خاصة بعد النتائج المرّة لمرحلة عامي 1969 و1970 ونتائج الهجوم المسلح الكردي عام 1983 في منطقة بشت آشان، واعتقدنا أن الأكراد لا يمكن أن يلجأوا إلى أي اقتتال داخلي بعد ثورتهم عام 1991 وبعد تحقيق مكاسب مهمة للشعب تضمن له الديمقراطية والعيش بسلام وإن لم تضمن له العيش برخاء.

الأخبار الأخيرة تشير إلى احتمال نجاح الوساطة الفرنسية وذلك كي لا تتعرض المنطقة كلها لأزمة لا يمكن معرفة نتائجها التي لن تكون بكل الأحوال لمصلحة الشعب الكردي.

وبعد أن ملأت تصريحات السيد جلال الطالباني خلال الأسابيع الماضية الصحف بسبب وجوده في دمشق، كان لا بد من الاستماع إلى وجهة النظر الكردية الموجودة في الميدان في كردستان.

الزعيم الكردي مسعود البارزاني رئيس الحزب الديمقراطي الكردستاني خص «الشرق الأوسط» في أول حديث له يدلي به منذ بدء الاقتتال، وكان الحديث شاملا وتضمن الرد على كل النقاط التي تناقلتها الصحف والأخبار في الأسابيع الماضية، ابتداء من السبب الذي أشعل المعارك مرورا باحتلال مبنى البرلمان من قبل قوات الطالباني ووصولا إلى تبني البارزاني وسطه للسعي من أجل وقف هذا الاقتتال. وهذا نص الحوار:

● ما هو السبب الحقيقي وراء هذه المعارك بين الحزب الديمقراطي الكردستاني والاتحاد الوطني، هل السبب قضية أرض كما يقال أم ترى أكثر؟

- السبب الأصلي ترسبات وخلافات في وجهات النظر حول عملية معالجة الأمور وخاصة أسلوب إدارة الإقليم وحسم الوضع بالوسائل السلمية.

رأينا كان بالتوجه إلى الانتخابات البرلمانية بصورة دورية والاحتكام إلى الناخبين لتقرير هذه المسائل وهذا هو الأسلوب المتبع في النظم الديمقراطية. أما الاتحاد الوطني الكردستاني فقد قرر حسم الأمور بقوة السلاح لتغيير موازين القوى عبر هذه الوسيلة، ربما لشعوره بانخفاض التأييد الشعبي.

● ما هي الوسيلة التي ستوقف هذا الاقتتال برأيكم وهل ستنجح وساطة المؤتمر الوطني العراقي؟

- نتمنى جميعا النجاح والوساطة للمؤتمر الوطني العراقي، فلقد أبدينا من طرفنا مرونة وتعاونا من أجل تطبيق نهج التهدئة في حل خلافاتنا الكردية ضمن الإطار الوطني العراقي، ونرحب بتعزيز دور المؤتمر الوطني العراقي في هذه التجربة لكن نجاح الوساطة مرهون أيضا بإرادة وتمني استجابة الطرف الآخر. لذلك نرحب بتعزيز دور الجبهة الكردستانية. أما الوسيلة الفضلى في رأينا فهي العودة إلى الشرعية، إلى البرلمان (رأي الشعب) رغم علمنا أنه كلما مر الزمن ازدادت صعوبات مثل هذا الحل وبرزت أمامه عراقيل جديدة.

في كل الأحوال كنا منذ البداية وما زلنا، رغم ما صاحب الأحداث المؤسفة من شروخ وتعقيدات، ما زلنا نأمل أن يتوقف القتال عند هذا الحد على الأقل، أن يستجيب الجميع للتفكير بهدوء ومنطق وواقعية بعيدا للبحث عن سبل غير العنف. فالاقتتال ليست مستعصية على الحل في ما لو توفرت لدى الطرف الآخر الإرادة والرغبة في العودة إلى الشرعية.

أما بداية الحل فهي في رأينا الالتزام بالقرارات المتخذة في غرفة العمليات بمشاركة المؤتمر الوطني العراقي والجبهة الكردستانية، ومن ثم تطبيق القرارات المتخذة في الاجتماعات المشتركة الطرفين.

● ماذا يجري في حقيقة الأمر وراء ما سمعناه، وهل صحيح أن قوات الحرس الثوري الإيراني وقوات حزب الله الإسلامي تحارب إلى جانب الحزب الديمقراطي ضد قوات الطالباني؟

- هناك حقيقة أن الأكراد فروا تحت ضغط الهجمات التي شنتها قوات الاتحاد الوطني (الطالباني) على المدينة خلال الأسبوع الأول من الأحداث المؤسفة.

أما ليس صحيحا على الإطلاق ما يتردد حول مشاركة قوات الحرس الثوري الإيراني (الباسداران) في هذه الاصطدامات. ورغم الادعاءات الكثيرة والمتواصلة فقد عجزوا عن تقديم برهان واحد على ذلك.

أما حزب الله وغيره من الفصائل الإسلامية فلديها مشاكلها هي الأخرى مع الاتحاد الوطني، وذلك قبل حدوث هذه الاصطدامات أيضا. ولقد تعرضت الفصائل الكردية لا سيما الحركة الإسلامية إلى ضغوط وملاحقات وتصفيات من قبل الاتحاد الوطني منذ الاصطدامات الكبيرة معها خلال شهر كانون الأول (ديسمبر) الماضي.

هذه الفصائل تعرضت كلها إلى هجمات الاتحاد الوطني هذه الأسابيع وهي تدافع عن نفسها وتقاوم الأسلوب ورفع الغرور والتعجب الذي تنتهجه قوات الاتحاد الوطني.

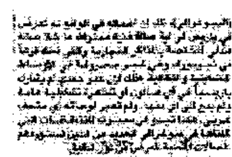
وإذا كان مثل هذا الأمر صحيحا لماذا حزبنا في الاصطدامات، فلا بد أن نتذكر أن قوى وأحزابا ومنظمات شعبية [illegible] مع [illegible] حزبنا الذين تعرضوا إلى الاعتقال والقتل وإحراق المراكز الحزبية من قبل قوات الاتحاد الوطني لا سيما في محافظتي السليمانية وكركوك.

● هناك تصريحات للطالباني من العودة إلى كردستان، وهل صحيح أن قوات حزبه تتحرك لذلك كما يقال عن؟

- لم نمنع السيد الطالباني وليس من حقنا منعه أو منع أي مواطن من العودة إلى الوطن، وبناء على طلبه خصص مركز التفتيش الحدودي [illegible] لمرور الطالباني إلى كردستان إلا أنه غير رأيه وفضل التوجه عن طريق سوريا مستعينا بالاتصال وقد استغل من للاختبار السياسي لحزبنا ومن المؤتمر الوطني العراقي لاستقباله في زاخو وتأمين الحماية اللازمة له. إلا أنه لم يأت حتى الآن في حين أن مسؤولياته الحزبية والسياسية تستوجب حضوره في الساحة.

من جهة أخرى لم يسجل التاريخ حزبنا أي محاولات التعرض لحياة أي من قادة أي حزب، ويمكن طرح سؤال على السيد الطالباني نفسه عن مرة، ربما أكثر من عشرين مرة، سافر جيئة وذهابا وبالسيارات عبر طريق (دهوك - زاخو) نحو الخارج، فهل تعرض له أحد؟

* * *

يحدث في كردستان

● تستمر المعارك في كردستان العراق بين الحزبين الحاكمين وكلتيهما معارك بين عدوين لدودين أما الذي سيدفع ثمن ذلك فهو الشعب الكردي ومستقبل كردستان

هدى الحسيني

* * *

شدد لـ «الحياة» على ضرورة الحوار السياسي

بارزاني: نريد انتخابات والغاء المناصفة مع طالباني

□ لندن - من زهير قصيباتي

■ دعا زعيم الحزب الديموقراطي الكردستاني السيد مسعود بارزاني الى مشاركة ايرانية في كشف من حرّك وحرّض السيد جلال طالباني (الاتحاد الوطني الكردستاني) الذي استمر نحو شهر، والمهدد المناطق الكردية شمال العراق التي اقترحتها اثر مبادرة جديدة اطلقها طالباني الذي عاد الى اربيل من اجل تثبيت وقف النار (راجع ص ٦)

وقال بارزاني رداً على اسئلة وجهتها اليه «الحياة» عشية عودة طالباني: «لدينا مستمسكات لا نريد كشفها الآن تؤيد فكرة الانقلاب العسكري من قبل الاتحاد الوطني»، وشدد على ان صيغة المناصفة بين الحزبين في الادارة الكردية تسبب في مشاكل كبيرة، واكد ان الحزب الديموقراطي كان طرح فكرة انتخابات جديدة جوبهت بـ «حملة اعلامية وتظاهرات وصلت الى المداهمات». وشدد على اهمية الحوار السياسي والغاء مبدأ المناصفة على طريق العودة الى الشعب من اجل ازالة بعض عناصر التوتر، وهنا نعني المسألة والاموال.

● ما هي مستجدات الوضع الامني على الوقت للاشتباكات والمناوشات؟

- الوضع الامني يشير الى تحسن الانفراج. الجهود مستمرة لفصل القوات في كل المحاور. التشجيع ومشاركة المؤتمر الوطني العراقي والجبهة الكردستانية يبذلون جهوداً مشكورة لتثبيت وقف اطلاق النار وفصل القوات وقد نجحت هذه الجهود على الارض الى حد كبير.

● في رأيكم ما هي الوسيلة الى الحل لتثبيت الوضع الامني؟

- في تقديري ان السبيل لتثبيت الوضع الامني يكمن في الايمان بالتعددية وبالسبل الديموقراطية والعودة الى الشعب والحوار السياسي لاحتواء القتال، ولا ارى حلاً آخر وهذا ما نراه في كل المنظور الديموقراطي، ويكمن الحل في الالتزام بقرارات البرلمان وتنفيذها بجدية ومسؤولية.

● ما هي حقيقة ان [illegible] على [illegible] [illegible] للتحالف الذي [illegible] المنطقة؟

- كلا، الموضوع ليس قضية ارض، الموضوع متعلق بعملية معالجة الشأن وحسم الامور السياسية وبحسن نيتنا بتهدئة وتخفيف التوتر، وبالنسبة الى بداية الازمة ارسلنا برقية الى مسؤول الاتحاد والحزب الديموقراطي في منطقة رانية ومقيت منهما التحرك بجهة واحدة تحسباً لما حدث في قضية برزة وحكمتهما المسؤولية عن ذلك، وقد عرضنا ارسال مسؤول الاتحاد في رانية قوة عسكرية الى قضية برزة، والنه وجود وهو حكومي من الطرفين في رانية تعرضت قواتنا هناك للاحتلال والنهب.

خلال ثلاثة ايام شمل القتال كل مناطق السليمانية وكركوك ثم حركة الاتحاد الوطني الى منطقة اربيل مباشرة. لهذا نستطيع ان نستنتج انه كانت هناك خطة معدة. لدينا مستمسكات لا نريد الكشف عنها الآن تؤيد فكرة الانقلاب العسكري من قبل الاتحاد الوطني. وعلى رغم الكلام الذي وقع على قواتنا عند اجتماع يوم ٥/٢٨ وتم تشكيل لجان محايدة لتطبيع الوضع في كل المناطق لكن هذه اللجان لم تنجح في عملها. بعد يوم ١/٢ اضطررنا الى الاشتباك الدفاعي والايجابي لوقف تجاوزات قوات الاتحاد الوطني.

● السيد جلال طالباني صرح الى «الحياة» بان عناصر من الحرس الثوري الايراني ساندت بالقصف المدفعي مقاتلي الحزب الديموقراطي الكردستاني وحزب الله الكردي ما تعليقكم على هذا القول؟

- سمعنا هذا كثيراً وسمعنا ايضاً بانه لم تكن عناصر من الحرس الثوري الايراني وغالبية الاتحاد في عجلة يحرض هؤلاء الامور على شاشات التلفزيون كي يكون للشعب الكردي على بينة من الامر. قرأنا تصريحات [نقلية] ان الاتحاد يتعرض الى مؤامرة شاملة تشارك فيها ايران وتركيا وحزبنا والحركة الاسلامية في العراق. ثم قرأنا ان السيد جلال طالباني طلب من ايران دعوة كل من الاتحاد وحزبنا والحركة الاسلامية الى طهران والقيام بدور الوساطة، وتصريحات اخرى. على كل حال لم نسمع ولم نر اية مشاركة ايرانية في هذا النزاع.

● ما هي التصريحات طالباني بأنه تعرض في الطريق الى عودته لمحاولة اعتداء على موكبه في طريق عودته (من دمشق) الى كردستان وان تلك المحاولة عرقلت عودته، هل تضمنون ان عدم التوقيف جديد؟

- منذ ثلاثة اسابيع ونحن ننتظر عودة السيد طالباني ولا ارى اي مبرر لهذا التأخير. ان وجوده معنا سيساهم بالتأكيد في تسهيل عملية وقف اطلاق النار وحل الكثير من الامور. جرت محاولات عدة لعودة السيد طالباني وجرى تأمينه برسالة خطية من قبلي والدكتور احمد الجلبي رئيس المجلس التنفيذي للمؤتمر الوطني في ١٤/٦ الى ان كل الاحتياطات ستتخذ لتأمين سلامة عودته عن طريق الحدود السورية - العراقية.

السيد طالباني يطلب ان الوجه التي ازالو استقبلته فيها لدي مانع في ذلك لكنني لا استطيع تركه بعد مقتل بسبب الاوضاع ومن اجل تثبيت عملية وقف اطلاق النار، ولخشيته ذلك سارسل وفداً عالي المستوى من الحزبين السياسيين لحزبنا والمؤتمر الوطني العراقي لاستقباله. الخلاف من اعتقاد على عودته في منطقة دهوك لا نعتقد ان اية اسس منطقية والعذر ليس من شيمنا.

● الاتحاد الوطني الكردستاني يتهم مبدأ المناصفة مع حزبكم في الوظائف وتتحرى احد المراكز التي اثارت الوضع مؤخراً ويتهم كذلك؟

- مبدأ المناصفة في الادارة تسبب في مشاكل كبيرة وشغل احد عناصر التوتر. اجريت الانتخابات في حينه وبعد وجهة نظرنا ان الغاء هذا المبدأ يجب ان يجري بالطريقة الديموقراطية عن طريق العودة الى الشعب. طرحنا هذه الفكرة قبل اشهر واعلنا باحترام النتيجة مهما كانت. ان طرح فكرة اجراء انتخابات جديدة من قبلنا الى الاجتماعات المشتركة جوبه بحملة اعلامية واسعة واستعدادات اخرى وتظاهرات وصلت الى اعتداءات مباشرة. ومع كل ما جرى في حينه لم نكن نتوقع ان تصل الامور الى هذا الحد الخطير وان تجري الاستعانة بالقوة العسكرية لقلب موازين القوى.

● تركيا اعلنت انها ترى ان الاشتباكات بينكم وبين طالباني هل ترون ان هناك حاجة الى هذه البلبلة؟

- طلبت جهات صديقة منية التوسط ولذا عرضنا استجابة للمبادرة التركية وعقد لاجتماع في سيلوبي بين وفدين لكل من حزبنا والاتحاد. اللقاء كان ضمانة ونحن نهتم بكل المبادرات التي تصب في اطار احتواء الازمة.

تركيا مرتاحة الى محادثاتها مع واشنطن في شأن خط انابيب النفط العراقي

● واشنطن - رويتر - قال مسؤول في السفارة التركية ان تركيا مرتاحة الى التقدم الذي تم احرازه في المحادثات مع الولايات المتحدة في شأن اقتراح انقرة تفريغ النفط العراقي القائم من خط الانابيب خصوصاً ان اي اتفاق سيتماشى مع عقوبات الامم المتحدة على العراق.

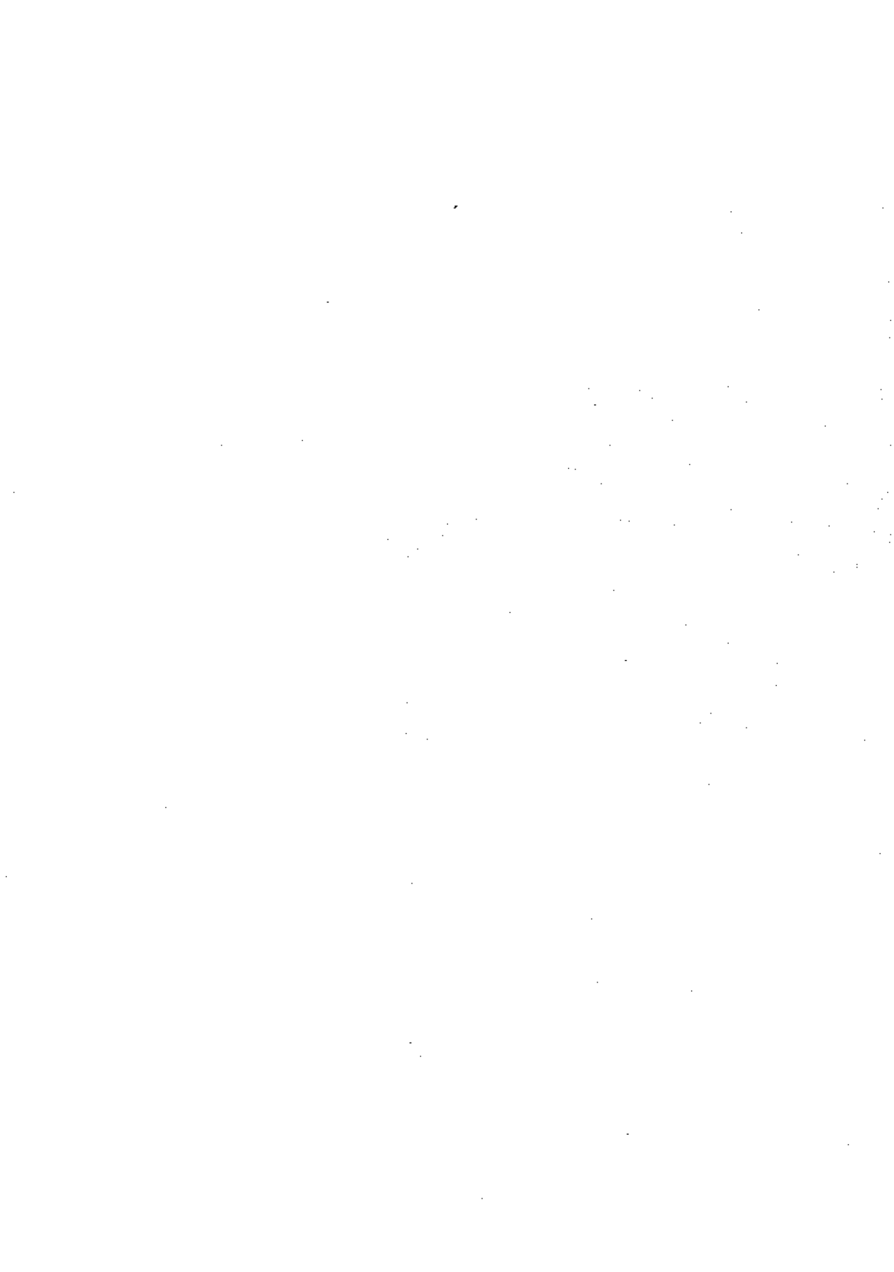
واضاف المسؤول «ان هذه القضية يمكن حلها في الاسبوعين المقبلين لكن اشار الى انه قد يتم عقد مزيد من المحادثات».

وذكر المسؤول الذي رفض نشر اسمه «اعتقد اننا نحرز تقدماً من اجل ايجاد حل مرضٍ لمشاكل تركيا داخل نظام العقوبات التي فرضتها الامم المتحدة». واضاف «هناك حاجة الى العمل في شأن بعض التفاصيل الاخرى».

وتريد تركيا تفريغ النفط من خط الانابيب الذي يمر عبر تركيا والذي لم يستخدم منذ الغزو العراقي للكويت.

وافاد المسؤول في السفارة التركية مشيراً الى الحاجة الى تفريغ خط الانابيب «انها امر عاجل بالطبع لكنها ليست مسألة ايام» واضاف «نظراً الى ان النفط الآن موجود داخل خط الانابيب منذ ثلاثة اعوام يجب القيام بشيء وبسرعة الى حد ما والا سيتلف خط الانابيب».

وسئل عما اذا كانت هذه المسألة يمكن ان تحل خلال اسبوعين فقال «اعتقد ان هذا تقدير معقول».

تصویر ابو عبدالرحمن الكردي

بەقەڵەمی /نەوشیروان مستەفا

خەون یان مۆتەکە

یاداشتی ڕۆژانەی شەڕی ناوخۆ

ناوەندی چاپ و بڵاوکردنەوە کتێبخانەی جەمالی عەلی باپیر

نرخ(5000)دینار